

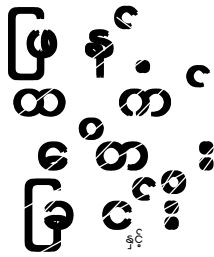
အခြားစာတမ်းများ

နှင့်

ကိုယ်

တန်ဖိုး (၄၀၀) ကျပ်

မုံရွေးစာအုပ် (၂)

အခြားစာတမ်းများ
ကိုလည်း

မုံရွေးစာအုပ်တိုက်
အမှတ် ၃၄၂၊ မြေညီထပ်
ကမ်းနားလမ်းနဲ့ ၂၃ လမ်းထောင့်
လသာမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၆၀၄/၉၆ (၁၀)]

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၆၂၂/၉၆(၁၁)]

မျက်နှာဖုံးပန်းချီ

မြင့်မောင်ကျော်

.....

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်

၁၀၀၀

.....

ထုတ်ဝေခြင်း

၁၉၉၇

ဖေဖော်ဝါရီ

စာအုပ်ချုပ်

ကိုမြင့်

ထုတ်ဝေသူ - ဦးအောင်ကြီး

ရွှေပုရပိုက်စာပေ၊ အမှတ် (၅)၊ တင့်ဆန်းလမ်း

ဝတ္ထလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ - ဦးအောင်လှ (၀၅၃၅၃)၊ ပန်အောင်အေ့ဖ်ဆက်

၇၅၊ ဓမ္မစိန္တာလမ်း၊ ကျောက်မြောင်း

တာမွေ၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပါရဂူ၏ အမှာစကား

ရှေးဟောင်းအယူအဆ၊ ရှေးဟောင်းတွေးအခေါ်ကို ဖက်တွယ်ထားသူ နှင့် အသစ်အသစ်ပြောင်းလဲ တိုးတက်လာသော အယူအဆ၊ အတွေး အခေါ် တို့ကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု လက်ခံသောသူနှစ်ဦး၏ ခြားနားချက် ကို ဗုဒ္ဓက ဥပမာပြု၍ ဤသို့ဟောကြားထားတော်မူသည်။

“မြက်ပုံနှစ်ပုံ”ကို တွေ့ကြသောခရီးသွားနှစ်ယောက်သည် တစ်ယောက်တစ်ပုံ ကောက်ယူသွားကြသည်။ ခရီးအတန်ငယ် သွားမိ သောအခါ လမ်းတွင် “ဝါဂွမ်းပုံနှစ်ပုံ” တွေ့ကြပြန်သည်။ မြက်ပုံကို ထားခဲ့ပြီး ဝါဂွမ်းပုံကို ယူဆောင်သွားခြင်းသည်သာလျှင် ခရီးသွားနှစ် ယောက်အတွက် လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သော အလုပ်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ခရီးသွားနှစ်ဦးအနက် တစ်ဦးက “ငါ ဒီခရီး ဒီလမ်းအထိ သယ် ဆောင်လာခဲ့ရတဲ့မြက်ကို ထားမပစ်ခဲ့နိုင်ဘူး” ဟုပြောသည်။ ဒုတိယ လူက ခေတ်မီသည်။ ပစ္စည်းဝတ္ထု၏ တန်ဖိုးကို အကဲဖြတ်တတ်သည်။ အဟောင်းကိုဖက်တွယ်မထားပေ။ တိုးတက်ဆန်းသစ်သော အမြင် ရှိသည်။ မြက်ပုံကို ချထားခဲ့ပြီး ဝါဂွမ်းပုံကို သယ်ဆောင်သွားသည်။

ရှေ့ခရီး ခပ်လှမ်းလှမ်း ရောက်သွားသောအခါ သိုးမွေးပုံ ကို တွေ့ကြပြန်သည်။ ပထမလူက ဝါဂွမ်းပုံကို တွေ့ပေမယ့် “မြက်”နဲ့ “ဝါဂွမ်း” ကိုမလဲဘဲ မြက်ပုံကိုပဲ ငါ ဒီနေရာအထိ သယ် ဆောင်လာခဲ့တယ်။ ဒီနေရာအထိ ကြိုးစားပမ်းစား သယ်ဆောင်လာခဲ့တဲ့ မြက်ပုံကို ထားခဲ့ပြီး ယခုအသစ်တွေ့ရတဲ့ သိုးမွေးပုံကို ဘာကြောင့် သယ်ဆောင် သွားရမှာလဲ ဟုပြောလျက် သူ့ပခုံးပေါ်က ရှိရင်းစွဲ မြက်ပုံကိုပင် ဆက်လက်သယ်ဆောင်သွားသည်။ ဒုတိယလူကမူ တန်ခိုထက်တစ်ခု တန်ဖိုးမြင့်သော အရာဝတ္ထုများကိုသာ တစ်ခုပြီး တစ်ခု ပြောင်းလဲ သယ်ဆောင်သွားသည်။

ယနေ့အထိ ‘ခမ္မ’ ဟူ၍ ထင်မှတ်ယူဆလာခဲ့သော အရာ
ဝတ္ထုသည် ရှေးကနှင့်မတူ ထူးခြားလာခဲ့ပြီဖြစ်သည့် အခြေအနေ၌
‘အခမ္မ’ ဖြစ်ချင်ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ ယနေ့အထိ ‘အကောင်း’ ဟူ၍
ထင်မှတ်ယူဆလာခဲ့သောအရာဝတ္ထုသည် ပြောင်းလဲလာခဲ့ပြီ ဖြစ်သည့်
ယခုပစ္စုပ္ပန်အခြေအနေ၌ ‘အညံ့’ ဖြစ်ချင်ဖြစ်သွားနိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓက “ကုလ္လုပမံ ဝေါ ဘိက္ခဝေ ခမ္မံ ဒေသေ
ဿာမိ နိဿရဏတ္တာယ နော ဂဟဏတ္တာယ ခမ္မာပိ ပဟာတဗ္ဗာ
ပဂေဝ အခမ္မ” ဟူ၍ ပြောကြားထားတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။

အနက်အဓိပ္ပာယ်ကား ‘ရဟန်းတို့၊ ငါသည် ခမ္မကို ဖောင်
ကဲ့သို့ သဘောထားရမည်ဟု ဟောကြား၏။ ဖောင်သည် တစ်ဖက်ကမ်း
ကူးရန်အတွက်ဖြစ်၏။ ဖက်တွယ်ဆုပ်ကိုင်ထားရန်အတွက် မဟုတ်
ပေ။ ထိုနည်းအတိုင်းပင် ခမ္မသည်လည်း လွတ်မြောက်ငြိမ်းချမ်းမှု
ရရန်အတွက်ဖြစ်၏။ ဖက်တွယ်ဆုပ်ကိုင်ထားရန် အတွက် မဟုတ်
ပေ။ ‘ခမ္မ’ သည်ပင်လျှင် ဖက်တွယ်ဆုပ်ကိုင်ထားအပ်သည့် အရာ
မဟုတ်လျှင် ‘အခမ္မ’ အတွက်မှာမူ ပြောစရာ ဘယ်မှာ လိုတော့
မည်နည်း’ ဟူ၍ ဆိုလိုသည်။

ကမ္ဘာလောကသည် အမြဲမပြတ် ပြောင်းလဲနေသည်။ နာမ်
တရား ရုပ်တရားများသည် ‘ခဏိက’ တရားများ ဖြစ်ကြသည်။
တစ်ခဏပြီး တစ်ခဏ ပြောင်းလဲနေကြသည်။ သမိုင်းခေတ်များ
လည်း တစ်ခေတ်ပြီးတစ်ခေတ် ရွေ့လျားနေသည်။ လူတို့၏ အတွေး
အခေါ်များလည်း တစ်ချိန်နှင့်တစ်ချိန် မတူတော့ပေ။ အတိတ်က
အတွေးအခေါ်ဟောင်းများသည် အတိတ်တွင် ကျန်ခဲ့ပြီ။ ပစ္စုပ္ပန်သည်
အတွေးအခေါ်သစ်များကို မွေးထုတ်ထားပြီ။

ဒါဝင်သည် ရှေးဟောင်းအယူအဆလမ်းမှ ခွဲလျက် တစ်စ
တစ်စ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာခြင်း ‘အီဗေါလျူရှင်း’ အယူအဆသစ်
ကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ပြီ။ ကိုပါနီကပ်၊ ကက်ပလာ၊ ဂါလစ်လီယိုတို့သည်

ကမ္ဘာက နေကိုပတ်သည်ဟူသော ‘ကိုပါနီကန်’ အယူအဆသစ်ကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ကြပြီ။ နယူတန်သည် ‘Law of gravitation’ ခေါ် ပထဝီမြေကြီး၏ ဆွဲအား ‘အာကမုနသတ္တိ’ သဘောကို ပြည်သူ့ ရှေ့မှောက်ချပြခဲ့ပြီ။

ခေတ်ဟောင်းတွေ ကုန်ဆုံးကျော်လွန် သွားကြပြီ။ ခေတ် ဟောင်းများ၏ နေရာတွင် ခေတ်သစ်တွေ အစားထိုး ပေါ်လာကြပြီ။ အတွေးအခေါ် အယူအဆဟောင်းများ၏ နေရာတွင် အတွေးအခေါ် အယူအဆ အသစ်များ အစားထိုး ပေါ်ပေါက်လာကြပြီ။ ယခု မျက်မှောက်ခေတ်၌ သိပ္ပံပညာရှင်များနှင့် အတွေးအခေါ်ပညာရှင်များ သည် အရာဝတ္ထု တစ်ခုခုကို ရှေးဟောင်းစဉ်လာ တွေးရိုးတွေးစဉ် နည်းမျိုးဖြင့် မတွေးတော့ဘဲ၊ အတိတ်ကတွေးနည်းမျိုးဖြင့် မတွေး တော့ဘဲ နည်းသစ်ထွင်လျက် တွေးတောလာကြသည်။ ဤစာအုပ် ရေးသူ၏ စကားလုံးဖြင့် ပြောရလျှင် ‘ဖြန့်ထွက်တွေးသော’ (Lateral thinking) နည်းဖြင့် တွေးတောလာကြသည်။

ဤစာအုပ်၌ စာရေးဆရာသည် ရှေးဟောင်းစဉ်လာ တွေးရိုး တွေးစဉ် နည်းများနှင့်မတူ ကွဲပြားခြားနားသော အတွေးသစ် အမြင်သစ်များကို သို့မဟုတ် ဖြန့်ထွက်တွေးခြင်းများကို မြန်မာ စာဖတ်ပရိသတ်နှင့် မိတ်ဆက်ပေးထားသည်။ ‘မြက်’ နှင့် ‘ဝါဂွမ်း’ သို့မဟုတ် ‘သိုးမွေး’ ၏ ခြားနားချက်ကို တင်ပြထားသည်။ ‘မြက်ပုံ’ကို ထမ်းပိုးသယ်ဆောင်သွားမည်လား။ သို့မဟုတ် ‘ဝါဂွမ်းပုံ’၊ ထိုမှတစ်ဆင့်တက်လျက် ‘သိုးမွေးပုံ’ကို ထမ်းပိုးသယ်ဆောင်သွား မည်လား။ ဤစာအုပ်ဖတ်သူ၏ ဦးနှောက်တွင် ပြဿနာတစ်ရပ် တံခါးလာခေါက်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရပေသည်။

စာရေးခြင်းအကြောင်း

စာရေးခြင်းအကြောင်း

‘ကျွန်တော် စာဖတ်ဝါသနာ ပါ,ပါသည်။

‘အရသာရှိသောစာများ’ တစ်ခါတစ်ရံ ဖတ်ရပါသည်။

‘အကျိုးကျေးဇူးများသောစာများ’လည်း ဖတ်ရပါသည်။

အရသာရှိသော၊ အကျိုးကျေးဇူးများသော စာများအား မြန်မာပြည်သား၊ အများတကာအား ဝေငှချင်ပါသည်။ ဝေငှခြင်းသည် ကောင်းသောကိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဖတ်ရသမျှသော စာများထဲမှ အရသာရှိသော၊ ကျေးဇူးများသောစာများကို စုထားသောစာအဖြစ် ဤစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေပါသည်။

-စာများကို အသစ်၊ အဟောင်းဟူ၍ မခွဲခြားပါ။

-သုတ၊ အနုပညာ၊ စီးပွားရေး၊ ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး ဟူသော ဘောင်များဖြင့် အနုပညာစာစောင်၊ စီးပွားရေးစာစောင် စသည်ဖြင့် ကန့်သတ်မထားပါ။

-မြန်မာဘာသာဖြင့် စာများလည်းပါ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် စာများလည်း ပါပါလိမ့်မည်။

တတ်နိုင်သမျှ လွတ်လွတ်လပ်လပ်၊ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်စေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ထား၍ ဖြစ်ပါသည်။

‘မဟာရှုမြင်ကွင်း’ကို ကြည့်လိုက်ရသော၊ ပေါ့ပါးလွတ်မြောက်သော ခံစားမှုမျိုးရပါစေဟူ၍ အသိဉာဏ်ကို လမ်းညွှန်သော၊ အတွေးကို ကျယ်ပြန့်စေသောစာများကို ကြိုးစား၍ ရွေးချယ်တင်ဆက်ပါသည်။

စီစဉ်သူများ

အထက်ပါစာပိုဒ်မှာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်ကုန်၌ ကျွန်တော် ရေးသားထားသော စာပိုဒ်လေး ဖြစ်ပါသည်။ သင့်ဘဝ ကိုတင်မောင်သန်းနှင့် ဆရာမောင်ပေါ်ထွန်းနှင့် သုံးလတစ်ကြိမ်ထုတ် ဂျာနယ်တစ်စောင် ထုတ်ဝေကြအံ့ဟု ရည်စူး၍ ရေးသားထားသော အမှာစာဖြစ်ပါသည်။ ‘အရသာရှိသော၊ အကျိုးရှိသောစာများ’ ထည့်ရန်မှာ ထိုဂျာနယ်၏မူ ဖြစ်ပါသည်။

‘အရသာရှိသောစာ’ကို ရှင်လင်းရန် လိုပါသည်။ ကျွန်တော့်မှာ နှံ့ဆရာကြီး စိန်မြရှင်ဟူသော မိတ်ဆွေတစ်ဦး ရှိပါသည်။ ဦးစိန်မြရှင်က မုံရွေးက ကျွန်တော့်အိမ်မှာ ‘ဆရာတာရဲ့ ဆန်းအောင် တီးရတာက သိပ်မခက်ဘူးဗျ။ ကောင်းအောင်တီးရတာကျတော့ အဆန်းအသစ်တီးရတာထက် ပိုခက်တယ်။ အရသာရှိအောင် တီးတာ ကျတော့ အခက်ဆုံးပဲဗျ’ဟု ပြောပါသည်။ ထိုသို့သော အရသာရှိသည့် စာမျိုးကို ဝေငှချင်ပါသည်။

‘အကျိုးရှိသောစာ’ကိုမူ ရှင်းလင်းရန် လိုအပ်မည် မဟုတ်ပါ။

လက်ဘက်ရည်ဝိုင်း ၃-၄ ဝိုင်းခန့် ဆွေးနွေးပြီး အလုပ်ဖြစ်ရန် စိုင်းပြင်းခဲ့သော်လည်း ထိုဂျာနယ် မထွက်ဖြစ်ခဲ့ပါ။ သင့်ဘဝ မောင်ဖိုးတင်က ထိုဂျာနယ်မျိုး ကြာကြာအသက်ရှည်နိုင် မည်ဟု မယုံကြည်ခဲ့ပါ။ ဆရာပေါ်ကလည်း မအားလပ်၍ သူ့အယ်ဒီတာ မလုပ်တော့ဟု ငြင်းပါသည်။ ကျွန်တော်ကတော့ ယခင်က အကယ်ဒမီစာများ ဖတ်ရှုခြင်းမှ ကျော်လွန်၍ အခြားစာများကို ကြိုးစားဖတ်လာမိပါသည်။ ကောင်းနိုးရာရာ ဂီတအကြောင်း၊ ဟာသအကြောင်း၊ ပန်းချီအကြောင်း၊ ဗိသုကာအကြောင်း၊ သတင်းပညာအကြောင်း၊ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာအကြောင်း ‘ဖြတ်၊ ညှပ်၊ ကပ်’ အနည်းအကျဉ်းလည်း လုပ်မိပါသည်။

ဥပမာပေးရလျှင် ‘နောင်’၏ ‘မနက်ဖြန်အတွက် လှလက်ဆောင်’ကို ကျွန်တော် ကူးထားပါသည်။

‘မနက်ဖြန်အတွက် လှလက်ဆောင်’

- အရွယ်သုံးပါး
အားလုံးအတွက် မနက်ဖြန်ရှိသည်။
- မနက်ဖြန်ခါမှာ
ဘာလိုချင်သလဲ
ကဲ ... ပြောစမ်း။
- သဲပန်းလှလှ၊ တပ်မက်ကြသူ
ခမ္ဘပန်းခူး၊ ကျေနပ်မြူးသူ
ယစ်မူးစည်းစိမ်၊ ဂုဏ်သိမ်ချစ်သူ ... ။
- ထိုသူများစွာ
နက်ဖြန်ခါတွက်၊ လှလက်ဆောင်မှာ
ကဗျာစုထွေး၊ နောင်သီပေးမည်
ကျူးအေးသံချို ဆိုရအောင်။ ။

နောင်

‘အော်ပီကျယ်’၏ ကာတွန်းပုံ တစ်ပုံကိုလည်း ကျွန်တော် ဖြတ်၍ ညှပ်ထားပါသည်။ တစ်ဘက်စာမျက်နှာမှပုံ ဖြစ်ပါသည်။ အလင်းရောင် ချို့ငဲ့လှသော ‘ကျွန်တော်တို့ခများများ’၏ သနားစရာ အဖြစ်ပါ။

ပန်းချီဆရာ ဗိသုကာခင်မောင်ရင်၏ ။နုတဟရေ ကျူဗ။ ထဲ မှ စာတစ်ပိုဒ်ကိုလည်း ကူးထားပါသည်။ ဘာသာပြန်လိုသူများ ပြန်ကြပါဟု တိုက်တွန်းသည်။

"another koob"

to write another koob is not an easy job. infact, it is a mistake to write "another koob". anyway life itself is full of mistakes. life is a matter of trials and error. I am doing a mistake in this way. I am living. so to do a mistake is to live anybody who reads this must forgive but not forge.

let me start with the morning, the dawn, the crowings of cocks. the flight of birds to their haunts. the sun rise. the twitterings of sparrows. sometime the mist lingers a while. it lingers until the sun melts the dew. life begins to move slowly at first, and then swift either greed or hunger is the cause, of swift-ness. humanbeings become machines, that twitter off and on. sympathy is° miss-ing. where is this beautiful butterfly° that waves its wing, from tree to tree? the seller may sing her song of sympathy° on the street, but the frog in the filelds will not fly away with their friends. the rain- drops drizzle the frog's laziness away. thunder roars before the rain comes. accidental flashes of lightening occur° on the hills. the distant mountains blue deep. they stand, sometimes they recline but most of the time they are sleep and quiet, thats all they are doing. but human plough the fields, sow the seeds and reap the crops, to eat. eating and sleeping makes a man, but a man with a big horn might say, ideas make a man. an egg is an idea. not a complete idea, just a beginning. the beginning rushes out before the end dwells in. the end of the start is the beginning of an end. mark my words if it pleases you. i write for my pleasure.

ထိုသို့ ဟိုဖတ်၊ သည်ဖတ်၊ ဟိုညှပ်၊ သည်ညှပ်နှင့် မောင်းတင်နေခဲ့သော်ငြား၊ ဂျာနယ် မထုတ်ဖြစ်နိုင်သောအခါ ကျွန်တော့်မှာ မအီမလည်ကြီး ခံစားရပါသည်။ ထိုအချိန်ထိ ကိုယ်တိုင်စာရေးရန် ကျွန်တော် စိတ်မကူးခဲ့ပါ။ အခါအားလျော်စွာ ကျွန်တော် ဝယ်ယူရရှိသော စာအုပ်များကိုသာ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ စာရေးဆရာများ ကောင်းမည်ထင်လျှင် ဘာသာပြန်၍ ပြန်လည်ဝေငှနိုင်ရန် ငှားရမ်းမိပါသည်။

သင့်ဘဝမှ မောင်ဖိုးတင်မှာ ကျွန်တော့်ညီများ၏ သူငယ်ချင်းဖြစ်၍ ညီတစ်ယောက်လို ခင်မင်ရင်းနှီးပါသည်။ သူ့စာအုပ်ကို ဟန်မကျ၊ ကာရန်မသင့်လျှင် ဟန်မကျကြောင်း၊ ကာရန်မသင့်ကြောင်း ကျွန်တော် ဝေဖန်လေ့ရှိပါသည်။ တစ်လ သင့်ဘဝ၌ သူရေးသော ဆောင်းပါး ‘အချိန်အကြောင်း’ကို ‘မောင်ဖိုးတင်ရာ မင်ဟာက လူတွေကိုယ်၌က ကျပ်တည်းကျဉ်းမြောင်းနေစဉ်မှာ အချိန်အဖိုးတန်တာတွေ တွက်ပြနေတော့၊ ဘယ်လိုမှလည်း မတတ်နိုင်တော့ ပိုပြီးများစိတ်ပင်ပန်း မသွားဘူးလား’ဟု ပြောမိပါသည်။ ထိုအချိန်၌ ကျွန်တော်ဖတ်နေသော စာအုပ်မှာ ရီကာဒိုဆင်းမလာ၏ ‘ဥုံ-ဖွ’ (Maverick) ဟူသော စာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ‘အလုပ်ဖြစ်မှု’ ကိုသာ ဂရုစိုက်၍ ‘အချိန်ကြာရှည်လုပ်ခြင်းကို’ တန်ဖိုးထားသော၊ ‘အမိန့်နှင့်ထိန်းချုပ်ခြင်း စီမံမှုစနစ်’မှ ‘ကိုယ့်တာဝန်ကို ကိုယ်ယူသော စီမံမှု’သို့ ကူးပြောင်းသော ဆမ်ကိုဟူသော ကုမ္ပဏီအကြောင်း ရေးထားသော စာအုပ်ဖြစ်၍ လူပြော၊ သူပြော အတော်များသော စာအုပ်လေးဖြစ်ပါသည်။ ကိုဖိုးတင်အား အချိန်ဆိုတာ ပြုပြင်၍ရကြောင်း၊ ဆန့်ထုတ်လို့ရကြောင်း (flexitime) ရေးပါဦးဟု တိုက်တွန်းမိပါသည်။ ကိုညိုနှင့်မောင်ဖိုးတင် နှစ်ယောက်လုံး မရေးကြပါ။ ထိုအခါ ပင်ကိုယ်မူလကတည်းက ကျဉ်းကျပ်နေသော ကျွန်တော်သည် ကသိကအောက် အတော်လေးဖြစ်၍ ပါးစပ်နှင့်ပြော၍မရသော အယ်ဒီတာနှစ်ယောက်ထံသို့ ပေးစာလေးတစ်စောင်ရေး၍ ပြောမိပါသည်။ ကိုဖိုးတင်နှင့် ကိုညိုတည်းဟူသော ဂွကျသော သင့်ဘဝအယ်ဒီတာနှစ်ယောက်ကြောင့်

စာရေးဖြစ်ရပါသည်ဟူ၍ အမှန်အတိုင်း ဖွင့်ဟပါသည်။

ထိုသို့သော ပေးစာလေးမျိုး (၂)ခါမျှပါ ပြီးသောအခါ ကျွန် တော်လက်လည်း အနည်းငယ်ယဉ်လာပြီး ဝါစာကမာ ၃-၄ ပုဒ် ဆက်ရေးဖြစ်ပါသည်။ အချို့စာလုံးများ ရွေးချယ်ရန်၊ ဘာသာပြန် ရန်ခက်ခဲလျှင် ဆရာပါရဂူနှင့် ဆရာအံ့ (အံ့မောင်)အား မေးမြန်းရ ပါသည်။

စာကြွင်း။ ။ကျွန်တော်သည် ထုတ်ချင်နေသော ဟိုယခင်က Spec- trumကဲ့သို့သော ဂျာနယ်မျိုးကို(ကျွန်တော်ဂျာနယ်မှာ Spectrum ကဲ့သို့ စာမလေးလိုလှပါ)စာရှုသူမိတ်ဆွေတို့ မည်သို့ သဘောရပါ သလဲ။

စောင်ရေ ၃၀၀၀ ခန့်ရှိလျှင် အရင်းကျေပါသည်ဟု ဖိုးတင်တို့ ကပြောပါသည်။ အမြတ်မလိုချင်လှသော်လည်း သက်ရှည်ကျန်းမာ စေရန်အလို့ငှာ ဈေးကွက်ရှိ၊ မရှိ သိလိုလှပါသည်။ ဖတ်ချင်၊ လိုချင် ရှိကြလျှင် သင့်ဘဝသို့ စာရေးကြစေလိုပါသည်။ မိတ်ဆွေတို့၏ သဘောထားကိုသိရ၍ အဆင်ပြေလျှင် ထိုဂျာနယ်လေးကို ထုတ်ဝေ ပါမည်။

စာရေးရခြင်းအကြောင်း ရေးရင်းမှ စာအုပ်ကြော်ငြာရေးသလို ဖြစ်သွားရင် ခွင့်လွှတ်ပါရန် တောင်းပန်ပါသည်။ ဈေးကွက်ဆာဗေး မလုပ်ဘဲနှင့် စာအုပ်ထုတ်မိသောကြောင့် ၄-၅-၆လ ကြာသောအခါ ရုံးသွားသဖြင့် ဆက်မထုတ်နိုင်သော အဖြစ်မျိုးရောက်မှာ စိုးရိမ်သော ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

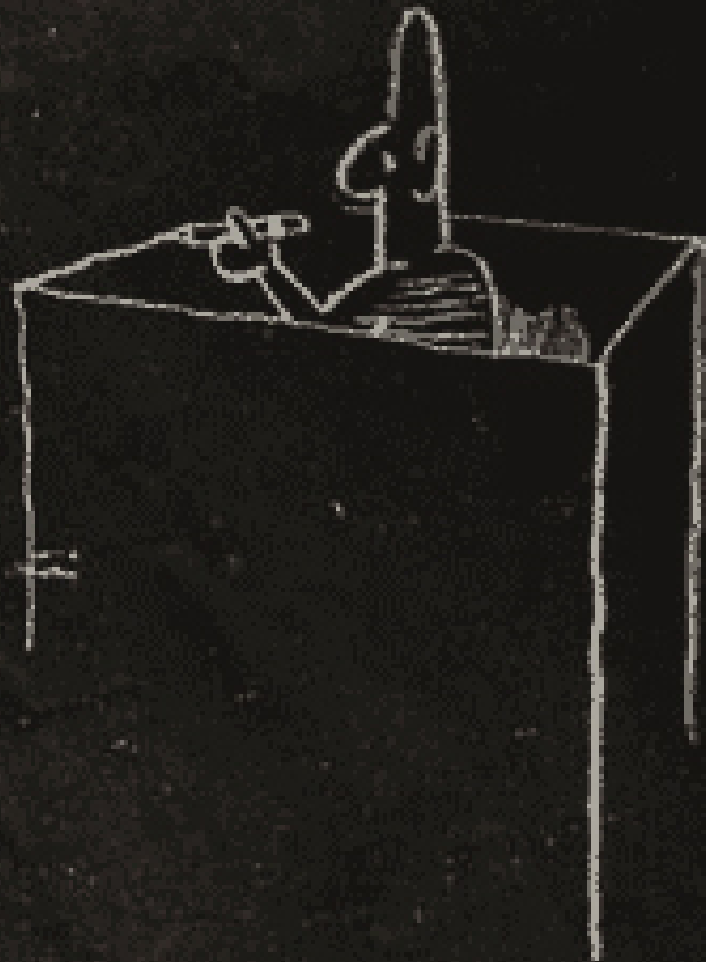
ကိုခင်မောင်ရင်တို့ကဲ့သို့ အနုပညာရှင်များမှာမူ ဆွဲချင်သော ကြောင့်ဆွဲ၍၊ ရေးချင်သောကြောင့် ရေးကြပါသည်။ ကျွန်တော်ကို တော့ စာရေးဆရာကြီးအံ့မောင်က ဝေဖန်ဖူးပါသည်။ ‘ကျွန်တော် တို့က ရေးချင်လို့ရေးတာ၊ ခင်ဗျားက ပြောချင်လို့ ရေးတာ’ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ မုံရွာဆေးရုံကြီး၏ တောင်ဘက်မှာ လမ်းဘေးလဘက် ရည်ဆိုင်ကလေးတစ်ဆိုင် ရှိပါသည်။ မုံရွာလေထန်ကုန်းဟု ဆိုကြပါစို့။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော် ဖတ်ရသောစာအုပ်များအကြောင်း၊ ကျွန်တော်

တို့ နောက်ကျနေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ကျွန်တော်တို့ ဘာလုပ်ရင်ကောင်းမည်
အကြောင်း၊ သတင်းခေတ်တို့၊ အင်တာနက် (Internet)တို့၊ စီဒီ
ရွန် (CD-ROM)တို့၊ Lateral Thinking တို့ ပြောဖြစ်ကြပါသည်။
ထိုသို့ပြောသောအခါ ကျွန်တော်ပြောသည့် အကြောင်းအရာများက
ပေါ် တချို့က ရယ်နေကြပါသည်။ တချို့က မောတယ်လို့ ပြောကြ
ပါသည်။ အများစုမှာ အားလျော့နေကြပါသည်။ စိတ်ကူးတွေ
ပြောင်းလျှင်၊ အတွေးတွေပြောင်းလျှင် ကျွန်တော်တို့ မမီနိုင်ဘူးလား။

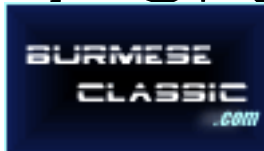
ကျွန်တော် ဖတ်မိသမျှကို ဝေငှချင်သောကြောင့် ကျွန်တော်
စာရေးဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော် အိပ်မက်မက်နေသော၊ ထုတ်ချင်နေ
သော ဂျာနယ်လေးမှာမူ ကောင်းနိုးနိုးရာရာ အစုံသုတ်၊ အရူးလွယ်
အိတ်ဖြစ်ပါလိမ့်မည် ခင်ဗျား...။

ကိုတာ

ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ဖြန့်ထွက်တွေးခြင်း

၁။ ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ဖြန့်ထွက်တွေးခြင်း

တိုးတက်ပြီးနိုင်ငံတို့၌ ၇၀ ခုနှစ်များမှာ အရည်အသွေးမြင့်မာရေး လှုပ်ရှားမှုကြီး (Quality movement)၊ ၈၀ ခုနှစ်များမှာ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခြင်း လှုပ်ရှားမှုကြီး (Reengineering)များ ပြုလုပ်ကြပါသည်။ ယခုအချိန်များတွင်မူ ဆန်းသစ်တီထွင်မှုများ (Creativity) အကြောင်း အပြောများကြပါသည်။ ထိုလှုပ်ရှားမှုကြီးများ ပြုလုပ်ရန် သူ့အကြောင်းနှင့်သူ ရှိနေပါသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး အမေရိကန်သည် မကြိုဘူးအောင် ကြွယ်ဝလာရာ အမေရိကန်များသည် ကုံလုံကြွယ်ဝမှုဟူသည် မဆုံးနိုင်၊ အလုပ်ခွင် လုံခြုံမှုဟူသည် တစ်သက်လုံးဟူ၍ ထင်ခဲ့ကြပါသတဲ့။ တဖြည်းဖြည်း ကြာလာသောအခါမှ ‘ဪ...ဒါဟာ ပြိုင်ဘက်တွေ

ယာယီအားနည်းနေလို့ပဲ’ဟု သဘောပေါက်ခဲ့ကြပါသတဲ့။ ကမ္ဘာစစ်မတိုင်မီက သူ့လိုပဲ အင်အားကြီးခဲ့ကြတဲ့ ဂျာမနီတို့၊ ဂျပန်တို့က ပြာပုံဖြစ်သွားခဲ့တာကိုး။ အဲဒီနိုင်ငံတွေက ၁၉၇၀ ခုနှစ်တွေမှာ သူတို့ရဲ့ ‘ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်း’ ပြီးစီးလို့ ‘ပြိုင်ဆိုင်ခြင်း’ ပြန်လည်စတင်တဲ့အခါ အမေရိကန်တွေအတွက် ၇၀ ခုနှစ်တွေဟာ ‘လန်’ သွားတဲ့ နှစ်တွေတဲ့။ ‘ရှုံးနိမ့်ဖို့ဆိုတာ ဘယ်လောက် လွယ်ကူလိုက်ပါသလဲလို့’ သူတို့ အံ့သြသွားကြသတဲ့။

ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲခြင်း (Globalization)ကြောင့် ဈေးကွက်မှန်သမျှကို ကမ္ဘာအဆင့်ရှိသော ကုမ္ပဏီမှန်သမျှ ဝင်ရောက် ပြိုင်ဆိုင်ကြတဲ့အခါ ကိုယ်ကလည်း သူတို့လိုတော်ဖို့ လိုအပ်လာပါသတဲ့။ ဖောက်သည်တွေက မကောင်းရင် မကြိုက်ကြတော့ဘူးတဲ့။ ဖောက်သည်တွေ မျှော်လင့်တာက ကမ္ဘာအဆင့်ကနေ မလျှော့တော့ဘူးတဲ့။ ကားဈေးကွက်မှာ ဖြစ်ခဲ့တာတွေက ထင်ထင်ရှားရှားပါပဲတဲ့။ ဂျပန်ကားတွေ ဝင်လာတဲ့အခါ အမေရိကန်ကားထုတ်လုပ်သူကြီးသုံးကြီးဖြစ်တဲ့ ဂျီအမ်၊ ဖိုဒ်၊ ခရိုင်စလာတို့ ခံခဲ့ရတာတွေကို သူတို့ မမေ့ပါတဲ့။ ဂျပန် အောင်မြင်တာက ကုန်သွယ်မှုပေါ်လစီတွေကြောင့် မဟုတ်ပါ။ ဈေးနည်းနည်းနဲ့ ကားကောင်းလို့တဲ့။ ‘အရည်အသွေးမြင့်မားပြီး ဈေးကချိုလို့’တဲ့။

‘အရည်အသွေး’ တိုးတက်အောင် ဂျပန်တွေလုပ်သလို အရည်အသွေး လှုပ်ရှားမှုတွေ လုပ်ကြပါတော့တယ်။ ‘အရည်အသွေး’ ရှိတယ်ဆိုတာ မထူးဆန်းတော့ဘူး ဖြစ်လာတဲ့အခါ ‘ဈေးနှုန်းချို’ဖို့ ကော်ပိုရေးရှင်းများကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ကြပါတော့တယ်။ ‘အရည်အသွေးကောင်းတော့ ဈေးကြီးချင်ကြီးမှာပေါ့’ဟု ဆိုလျှင် ခေတ်မမီတော့ဘူးတဲ့။ အရည်အသွေးကောင်းကောင်း ဈေးချိုချိုမှ ရပ်တည်နိုင်တော့မှာပါတဲ့။ (First-class & Competitive pricing) ၉၀ ခုနှစ်တွေမှာတော့ ထူးခြားမှုတစ်ခုခုကို ပေးနိုင်တော့မှာတဲ့။ ယှဉ်ပြိုင်မှုဟာ အရည်အသွေး (Quality) ကနေ ဈေးနှုန်း (Price)၊ အခုတော့ လျင်မြန်မှုနဲ့ ဆန်းသစ်တီထွင်မှု (Speed & Innovation)ကို ပြောင်းသွားပြီတဲ့။

* * * * *

www.burmeseclassic.com

ကျွန်တော်တို့မှာတော့ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံငယ်လေးသာဖြစ်ရာ ယခုအချိန်မှာ အရည်အသွေးလှုပ်ရှားမှုက စရမည်လား မသိပါ။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှ ကောက်ပဲသီးနှံများ၊ သစ်များကို ကျူစီမရှိဘူး။ အရည်အသွေး ထိန်းသိမ်းမှု မရှိဘူးဟူ၍ ဝယ်သူများက ညည်းတွား တတ်ကြပါသည်။ ခဲ၊ သလဲရောမှ မြတ်သည်ထင်ကြရာ ခဲ၊ သလဲ မရောမှ ပိုမြတ်သည်ဖြစ်လာတော့မည်ဟု ထင်ပါသည်။ စပါးစိုက် သည်ဖြစ်ဖြစ်၊ ပဲကြဲသည်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပြုပြင်မှုကလေးများနှင့် လုပ်လျှင် ပိုကောင်းပါမည်။ ဟိုယခင်က မိုးမှာမှ စပါးစိုက်ရာ နွေမှာစိုက်လျှင် မရလား။ ယခင်က မြေဩဇာမထည့်သော်လည်း ယခုထည့်သော် ပိုမကောင်းလား။ ‘ဒီလိုလုပ်လျှင် ဖြစ်သော်လည်း ဟိုလိုလုပ်လျှင် ပိုကောင်းချင်ကောင်းမယ်’ဟူသော တွေးခေါ်မှုမျိုး လိုအပ်ပါသည်။

နေရာတကာ ရေကုသိုလ်လုပ်သော မြန်မာပြည်မှာ ရေသန့် ပုလင်းများ များများရောင်းရမည်ဟု မည်သူတွေးသလဲ။ လွန်ခဲ့သော လေးနှစ်က ရေသန့်ပုလင်းများ စထွက်သောအခါ ရောင်းရမှာ မဟုတ်ဟု ထင်ခဲ့သော်လည်း သူ့ဈေးကွက်ကို သူတွေ့သွားပါသည်။ စထုတ်သူတွေ တော်တော်အကျိုးရှိသွားပါသည်။ နောက်လိုက်သူ များမှာမူ သိပ်အကျိုး မရှိလှပါ။ ဒေဂူးက တီဗွီများကို ဈေးနှုန်းနှင့် တွန်းသော်လည်း (Price push) ကျွန်တော်တို့ပြည်မှာပင် အရည် အသွေးမြင့်သော ကုမ္ပဏီများ ‘ဆိုနီ’ စသည်ဖြင့် ဝင်ရောက်လာသ ဖြင့် ဈေးကွက်ရှယ်ယာ လျော့သွားပါသည်။ ပဲရောင်းရောင်း၊ ဝှမ်း ရောင်းရောင်း ကျွန်တော်တို့ ကျူစီလုပ်ကြမှသာ ရေရှည်မှာ အားလုံး ကောင်းကြပါလိမ့်မည်။ ပဲဆီသန့်သန့်ဟူ၍ ပလတ်စတစ်ဘူးကောင်း ကောင်း၊ တံဆိပ်ကောင်းကောင်းနှင့် ရောင်းကြသောအခါ ရောင်းရ ပါသတဲ့။

* * * * *

အလေ့အထဖြစ်နေသော အတွေး၊ အယူအဆများကို တစ်ခါ တစ်ရံ ပြောင်းပြန်တွေးကြည့်ပါသည်။

နမူနာ (၁) ယာဉ်ထိန်းရဲက ယာဉ်အသွားအလာကို စီမံခန့်ခွဲသည်။
ပြောင်းပြန်စဉ်းစားလျှင်-

- (၁) ယာဉ်အသွားအလာများက ယာဉ်ထိန်းရဲကို စီမံခန့်ခွဲသည်။
- (၂) ယာဉ်ထိန်းရဲက ယာဉ်အသွားအလာကို ပျက်ပြားအောင် လုပ်သည်/ မစီမံ။

အပြောင်းအလဲ စဉ်းစားတတ်ရန်၊ ‘အခြားတစ်ဖက်မှ ကြည့် တတ်ရန်၊ သာရည်ရွယ်၍ မှန်ကန်သောအဖြေ ဟုတ်၊ မဟုတ်၊ ဆန်းစစ် နေခြင်း မဟုတ်ပါဟု သတိရပါ။

ပထမ ပြောင်းပြန်စဉ်းစားချက်အရ ယာဉ်အသွားအလာများ က ယာဉ်ထိန်းရဲကို စီမံကိန်းချုပ်နေသည်ဆိုလျှင် ယာဉ်များလာလျှင် ယာဉ်ထိန်းရဲ ပိုလိုလာမည်။ ယာဉ်အသွားအလာများသော နေရာ၊ နည်းသောနေရာ၊ နေရာအလျောက် ယာဉ်ထိန်းရဲကို နေရာချရမည်။ အသေအချာ စဉ်းစားသောအခါ အကယ်စင်စစ် ယာဉ်အသွားအလာ ကသာ ယာဉ်ထိန်းရဲများကို စီမံခန့်ခွဲကြောင်း သတိရလာသည်။

ဒုတိယ ပြောင်းပြန်စဉ်းစားချက်အရ ယာဉ်ထိန်းရဲက ယာဉ် အသွားအလာကို ပျက်ပြားအောင်လုပ်သည်/ မစီမံနိုင်ဟုဆိုလျှင် နှစ်လမ်းမောင်းမှ တစ်လမ်းမောင်း လုပ်ရမည်လား၊ မီးပွိုင့်ကို ပြုပြင်ရမည်လား၊ ရဲကို ပြန်လည်လေ့ကျင့်ရမည်လား၊ မီးပွိုင့်ကို ပြုပြင်ရမည်လား၊ ရဲကို ပြန်လည်လေ့ကျင့်ရမည်လား စသည့်အချက် များကို စဉ်းစားလာမိမည်။ ပြောင်းပြန်စဉ်းစားလိုက်လျှင် စဉ်းစားမှု များ ပို၍ပြည့်စုံလာကြောင်း သတိပြုရန် ဖြစ်ပါသည်။

နမူနာ (၂) နံရံများကြားမှ လမ်းကျဉ်းတစ်ခု၌ သိုးအုပ်တစ်အုပ် ရှိပါသည်။ ကားတစ်စီးက သိုးအုပ်နောက်မှ မောင်းဝင် လာပြီး ဒရိုင်ဘာက သိုးထိန်းကို ကားရှေ့သို့ ဆက်သွား နိုင်ရန် သိုးအုပ်အား နံဘေးသို့ အဖယ်ခိုင်းပါသည်။ သိုးထိန်းက ကားကို ရှေ့သို့မသွားစေဘဲ အရပ်ခိုင်းပြီး သိုးအုပ်ကိုသာ ရပ်ထားသောကားနောက်သို့ ပြောင်းပြန် ပြန်မောင်းလိုက်ပါသည်။

နမူနာ (၃) ရေတကောင်းမှ ရေသောက်ကျင်၍ (ရေကို အပြင် ထုတ်ချင်၍) ရေတကောင်းထဲသို့ ကျောက်ခဲများ ထည့်သော (အပြင်ထုတ်ရန် အတွင်းသို့ ထည့်ရသည်) ငှက်အကြောင်းလည်း ရှိပါသည်။

ပြောင်းပြန်စဉ်းစားခြင်း (Reversal method) ဖြင့် အမြဲ တမ်း အဖြေမရနိုင်ပါ။ သို့သော် စဉ်းစားကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အဖြေ မရသော်လည်း ဘာမျှ မဆုံးရှုံးပါ။

* * * * *

‘ဘာကြောင့်လဲ’ဟု မေးခွန်းထုတ်သော စဉ်းစားနည်းတစ် မျိုးလည်း ရှိပါသည်။

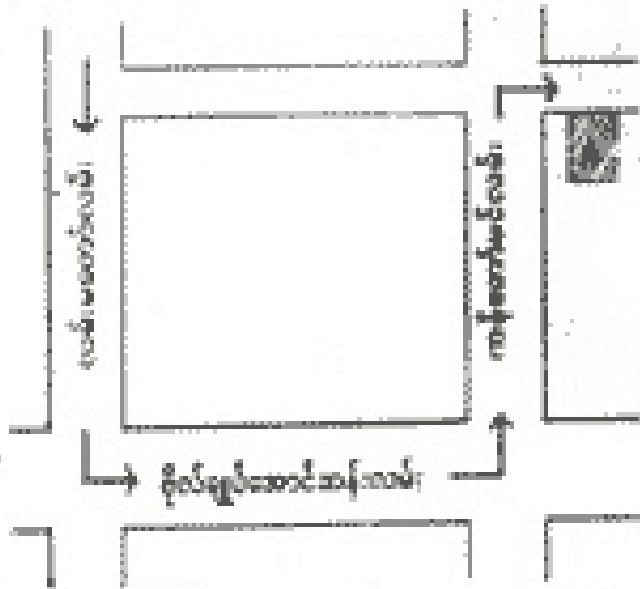
- (က) ကျောက်သင်ပုန်း ဘာကြောင့် နက်ရသလဲ။
မြေဖြူခဲနှင့်ရေးလျှင် ထင်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။
ဘာကြောင့် မြေဖြူခဲနှင့် ရေးချင်ရတာလဲ။
သို့မဟုတ်
ဘာကြောင့် အဲဒီမြေဖြူခဲက ဖြူရတာလဲ။
သို့မဟုတ်
ဘာကြောင့် အနက်ကိုတော့ မသုံးရတာလဲ။

‘ဘာကြောင့်’ဟု ဆက်ကာဆက်ကာ မေးရခြင်း၏ ရည် ရွယ်ရင်းမှာ အချက်အလက် များများရရန်ဖြစ်ပါသည်။ အဖြေတစ်ခု တည်းရရ၍ ‘တစ်ခုတည်းသောအဖြေ’နှင့် နှစ်သိမ့်လိုက်ရန် မဟုတ်ပါ။

(ခ) ဘာကြောင့် ကျောက်သင်ပုန်း နက်ရသလဲ၏ အဖြေမှာ-
ကျောက်သင်ပုန်းက နက်စရာမလိုပါဘူး။ စိမ်းချင်လည်း စိမ်းလိုရတယ်။ ပြောချင်လည်း ပြောလိုရတယ်။ မြေဖြူနဲ့ ထင်ဖို့လိုရင်း ပါဟုလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သမိုင်းအရဆိုလျှင် မြေဖြူအသုံးချပုံမှာ အလျင်တွေ့ရာ ကျောက်သင်ပုန်း နက်ရခြင်းအကြောင်းဖြစ်ပြီး အနက်သည် မြေဖြူနှင့် လျောက်ပတ်လွယ်ကူသော အရောင်ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်သာ ဖြစ်လေသည်။ မြေဖြူနှင့်ရေးလျှင် ထင်အောင် လို့ဟူသော အဖြေမှာ ‘ကျောက်သင်ပုန်း စတင်နက်ရခြင်း’အကြောင်း

ကို ရှင်းပြနိုင်သော်လည်း ဆက်လက်၍ ကျောက်သင်ပုန်း နက်နေခြင်း အကြောင်းကို ရှင်းမပြနိုင်ချေ။ ‘ကျောက်သင်ပုန်းက ကနဦးက မြေဖြူခဲနှင့်ရေးလျှင်ထင်အောင် အနက်သုတ်ရတယ်။ အခု ကျောက် သင်ပုန်းတွေ ဆက်ပြီး အနက်ဖြစ်နေတာကတော့ အနက်ဖြစ်ခြင်းက သိပ်မကျေနပ်စရာ မရှိလို့’ လို့ဟုလည်း ဖြေနိုင်ပါသည်။

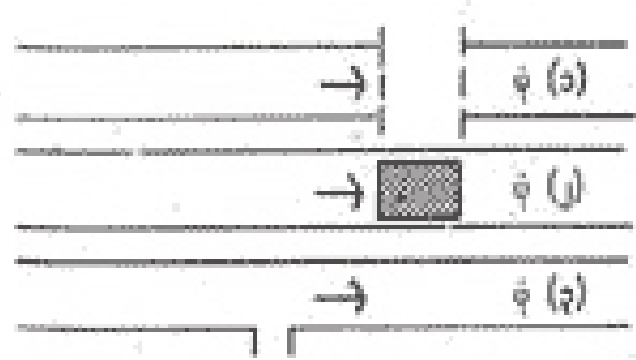
‘ပွင့်နေသောကြောင့်လည်း ပိတ်သွားတတ်ပါသည်’ အောက်ပုံကိုကြည့်ပါ။

ကျွန်တော်တို့သည် ကျွန်တော်တို့မြို့အကြောင်းကို သိသော်လည်း စားသောက်ဆိုင် ‘A’ သို့ သွားရန်မူ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းများထံ လှမ်းမေးရပါသည်။ လမ်းမတော်က တည့်တည့်လာ၊ အောင်ဆန်းကျတော့ ဘယ်ဘက်ချိုး၊ အောင်ဆန်းအတိုင်း ဆက်လာပြီး ကန်တော်မင်အတိုင်း ဘယ်ဘက်ကချိုး၊ ပထမဆုံးတွေ့တဲ့ ညာဘက်လမ်းကြားလေးထဲ ချိုးဝင်လိုက်လို့ ပြောကြပါသည်။ ကျွန်တော်လည်း သုံးခါ လေးခါ ထိုလမ်းအတိုင်း သွားဖြစ်ပါသည်။ ပဉ္စမအကြိမ်မှာမူ အောင်ဆန်းအထိ သွားရန်မလိုသော ပိုမြန်သော လမ်းကြားလေးကို တွေ့ရပါသည်။ လမ်းညွှန်သူများက ညွှန်ပြရန် လွယ်ကူသော

လမ်းကြောင်းကိုသာ ညွှန်ပြလိုက်ပါသည်။ အမှန်စင်စစ် ထိုလမ်းကြောင်းမှာ မလိုအပ်ဘဲ ရှည်လျားနေသော လမ်းကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ရှည်လျားနေသော်လည်း အဆင်ပြေနေသဖြင့် နောက်လမ်းကြောင်း တစ်ခုကို လေးကြိမ်မြောက်အထိ သတိမမူမိပါ။ သတိမမူ ဂရုမထားလျှင် ပိုမြန်မည့်လမ်းကြောင်းတိုတိုကို တွေ့မည် မဟုတ်ပါ။

အတွေးလမ်းကြောင်းကို ပိတ်စေသော အကြောင်းသုံးရပ် ရှိပါသည်။

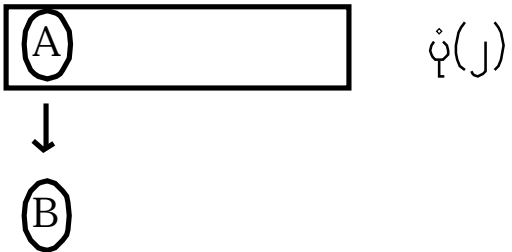
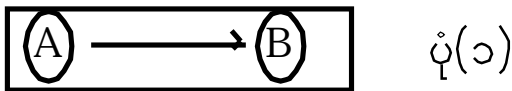
ပုံ (၁)တွင် ရှေ့မှချောင်းခြားနေပါသည်။ အခြားလမ်းရှာလျှင် ရှာ သို့မဟုတ် တံတားထိုးရပါလိမ့်မည်။ အချက်အလက် အသစ် ရှာပါ။ သို့မဟုတ် အခြားစမ်းသပ်မှုအသစ်တစ်ခု လုပ်ပါဟု ဆိုလိုပါ သည်။

ပုံ (၂)တွင် ပိတ်ဆို့နေသော အရာတစ်ခု ရှိနေပါသည်။ ဆက်သွားလိုလျှင် ပိတ်ဆို့ခြင်းကို ဖယ်လျှင်ဖယ်၊ သို့မဟုတ် နံဘေးမှ ပန်းသွားရပါလိမ့်မည်။ ပိတ်ဆို့ခြင်းကို ဖယ်နိုင်လျှင် လမ်းမှာ ဖြောင့်ဖြူး၍ နေပါသည်။ ဆက်သွားနိုင်ရန် ‘ပိတ်ဆို့ခြင်း’ ကို အာရုံစိုက်ရပါမည်။

ပုံ (၃)တွင် ဘာမျှမရှိဘဲ ဟင်းလင်းဖြစ်နေ၍ ပိတ်သွားပါသည်။ လမ်းမှာ ဖြောင့်ဖြူးနေ၍ သို့မဟုတ် ‘လုံလောက်နေ’၍ ပို၍ မြန်မြန်ဆန်ဆန် ရောက်မည့်လမ်းကို သတိမထားမိကြပါ။ သင့်ဘဝမှ ကိုညို (မောင်သစ်ဆင်း)နှင့် စကားပြောမိသောအခါ ကျွန်တော့်တို့ မြန်မာတွေလည်း ‘လုံလောက်နေသေးလို့’ သတိမထား၊ မကြိုးစား ကြတာလားဟု အဘိယာစက ပြုပါသည်။

* * * * *

ကျွန်တော်တို့ကို ‘လွှမ်းမိုးနေသော အတွေးအခေါ်၊ အယူအဆ များ’ (Dominant idea)များ ရှိပါသည်။ မည်သည့် အယူအဆက မိမိကို လွှမ်းမိုးနေသလဲဟု သိရှိရန် ကြိုးစားရပါမည်။ ထိုသို့ ကြိုးစားခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ထိုအယူအဆ၏ လွှမ်းမိုးမှုမှ လွတ်မြောက်မှသာလျှင် အခြားနည်းလမ်းများ၊ အခြားသင့်လျော်သော အမြင်များ ရနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အခြား နည်းလမ်းအသစ်တစ်ခုဟု ထင်ရသော်လည်း နည်းဟောင်း ဘောင် ဟောင်း အတွင်းမှာပင် ရှိနေတတ်ပါသည်။

ပုံ (၁)တွင် အယူအဆအသစ် (B) တွေ့ပြီဟု ထင်ရသော်လည်း (A) ၏ လွှမ်းမိုးမှုဘောင်ထဲမှ မထွက်ပါ။ ပုံ (၂)တွင်မူ ‘လွတ်ထွက်၊ လွတ်မြောက်’ သွားပါပြီ။

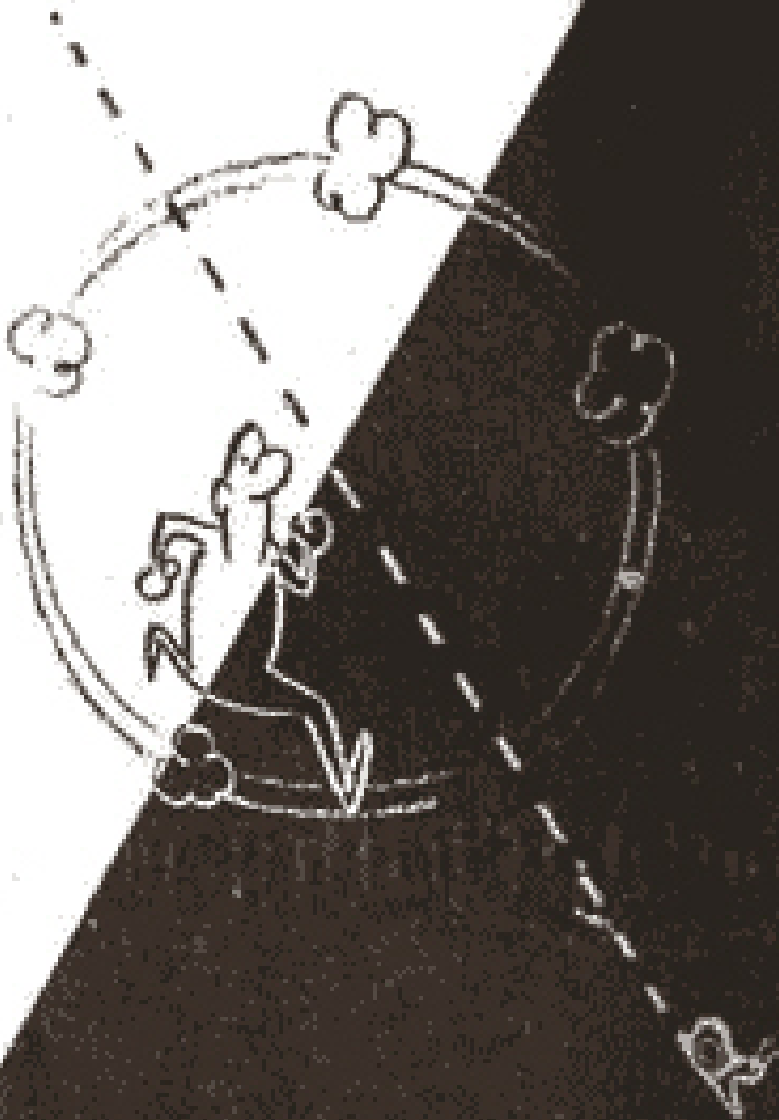
ဤဆောင်းပါး၌ (၁) ပြောင်းပြန်စဉ်းစားခြင်း (Reversal method)၊ (၂) ဘာကြောင့်ဟု မေးခွန်း ဆက်ကာဆက်ကာထုတ်ခြင်း (Why technique)၊ (၃) ပွင့်နေသောကြောင့် ပိတ်ခြင်း (block by opening)ကို စဉ်းစားဆင်ခြင်နိုင်ရန် တင်ပြပါသည်။ လွှမ်းမိုးနေသော အတွေးကို စွန့်ခွာရန် လွယ်လှသည်တော့ မဟုတ်ပါ။ အထက်ပါ စဉ်းစားနည်းများကို သုံးသည့် အလေ့ရှိလျှင်မူ အခြားတစ်ဖက်မှ အမြင်သစ်များ ရရှိနိုင်ကောင်းရဲ့လားဟု တွေးမိ၍ တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အတွေးအမြင် ပြောင်းလဲရန်မှာ အခက်ခဲဆုံးအလုပ်ဟု ပြောကြသော်လည်း ထိုခက်ခဲသော အလုပ်ကိုပင် ကျွန်တော်တို့ လုပ်ကြရမည်ဟု ထင်ပါသည်။ မပြောင်းလဲလျှင် ကမ္ဘာ့ပြေးပွဲကြီး၌ နောက်ကျတော့မှာ သေချာနေပါသည်။ အတွေးဟောင်းတွေ ပြောင်း၍ ညီညီညာညာ ကြိုးစားလျှင် ‘တတိယကမ္ဘာ’ ကတော့ တိုးထွက်နိုင်ဦးမှာပါဟုလည်း ယုံကြည်နေမိပါသည်။

ကိုတာ

ကျမ်းကိုး ။ ။ Lateral thinking

ဖြန့်ထွက်တွေးခြင်းမိတ်ဆက်

၂။ ဖြန့်ထွက်တွေးခြင်းမိတ်ဆက်

တွေးပါဟု အရိုးဆရာဝန်ကြီး ပါမောက္ခဦးမျိုးမြင့်က ဘွဲ့လွန်ဆေးကျောင်းသားများကို ခဏခဏမှာပါသည်။ ဘာတွေးရမလဲ။ ဘယ်လိုတွေးရမလဲဟု ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ မေးခွန်းထုတ်မိပါသည်။

IBM ဟူသော ဧရာမအမေရိကန်ကုမ္ပဏီကြီးတွင် ‘တွေးပါ (Think)’ ဆိုင်းဘုတ်များကို နေရာအနှံ့အပြား ချိတ်ထားသည်ဟူ၍ ဖတ်ဖူးပါသည်။ ဘယ်လိုတွေးရမလဲ။

တွေးတတ်လျှင် ကောင်းမည်ဖြစ်သောကြောင့် အတွေးခိုင်းတာပဲဟု ဘဝင်ကျပါသည်။

ကျွန်တော် ဖတ်ဖူးသော ‘ဖြန့်ထွက်တွေးခြင်း’ (Lateral thinking) ကို စာဖတ်သူအများအား ဝေငှပါသည်။ အကျိုးရှိစေလို

သော စေတနာဖြင့် မျှဝေခြင်းသည် ကုသိုလ်ရသည်။ ကောင်းသော ကိစ္စဟု ကျွန်တော် ယုံကြည်၍ဖြစ်ပါသည်။

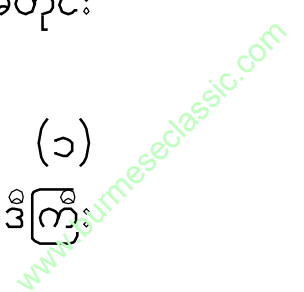
ဖြန့်တွက်တွေးခြင်းမှာ ဖြန့်ကျက်၍လည်းတွေးပြီး ဖောက်ထွက်၍လည်း တွေးပါသည်။ အောက်စဖို့ဒ် အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်၌ ‘ယုတ္တိနည်းမကျဟု ထင်ရသောနည်းလမ်းဖြင့် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန်စဉ်းစားသော တွေးတောခြင်း အမျိုးအစား’ (Seeking to solve problems by unorthodox or apparently illogical methods)ဟူ၍ အနက်ပေးထားပါသည်။

အများကြားဖူးသော ပုံပြင်တစ်ခုရှိသည်။ မိန်းမလှလေးနှင့် ငွေချေးသူရဟူဒီ အဘိုးကြီးတစ်ယောက်အကြောင်း ဖြစ်သည်။ မိန်းမလှလေး၏အဖေမှာ ကုန်သည်တစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ အဘိုးကြီးဆီမှ ငွေချေး၍ကုန်ကူးရာ ကုန်ရှုံးပြီး၊ ချေးငွေ မဆပ်နိုင်။ ရဟူဒီကြီးက မိန်းမလှလေးကို အကြွေးနှင့်သိမ်းချင်၍ ဉာဏ်ဆင်ပုံမှာ ကျောက်ခဲအဖြူအမဲ ရွေးချယ်ရမည်။ (၁) ကျောက်ခဲအဖြူရွေးနိုင်လျှင် အကြွေးလျော်မည်၊ ကောင်မလေးကို ဘာမှမလုပ်။ (၂) အမဲရွေးမိလျှင် အကြွေးတော့ လျော်ပစ်မည်၊ ကောင်မလေးကတော့ သူ့ကိုယူရမည်။ (၃) ဘယ်ဟာမှမရွေးဘဲ ခေါင်းမာလျှင်မူဖအကြီးကို တရားစွဲထောင်ချမည် စသည်ဖြင့် ဖြစ်သည်။

ကောင်မလေးက ကျောက်ခဲရွေးပွဲ လုပ်ရန် သဘောတူလိုက်သည်။ ကျောက်ခဲရွေးပွဲမှာ ရဟူဒီကြီး၏ ဥယျာဉ်အတွင် ကျောက်စရစ်ခင်းထားသော လမ်းပေါ်မှာဖြစ်သည်။ ရဟူဒီကြီးက အိတ်တစ်လုံးယူ၍ အလစ်မှာ ကျောက်ခဲအနက်နှစ်လုံးကို အိတ်ထဲသို့ ထည့်လိုက်ပြီး ‘ကဲ- ရွေးပေတော့’ဟု မိန်းမပျိုလေးကို ပြောသည်။ ကောင်မလေး ဘာလုပ်မလဲ၊ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ သမားရိုးကျ တွေးရိုးတွေးစဉ်အတိုင်း ဆိုလျှင် ကောင်မလေး လွတ်လမ်းမရှိ။

ကောင်မလေး၌ ရွေးစရာ လမ်း (၃)သွယ်ရှိသည်။ (၁) ကျောက်ခဲမရွေးတော့ဟု ငြင်းမည်။ (၂) ကောင်မလေးက ရဟူဒီကြီး

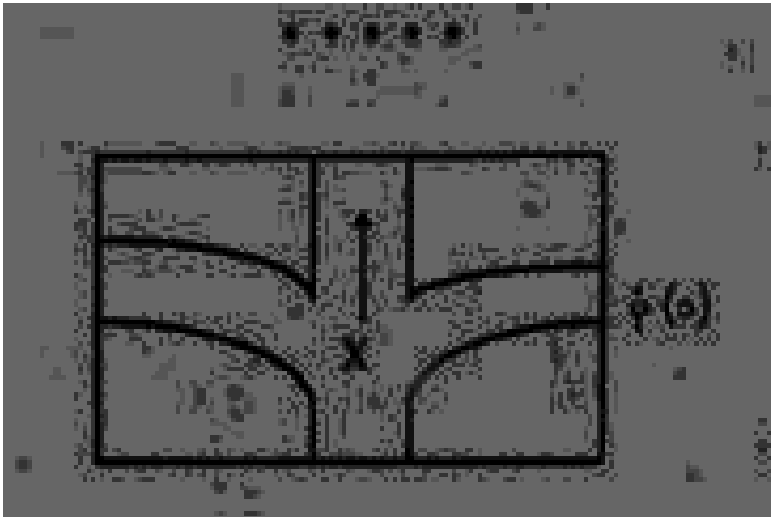

မတရားပုံကို ဖော်ထုတ်မည်။ (၃) ကျောက်ခဲအမဲကို သိလျက်ရွေးလိုက်ပြီး ဖအေကြီးကို ကယ်တင်မည်။ ဘယ်လမ်းဖြစ်ဖြစ် မကောင်းပါ။

သာမန်အတွေးက ရွေးချယ်ခြင်းအပေါ်မှာ စဉ်းစားသည်။ ရွေးရတော့မည့် ကောင်မလေး...။ ကောင်မလေးကတော့ ရွေးသော ကျောက်ခဲအပေါ် မစဉ်းစား။ အခြားတစ်ဘက်မှလှည့်၍ စဉ်းစားလေသည်။ ကျန်ရှိသော ကျောက်ခဲကို စဉ်းစားသည်။ ကောင်မလေးက အိတ်ထဲမှကျောက်ခဲကို ယူလိုက်ပြီး ခြေချော်လှဲချလိုက်၍ လမ်းပေါ်မှအခြားကျောက်ခဲများထဲသို့ ရော၍ အသာပစ်ချလိုက်သည်။ ရဟူဒီကြီးက အံ့အားသင့်၍ လက်ထဲမှကျောက်ခဲကို မေးသောအခါတွင်မူ ‘လက်ထဲက ကျောက်ခဲတော့ မရှိတော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကိစ္စမရှိပေါင်၊ အိတ်ထဲကကျောက်ခဲကို ကြည့်ပေါ့။ အိတ်ထဲကကျောက်ခဲက အနက်ရောင်ဆိုရင် ကျွန်မရွေးတာ အဖြူပေါ့’ဟု ဖြေလိုက်သည်။ လက်ထဲမှကျောက်ခဲကို ဗဟိုမပြုဘဲ ကျန်ရစ်မည့်ကျောက်ခဲကို ဦးတည်၍ တွေးသောကြောင့် အဘိုးကြီးလက်မှ လွတ်ရသည်။

တွေးဒေါင့်ပြောင်း၍ တွေးခြင်းပုံစံဖြစ်ပါသည်။ အခြားတစ်နည်းတွေးကြည့်ခြင်း (Other point of view OPV)ပါခင်ဗျား။ ‘အချိန်ကို စီမံဖို့မလိုပါ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို စီမံဖို့ရာ’ ဒါလည်း ဒီသဘောပါပဲ ခင်ဗျား။

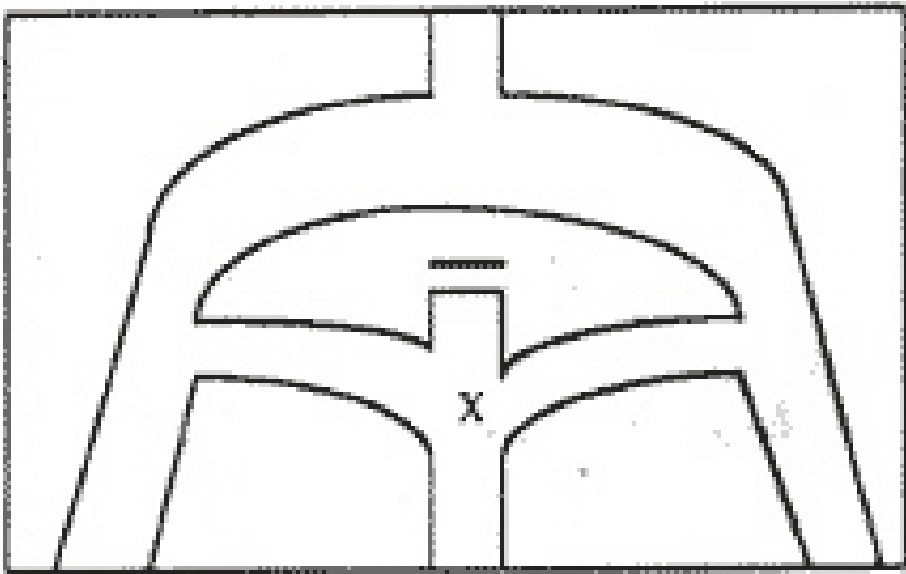
* * * * *

အောက်မှာ ဖော်ပြထားသော မြေပုံကိုကြည့်ပါ။

သင်က လမ်းဆုံပွိုင့် X မှာရှိနေပြီး မြောက်အရပ်ကိုသွားရန် လမ်းရွေးချင်သည် ဆိုပါဆို။ ဤပုံအရ မတ်မတ်ထောင်နေသော လမ်းဖြောင့်ကိုပဲ သင်ရွေးလိမ့်မည်။ ဒီလမ်းဖြောင့်ဟာ မှန်ကန်သော ရွေးချယ်မှုပေါ့။

ယခု ပို၍ကြီးမားကျယ်ဝန်းသော နောက်တစ်ပုံကို ကြည့်လျှင် သင်ရွေးထားသောလမ်းသည် မှန်ကန်သောလမ်း မဟုတ်တော့ကြောင်း သင်အမှား ရွေးမိပြီဖြစ်ကြောင်း သိလာပါလိမ့်မည်။

၃၉

ယူရန်သင်ခန်းစာမှာ မပြည့်စုံသော ဗဟုသုတသည် အန္တရာယ်ကြီးသည်။ ထန်းလျက်နှင့် အချိုမကုန်ပါနှင့်။ ကိုယ့်အမြင်ကို ကျယ်ပြန့်အောင်လုပ်ဖို့ လိုသည်။ သတင်းအချက်အလက် ပြည့်စုံအောင်လုပ်ဖို့ လိုသည်။ လီကွမ်းယူက ခေါင်းဆောင်ဖြစ်လျှင် (Well - travelled & well - read) များများဖတ်ပြီး များများခရီးသွားရမည်ဟု ပြောပါသည်။ ကိုယ်သိသမျှလေးနှင့် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်နေလျှင်တော့ ပုံ (၁)က အမြင်သာ မှန်နေလိမ့်မည်။

* * * * *

၁။ ရေများများထွက်ရန် တွင်းတစ်တွင်းကို ခပ်နက်နက် ဆက်၍တူးမည်ဟု ဦးဝက စဉ်းစားသည်။ ဦးမြကမူ တစ်ခြားတွင်းတစ်တွင်း ထပ်တူးရမလားဟု စဉ်းစားကြည့်သည်။

၂။ ပန်းသီးပင်အောက်မှာ ထိုင်နေသော နယူတန်က ပန်းသီးကြွေကျသည်ကို စောင့်ကြည့်ခိုက် မြေဆွဲအားနိယာမကို တွေးမိသည်တဲ့။ ပန်းသီးကြွေအောင် အပင်ကိုလှုပ်ချလျှင် မြေဆွဲအား အကြောင်းကို ပိုပြီး မြန်မြန်စဉ်းစားမိမလား။

ဖြန့်၍တွေးခြင်းပုံစံများပါ ခင်ဗျား။ လူအများက ရေတွင်းတစ်တွင်းကိုသာ နက်အောင်တူးလေ့ရှိကြောင်း သတိရပါ။ မြုပ်နှံပြီးသောဆုံးဖြတ်ချက်ကြောင့် (Commitment of invested effort and Commitment of direction) ပြောင်းလဲတတ်ရန် ရွံ့တတ်ကြသည်။

* * * * *

ပုစ္ဆာတစ်ပုဒ်ကို ဖြေကြည့်ပါခင်ဗျား။
လူတစ်ယောက်သည် အဆောက်အဦးကြီးတစ်ခု၏ ဆယ့်ရှစ်ထပ်တွင် အလုပ်လုပ်သည်။ နေ့တိုင်းပင် ဓါတ်လှေကားနှင့် (၁၀) ထပ်ထိတက်၍ ယင်းမှတစ်ဆင့် (၁၈)ထပ်သို့ ရိုးရိုးလှေကားမှ သွားသည်။ အပြန်ကျလျှင်မူ ဓါတ်လှေကားနှင့် အောက်ခြေထိဆင်း၍ ပြန်သည်။ ဘာကြောင့် ထိုလူ ဒီလိုလုပ်နေသလဲ? အဖြေ (၁)။ ၁၀ ထပ်မှာ မိတ်ဆွေ/ ကောင်မလေး ရှိနေသည်။

အဖြေ (၂)။ ၁၀ထပ်မှ ၁၈ထပ်ထိ လမ်းလျှောက်သွားရတော့ ကျန်းမာရေးအတွက် လေ့ကျင့်ခန်းရသည်။

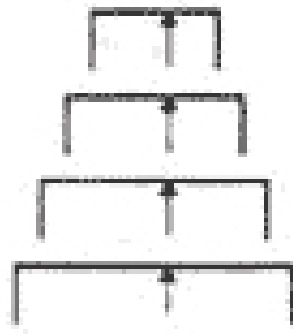
အဖြေ (၃)။ လျှို့ဝှက်အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့်၊ သူဟာ ၁၀ ထပ်မှာ အလုပ်လုပ်နေသောသူလို့ အထင်မခံချင် လို့။

အဖြေ (၄)။ ၁၀ထပ်မှာ ကိစ္စရှိလို့ မန်နေဂျာစသည်ဖြင့် ဝင်တွေ့ တာ။

တကယ့်အဖြေမှန်မှာမူ ထိုလူသည် လူပုကလေးဖြစ်နေပြီး သူ့အရပ်မှာ ၁၀ထပ်အထိ ဓါတ်လှေကားခလုတ်ကိုသာ မှီလေသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ခမျာ ၁၀ထပ်အထိသာ ဓါတ်လှေကားနှင့် တက်ခြင်း ဟူသတတ်။

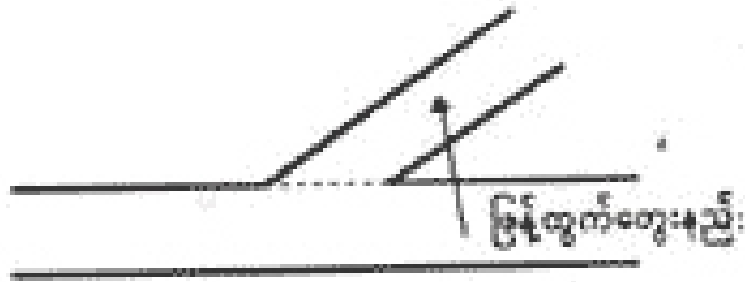
ဒါကတော့ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထမရှိတဲ့ ကိစ္စပဲ။ ချွင်းချက်ပဲဟူ၍ ပြန်လည်ငြင်းခုံနိုင်ပါသည်။ ‘ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထ’ ၌ အာရုံစိုက်ခြင်းကြောင့် တစ်ခါတစ်ရံ အဖြေမှန်မရနိုင်ဟူသော သဘောကို ဆင်ခြင်မိစေချင် ပါသည်။ လူတွေက အရပ်ငါးပေတော့ ရှိကြတာပဲဟူသော ဖြစ် လေ့ဖြစ်ထပုံသေ တွက်နည်းကိုလည်း သတိရစေချင်ပါသည်။ ‘စွဲမိပါ ပေါ့’သည် အင်အားကြီးသမားသလောက် ကြောက်စရာလည်း ကောင်းပါလိမ့်မည်။ အကျင့်ဖြစ်နေခြင်းကြောင့် ‘တစ်နေရာတည်း၌ ရပ်’ သွားကြသည်။ ‘တစ်ဒေါင့်တည်းမှသာ’ မြင်လေသည်။

ယုတ္တိဗေဒတွက်နည်းမှာ ဒေါင်လိုက်တွေးခြင်း (Vertical thinking)ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် တက်ရသည်။ ပထမ အခြေခံအဆင့်တစ်ခု တည်ဆောက်၍ ယင်းအခြေခံအဆင့်ပေါ်မှာ နောက်တစ်ဆင့် စဉ်းစားသည်။ ပထမအဆင့်နှင့် နောက်အဆင့် ကျိုးကြောင်းဆက်စပ်မှုရှိသည်။

ယုတ္တိတွေးနည်း

ဖြန့်ထွက်တွေးခြင်းမှာ ဘေးဘက်ကိုဖြန့်၍ တွေးသည်။
ဖောက်ထွက်၍တွေးသည်။

ယုတ္တိတွေးနည်းမှာ * ‘ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိခြင်း၌ တွေးနည်း’
ဖြစ်၍၊ မည်ရွှေ့မည်မျှ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည်ကို အတွေ့အကြုံနှင့်သတင်း

အချက်အလက်များကို အားကိုးအားထားပြု၍ တွက်ချက်လေသည်။ အတွေ့အကြုံအရတော့ ဒီလို ဖြစ်ခဲ့တာပဲ။ ဒီအချက်အလက်တွေ အရတော့ ဒါဟာ အမှန်ပဲ။ ယုတ္တိတွေးခြင်းကို ‘ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထ’က ကန့်သတ်ထားသည်။ ထွက်၍တွေးနည်းမှာမူ တခြားနည်းလမ်းတစ်ခု ရှိချင် ရှိနေမှာ၊ ယခင်က ဒီလိုလုပ်ပေမယ့် ယခု ဒီလိုပြောင်းလိုက် မှာပေါ့’ စသည်ဖြင့် တွေးနည်းမျိုးဖြစ်သည်။

ယုတ္တိတွေးနည်းမှာ မိုးရွာ၍ ရေများစီးဆင်းပုံမျိုး ဖြစ်သည်။ မိုးရေများ မြင့်ရာမှ နိမ့်ရာသို့ သင့်သလိုစီဆင်း၍ အိုင်အတွင်း၊ မြစ် ချောင်းအတွင်း၌ ရပ်သွားကြသည်။ ထွက်၍တွေးနည်း၌ ရေစီးကြောင်း လွှဲပြောင်းရန် မြောင်းများဖောက်သည်။ ရေစီးကြောင်းအဟောင်းများကို တမင် မြောင်းများဖောက်သည်။ ရေစီးကြောင်းအဟောင်းများကို တမင် ပိတ်ပစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ၌မူ အမြင့်သို့ပင် ရေစုပ်စက်ဖြင့် ရေတင်သည်။ ယုတ္တိတွေးနည်းမှာ အသားကျနေ၍ အားသိပ်မထုတ် ရ။ ထွက်၍တွေးရန်မှာ အားထုတ်ရပေလိမ့်မည်။ ရေစုပ်စက်ဖြင့် ရေတင်ရလိမ့်မည်။

ဖြန့်ထွက်တွေးနည်းမှာ *‘ရှိပြီး သတင်းအချက်အလက်ကို အသစ်မြင်ခြင်း’လည်း ဖြစ်သည်။ သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး အိုင်စတိုင်းကို သတိပြုမိကြပါလိမ့်မည်။ ‘နှိုင်းရမ္မတရား’ကို မဖော်ထုတ်မီ အိုင်စတိုင်း သည် စမ်းသပ်မှုများ မလုပ်ပါ။ သိပ္ပံအချက်အလက် သစ်များ မရှိပါ။ အခြား သူများက နယူတန်စဉ်းစားပုံဘောင်ထဲသို့ အတင်း သွတ်သွင်းနေကြသော ရှိပြီးအချက်အလက်များကို အသစ်အမြင်နှင့် နယူတန်ဘောင် (Newtonian frame)ထဲမှ ဖောက်ထွက်၍ တွေး လိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

မလေးရှားနိုင်ငံမှ ခွဲထွက်စာအချိန်တွင် စင်ကာပူနိုင်ငံသားများ အား ဖြန့်ထွက်တွေးခြင်းအကြောင်းကို ကျောင်းများ၊ စက်ရုံများ၌ ဟောပြောစေသည်ဟု ကြားဖူးပါသည်။ နိုင်ငံသစ်နှင့်အညီ စိတ် ဟောင်း၊ အယူအဆဟောင်းများ ကွာကျကာ စိတ်တွေ သစ်စေချင် ၍ဟု နားလည်မိပါသည်။

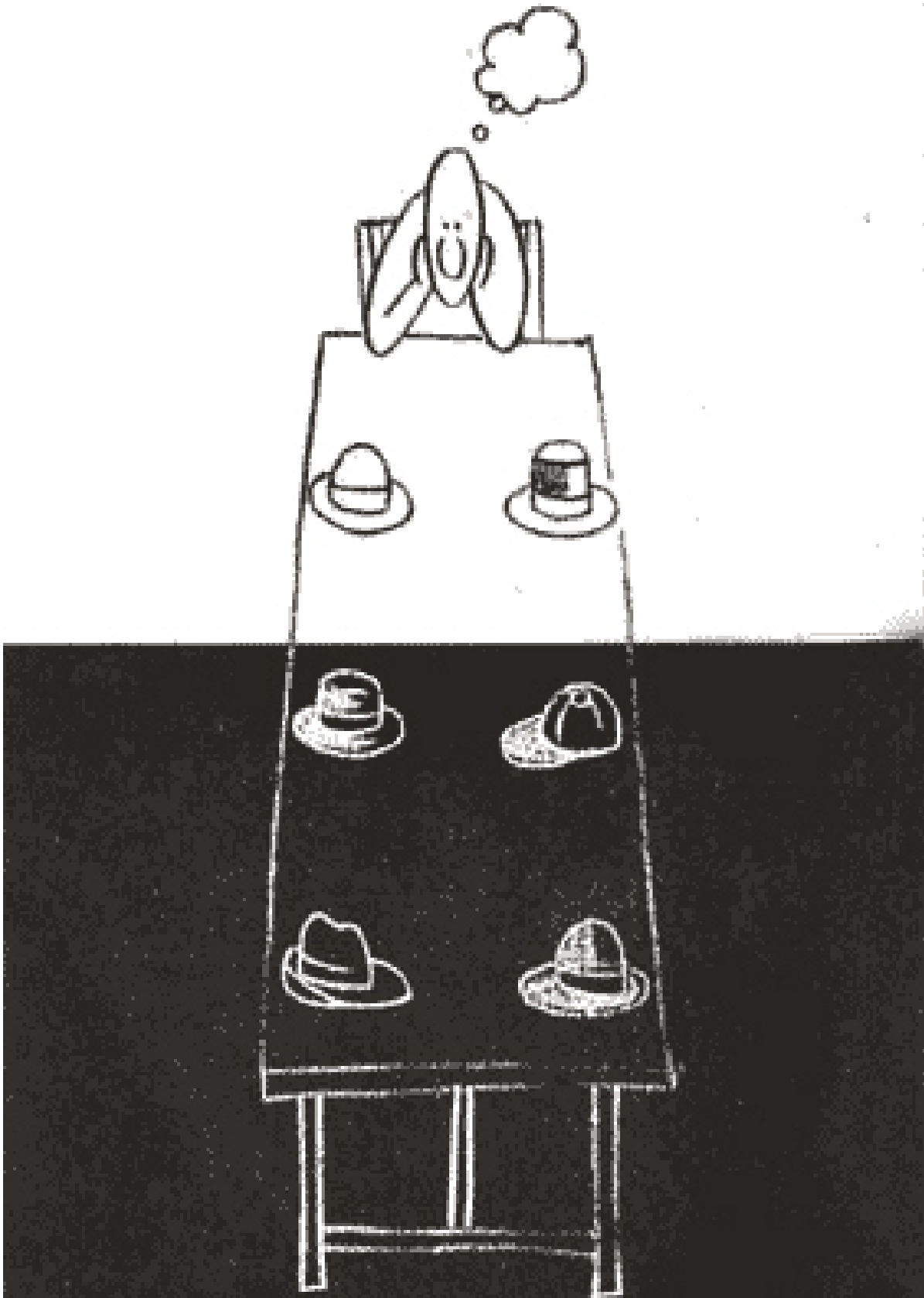
ကျွန်တော်တို့ ရောက်ရှိနေသော သတင်းခေတ်ကြီး၌ ဗဟု သုတထက် တီထွင်ဉာဏ်က အရေးကြီးပါသတဲ့။ မင်း မတီထွင်နိုင် လျှင် မင်း ကျရှုံးမှာပဲ။ ‘ထိန်းထားရုံနဲ့တော့ (Status quo)မလွယ် ဘူး’ ဟူသော သဘောတရားများ ပျံ့နှံ့နေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာများသည် အခြားရှုထောင့်များမှ မြင်သောအမြင်များ၊ ဖြတ်လမ်း များ၊ အသစ်နည်းလမ်းများ၊ ကျဉ်းမြောင်းမှုများမှ ထွက်၍ ကျယ်ပြန့် သောကမ္ဘာကြီးကို ရှုမြင်မှုများရှိလျှင် ကောင်းမှာပဲဟု စဉ်းစားမိပါသည်။ စာဖတ်သူများ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပေါ့ပေါ့ ပါးပါး ဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ကိုတာ

*** High probability thinking**

A new way of looking at information

အစည်းအဝေးများနှင့် ဦးထုပ်ခြောက်လုံးတွေခြင်း

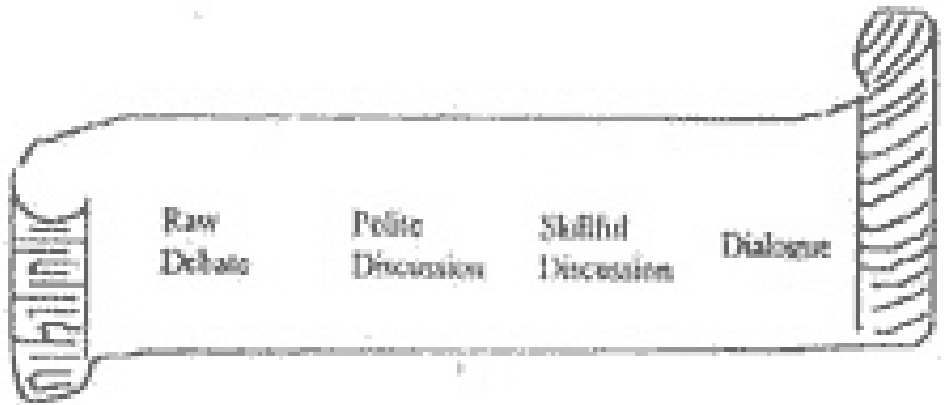

၃။ အစည်းအဝေးများနှင့် ဦးထုပ်ခြောက်လုံးတွေခြင်း

အစည်းအဝေးဟူသည်မှာ ညွှန်ကြားချက်၊ အမိန့်ပေးရာ သို့တည်းမဟုတ် ညွှန်ကြားချက်အမိန့်တို့ကို နာခံသောနေရာဟူ၍ သဘောထားလျှင်မူ၊ ဤစာကို ဆက်လက်ဖတ်ရန် မလိုပါခင်ဗျား။ အပြန်အလှန်ပြောဆိုရန် (Two-way communication)၊ တစ်ဖက် သား၏ သဘောထားကို နားထောင်ရန်၊ အသေအချာ အချက်အလက် များကို စဉ်းစားဆင်ခြင်ရန်၊ အဖြေမှန်ရှာ၍ ဆုံးဖြတ်ချက် အမှန်ချ နိုင်ရန် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကြရသည်ဟူ၍ စိတ်သဘောထားလျှင်မူ ဆက်လက်ဖတ်ရှုရန်ပါ ခင်ဗျား...။

မင့်(ဇ်)ဘာ(ဂ်) စစ်တမ်းများအရ၊ မန်နေဂျာများမှာ ယင်းတို့ အလုပ်လုပ်ချိန်များ၏ ၅၉ရာခိုင်နှုန်းကို စည်းဝေးခြင်းများဖြင့် အချိန် ကုန်လွန်ရသည်ဟု ဖတ်ဖူးပါသည်။ အလုပ်ချိန်၏ ၅၉ရာခိုင်နှုန်း ဆိုသည်မှာ အတော်များလှပါသည်။ အစည်းအဝေး ဆွေးနွေးပွဲဟူ သည်မှာ စီမံခန့်ခွဲရေး၏ အရေးကြီးသော လက်နက်တစ်ခုဟူ၍ သဘောပေါက်ကြသည်ဟု ယူဆပါသည်။ အစည်းအဝေး ဘယ်လို လုပ်မလဲ။

သမားရိုးကျ အစည်းအဝေးများမှာ ကိုယ်ပြောလိုရာကို ရှေ့နေလိုက်သည့် သဘောမျိုး (Oriented toward advocacy) များတတ်ပါသည်။ မည်သည့်အယူအဆက အင်အားအရှိဆုံးလဲဟု စမ်းသပ်ရန်၊ အယူအဆ အပြန်အလှန် ပစ်ပေါက်ပွဲကြီး ဖြစ်သွားပါ သည်။ ထို့ကြောင့် အယူအဆများ တင်ပြချက်များမှာ သူတို့နှင့် ထိုက်တန်သော ချင့်ချိန်ဝေဖန်မှုများရလေ့ မရှိပါ။ အယူအဆများ မှန်၊ မမှန်ထက် ‘မည်သူကပြောသလဲ’က ဆုံးဖြတ်သွားလေ့ ရှိပါသည်။ အမှန်ရရန် မဆွေးနွေး၊ အောင်မြင်ရန် ဆွေးနွေးတတ်ကြပါသည်။ (We discuss to win)။

အထက်ပါပုံတွင် တစ်ဘက်အစွန်းမှာ စကားရည်လုပွဲဖြစ်၍၊ အခြားတစ်ဘက်အစွန်းမှာ Dialogue ဖြစ်ပါသည်။ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ထိရောက်သောဆွေးနွေးခြင်းမှာ အလယ်မှာ ရှိပါသည်။ ထိရောက်သောဆွေးနွေးခြင်းမှာ စီးပွားရေးအဖွဲ့များ၊ အလုပ်အဖွဲ့များတွင် ကျွန်တော်တို့ သုံးစွဲသင့်သော ဆွေးနွေးပုံမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ထိရောက်သောဆွေးနွေးခြင်းမှာ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခု၊ သဘောတူညီချက် တစ်ခုရရန်၊ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ဆွေးနွေးခြင်း (Convergent thinking) ဦးတည်ဆွေးနွေးခြင်းမျိုး ဖြစ်၍၊ DIALOGUE ပုံစံတွင်မူ သဘောတူညီချက် တစ်ခုခု ရလျှင်ရမည် ဖြစ်သော်လည်း ရရမည်ဟု ပိုင်းဖြတ်ထားခြင်းမျိုး မရှိဘဲ အဖြေမှန် လိုက်လံရှာဖွေ ခြင်းမျိုးသာ ဖြစ်ပါသည်။

အစည်းအဝေးများမှာ ကောင်းသော ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မည်သို့ လုပ်လုပ် ငြင်းခုံရာ ရန်ပွားရာနေရာများ၊ တစ်ခါတစ်ရံ ပြောချင်သည်များ မပြောလိုက်ရဘဲ ခေါင်းငြိမ်ရာ၊ ဆိတ်ဆိတ်နေရာများ ဖြစ်သွားသောကြောင့်၊ ထိုသို့ အကျိုးမဲ့ဖြစ်ရဘဲအကျိုးရှိ ဖြစ်ရလေအောင် ဆွေးနွေးပွဲသီဝရီများ၊ ဆွေးနွေးခြင်းနည်းစနစ်များ ကြံဆလာကြပါသည်။

‘ဦးထုတ်ခြောက်လုံး စဉ်းစားခြင်း’ မှာမူ ဒီဘိုးနိုး၏ နည်းလမ်း ဖြစ်ပါ၍ အိုင်ဘီအမ်၊ ခူးပွန်၊ နီပွန်တယ်လီဖုန်းနှင့် တယ်လီဂရပ် စသည့် နာမည်ကျော်ကုမ္ပဏီကြီးများတွင် သုံးသောနည်းလမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ရိုးစင်းသော်လည်း အင်အားရှိသည် (Powerful simplicity)။ လက်တွေ့အသုံးကျ၍ အကျိုးရှိသည်ဟု ညွှန်းကြပါသည်။

စဉ်းစားခြင်းမှာ ဦးနှောက်၏ အလုပ်ဖြစ်ရာ ဦးထုပ်စွပ်ပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် စဉ်းစားခြင်းကို ထိန်းချုပ်လိုက်သော သဘော၊ လမ်းကြောင်းပေးသော သဘောဟူ၍ နားလည်ကြပါ။ ဥပမာ-**ဦးထုပ်ဖြူ တွေးခြင်းစလိုက်ကြစို့၊ ဦးထုပ်ဖြူ ဆောင်းလိုက်ကြစို့ဆိုလျှင်** ဆွေးနွေးပွဲတက်ရောက်သူများကို အဖြူထည်သက်သက်ကိုသာ တွေးရန်၊ ငြင်းစရာ ခုန်စရာ၊ သဘောတူ၊ မတူစရာများကို မေ့ထားရန်နှင့် ပကထိသတင်းအချက်အလက်များ အပေါ်၌သာ အာရုံစိုက်ရန်၊ အချက်အလက် (Data) များကိုသာ တင်ပြရန် ကန့်သတ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

***ဦးထုပ်နီ** တွေးရမည်ဆိုလျှင်မူ တက်ရောက်သူများအားလုံးက အနီ-မီးရောင်-ပူနွေးခြင်းကို တွေးလိုက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဦးထုပ်နီသည် ခံစားမှု၊ အလိုလိုသိစိတ်၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှုများကို သတိရရန် ဖြစ်သည်။ အစည်းအဝေးဟူသည်မှာ သင်၏ ခံစားမှုများ စိတ်လှုပ်ရှားမှုများကို တင်ပြရန် သင့်လျော်သော နေရာမဟုတ်။ သို့သော် လူအများက သူတို့၏ခံစားချက်များကို ယုတ္တိရှိရှိ အကျိုးအကြောင်းရှိသယောင် တင်ပြတတ်ကြသည်။ ဦးထုပ်နီက လူအများအား သူတို့၏ခံစားချက်များကို အကျိုးရှိသယောင်၊ ဟန်ဆောင်စရာ မလိုဘဲ လွတ်လွတ်လပ်လပ် တင်ပြခွင့်ရစေသည်။

‘ကျွန်တော် ဦးထုပ်နီ ဆောင်းလိုက်မယ်။ ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော့်စိတ်ထဲကတော့ ဒီလို ခံစားရတယ်’

‘ကျွန်တော်ကတော့ ဒီဟာအလုပ်ဖြစ်မယ် မဟုတ်ဘူးလို့ ခံစားရတယ်’

‘ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ ဈေးနှုန်းတွေကျမယ်လို့ အလိုလို သိနေသလိုပဲ’

အလိုလိုသိစိတ်ဟူသည်မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာက အတွေ့အကြုံများမှ ထင်ဟပ်လာသောစိတ်ဖြစ်၍ အမှန်စင်စစ်၊ အဖိုးတန်သော်လည်း ဘာကြောင့် ဤလိုခံစားရမှန်း ရှင်းလင်းပြဖို့ လွယ်ကူသည် မဟုတ်ချေ။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ခံစားမှုများကို ဖွင့်အန်ချရသည်မှာလည်း တန်ဖိုးရှိလှသည်။

*** ဦးထုပ်နက်** ဆိုလျှင်မူ အနက်ရောင်ဦးထုပ် ဆောင်းထားသော တရားသူကြီးကို တွေးလိုက်ပါ။ ဦးထုပ်နက်သည် ‘သတိထား’ ဟူသော သဘောကိုဆောင်သည်။ အမှားများ၊ မအောင်မြင်နိုင်သော အရာများ၊ အမြတ်မထွက်သော အချက်များကို စဉ်းစားရန်ဖြစ်သည်။

‘ဥပဒေစည်းကမ်းတွေက ဒါတွေ မလုပ်ရဘူးလို့ သတ်မှတ်ထားတယ်’

‘ဒီအမှာစာအတိုင်း ပြည့်မီအောင် ငါတို့ ထုတ်လုပ်နိုင်အား မရှိဘူး’

‘ဈေးနှုန်းမြင့်လျှင် အရောင်းကျမယ်’

‘ဒီလူမှာ ပြည်ပပို့ကုန် အတွေ့အကြုံမရှိဘူး’။

မည်သူမျှ အမှားအယွင်း မလုပ်လိုကြ။ ထို့ကြောင့် ဦးထုပ်နက်တွေးနည်းမှာ အဖိုးတန်သည်။ သို့သော် ဦးထုပ်နက်ကို ပိုသုံးမိနိုင်သည်။ သတိထားလွန်၍ အပျက်ဘက်မှချည်း တွေးမိနိုင်သည်။ အမှားရှောင်လျှင် အားလုံးကောင်းသွားမည်ဟု ထင်တတ်သည်။ အမှားရှောင်လွန်း၍ အကြံသစ်များ၊ ရှုထောင့်သစ်များ မထွက်လာတော့။ ဦးထုပ်နက်တွေးနည်းမှာ အသုံးကျသည်။ ပိုသုံးမိလျှင်မူ ပြဿနာ တက်မည်။

*** ဦးထုပ်ဝါ** ဆောင်းလျှင်မူ နေရောင်ဝါဝါကို သတိရလိုက်ပါ။ ဦးထုပ်ဝါသည် အကောင်းမြင်အတွေး၊ အဖြစ်ဘက်မှမြင်သော စိတ်ကူးနှင့်ဆိုင်သည်။ ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်မှုတော့ အခြေခံရသည်။ ဖြစ်နိုင်စရာများကိုသာ ရှာ၍တွေးသည်။ အကျိုးအမြတ်ကိုသာ ရှာ၍တွေးသည်။

‘တို့ ဒီစက်ရုံကို စားသုံးသူတွေနဲ့ ပိုနီးအောင်ရွှေ့လျှင် အလုပ်ဖြစ်မယ်’

‘လျှပ်စစ်ဈေးနှုန်းကို မြင့်လျှင် လူတွေ စနစ်တကျအကျိုးရှိရှိ သုံးတတ်လာနိုင်စရာရှိတယ်’

ဦးထုပ်နက်အတွေးမှာ အလိုလိုတွေးတတ်ကြမည်ဖြစ်သော်လည်း ဦးထုပ်ဝါ တွေးတတ်ဖို့မှာ အားထုတ်ဖို့ လိုအပ်သည်။ အကျိုးအမြတ်ဟူသည်မှာ မြင်သာထင်သာ ရှိချင်မှရှိရာ ရှာဖွေတတ်ရသည်။ အကြံဉာဏ်သစ်များကို ဦးထုပ်ဝါတွေးနည်းမှ ရတတ်သည်။

*** ဦးထုပ်စိမ်း:** တွေးခြင်း စကြစို့ဆိုလျှင် ပျိုးခင်းစိမ်းစိမ်းကို သတိရပါ။ ဘောင်းလန်အောင် ကြီးထွားလာမည်ကိုတွေးပါ။ ဦးထုပ်စိမ်းသည် တီထွင်ဉာဏ်၊ အကြံသစ်၊ လမ်းကြောင်းသစ်၊ အခြားရွေးချယ်စရာများကို ဖော်ဆောင်သည်။ လှုပ်ရှားသည်၊ နှိုးဆွသည်၊ အသစ်ထွင်ရန် အားထုတ်သည်။

- ‘တို့ အကြံသစ်တွေလိုတယ်’
- ‘တခြားရွေးစရာ နည်းလမ်းရှိသေးလား’
- ‘နည်းသစ် ပြောင်းလုပ်ကြည့်မယ်’
- “ဖြေရှင်းချက်တစ်မျိုး ထုတ်ကြည့်ပါဦး”

*** ဦးထုတ်ပြာ** အတွက်မူ ကောင်းကင်ပြာပြာကို သတိရရန် ဖြစ်ပါသည်။ ခြုံငုံ၍ တွေးလိုက်ပါ။ ဦးထုပ်ပြာတွေးနည်းမှာ လုပ်ငန်းစဉ်ကြီးအတွက် အထိန်းအကွပ်ဖြစ်သည်။ ဦးထုပ်ပြာသည် တွေးခြင်းကို အစီအစဉ် ချမှတ်သည်။ နောက်တစ်ဆင့်မှာ ဘယ်လို တွေးသင့်သလဲဟု ဆင်ခြင်သည်။ အခြားတွေးနည်းများကို သုံးသပ်သည်။ အနှစ်ချုပ်များ၊ အဆုံးသတ်တင်ပြချက်များ စိစစ်သည်။

- ‘တို့ ဒီလူတစ်ယောက်အပေါ်မှာ အပြစ်တင်ပို့ အချိန်တွေ အများကြီး သုံးနေခဲ့မိပြီ’
- ‘မင်းအမြင်တွေကို အကျဉ်းချုပ်တင်ပြပါ’
- ‘ဦးစားပေးအစီအစဉ်တွေကို ပြန်ကြည့်ဖို့ သင့်တယ်’
- ‘ငါတို့ အကြံသစ်ရဖို့ ဦးထုပ်စိမ်းတွေးနည်းကို ကြီးစားကြည့်ကြဦးစို့’

ဦးထုပ်ပြာတွေးနည်းကို အမှုဆောင်အဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ သို့မဟုတ် အစည်းအဝေးဖြစ်မြောက်အောင် စီစဉ်သူတို့က သုံးလေ့ရှိသော်လည်း အခြားသူများကလည်း သုံးနိုင်သည်။ ဦးထုပ်ပြာကို စုစည်းရန်၊ ထိန်းသိမ်းကွပ်ကဲရန် သုံးသည်။ ဦးထုပ်ပြာသည် တွေးနည်းကို ပြန်တွေးခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

ငြင်းခုံခြင်း (Argument)

ငြင်းခုံခြင်းပြုလုပ်လျှင် ရှုထောင့်တစ်ခု သတ်မှတ်၍ ထို ရှုထောင့်မှကြည့်သော အမြင်မှန်၊ မမှန်၊ ငြင်းချက်ထုတ်ကြရသည်။ A က ဤလိုမြင်သည်။ Bက ထိုအမြင်ကို သဘောမတူ၊ ငြင်းခုံခြင်း ဟူသည်မှာ ကိစ္စကို အပြန်ပြန်အလှန်လှန် သုံးသပ်ရန်ဖြစ်သော်လည်း တင်ပြသောသူက သူ့အမြင်ကိုသာ တမ်းတမ်းစွဲတတ်သည်။ ကိစ္စကို သုံးသပ်ရန်ထက် သူ့တင်ပြချက်အောင်မြင်ရန်သာ စိတ်ဝင်စားတော့ သည်။

ဦးထုပ်ခြောက်လုံးတွေးနည်းကို သုံးလျှင်မူ ငြင်းခုံခြင်းအစား ဆွေးနွေးခြင်းဖြစ်လာ၍ ရလဒ်ပိုထွက်မည်။ A နှင့် B နှစ်ယောက်လုံး ဦးထုပ်နက်အတူဆောင်း၍ အန္တိရာယ်များကို တွေးနိုင်မည်။ ဦးထုပ်စိမ်း ဆောင်းလျက် ဖြစ်နိုင်စရာများကို ရှာဖွေနိုင်သည်။ ဆန့်ကျင်ဘက် အတွေးများအစား ပူးပေါင်းကြံဆမှု ဖြစ်လာသည်။

အစွဲနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်

လူတစ်ယောက်သည် အမြင်တစ်ခုကို မနှစ်သက်လျှင် ထိုအမြင်၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ကြည့်ရန် အားမထုတ်တော့ဘဲ အပြစ်ဘက်မှကြည့်ရန်သာ အားထုတ်တတ်သည်။ ဦးထုပ်နည်းက ‘အစွဲ’နှင့် ‘လုပ်ဆောင်ချက်’ကိုခွဲခြားလိုက်သည်။ ဦးထုပ်အမျိုးမျိုးဆောင်း၍ ဒေါင့်အမျိုးမျိုးမှ တွေးစေခြင်းဖြင့် အစွဲမှ လွတ်စေသည်။ ရှုဒေါင့်တစ်ခုတွင် ပိတ်မိနေခြင်းမှ ကင်းလွတ်သွားစေသည်။

အတွေးအမြင်တစ်ခုကို မနှစ်သက်နိုင်သော အစွဲရှိသော တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ဦးထုပ်ဝါဆောင်းလိုက်ခြင်းဖြင့် ထိုအမြင်၏ ကောင်းကွက်ကို ရှာဖွေတွေ့ရှိနိုင်သည်။ ကိုယ်ကကြိုက်သော အတွေးတစ်ခုကို ဦးထုပ်နက်နှင့် တွေးလိုက်ခြင်းဖြင့် ဆိုးကွက်များတွေ့လာမည်။ ဦးထုပ်နည်း သုံးခြင်းအားဖြင့် ကိစ္စတစ်ခုအပေါ် အမြင်များ ပြောင်းသွားနိုင်သည်။

အပျက်သဘော (Negative)

အချို့လူများသည် သဘာဝအားဖြင့် စိုးရိမ်တတ်၍ အန္တရာယ်များကို ပိုတွေးလေ့ရှိသည်။ သာမန်ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အပျက်သဘောအမြင်ကို ရပ်တန့်ရန် မလွယ်ကူပါ။ တစ်စုံတစ်ယောက်တွင် အပျက်အမြင် လွှမ်းမိုးနေလျှင် ‘ကောင်းတယ်၊ ဒါကောင်းတယ်၊ ဦးထုပ်နက်အတွေးပဲ၊ ဆက်တွေးကြည့်ကြဦးစို့’ ဟူ၍ ဆက်အတွေးခိုင်းပါ။ ခဏကြာလျှင်မူ ‘တို့ ဦးထုပ်နက်တွေ များနေပြီ၊ ဦးထုပ်စိမ်း စမ်းကြည့်ကြဦးစို့’ ဟု အတွေးပြောင်းခိုင်းပါ။

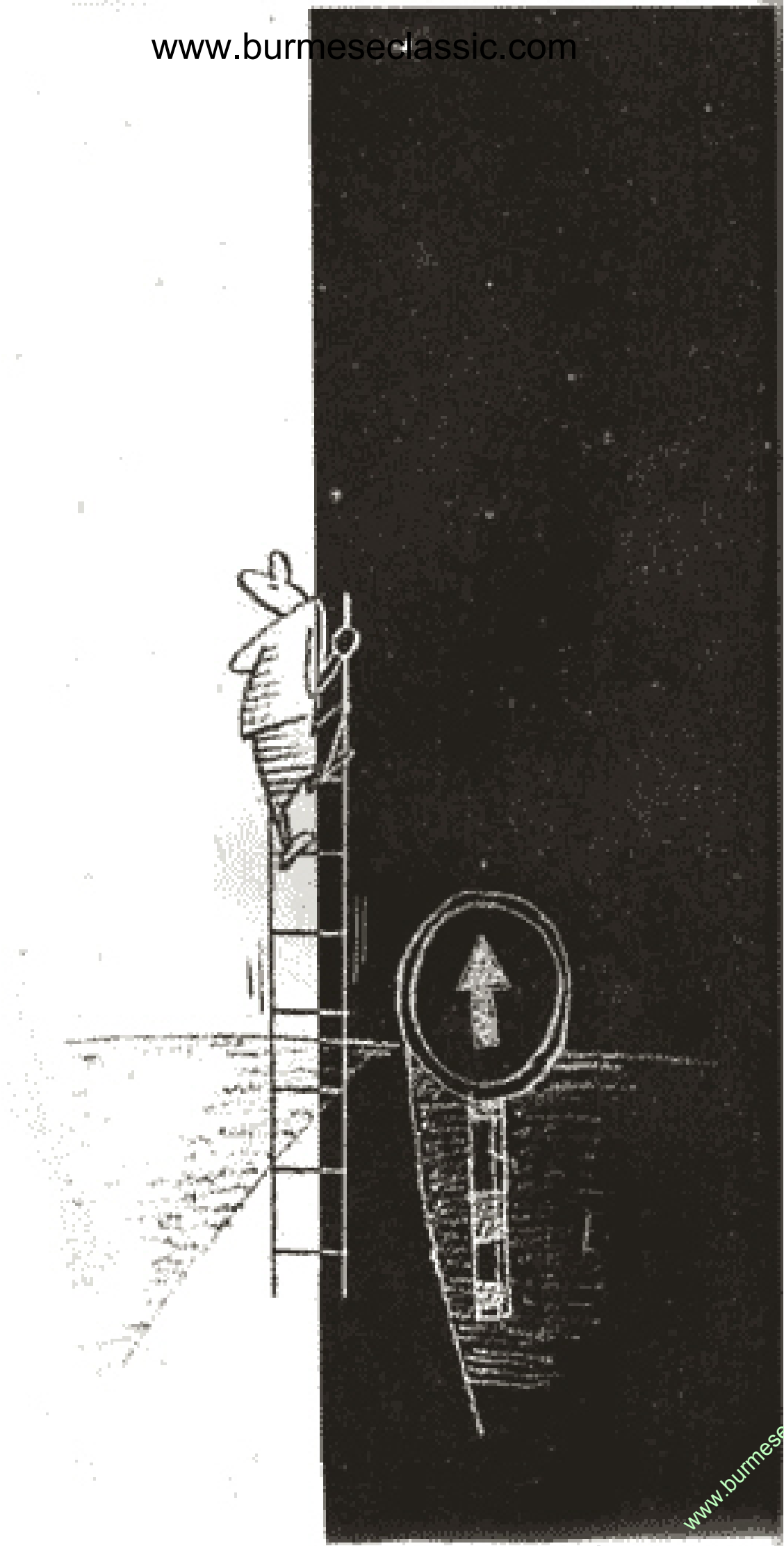
ဦးထုပ်ခြောက်လုံးစဉ်းစားခြင်းကို အစည်းအဝေးမှအပဖြစ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ (Decision-Making) ချရာတွင်လည်း သုံးနိုင်ကြောင်း သိသာနိုင်လောက်ပါသည်။ စာရှုသူများ သင့်လျော်သလို အသုံးပြုကြရန် ဖြစ်ပါသည်။

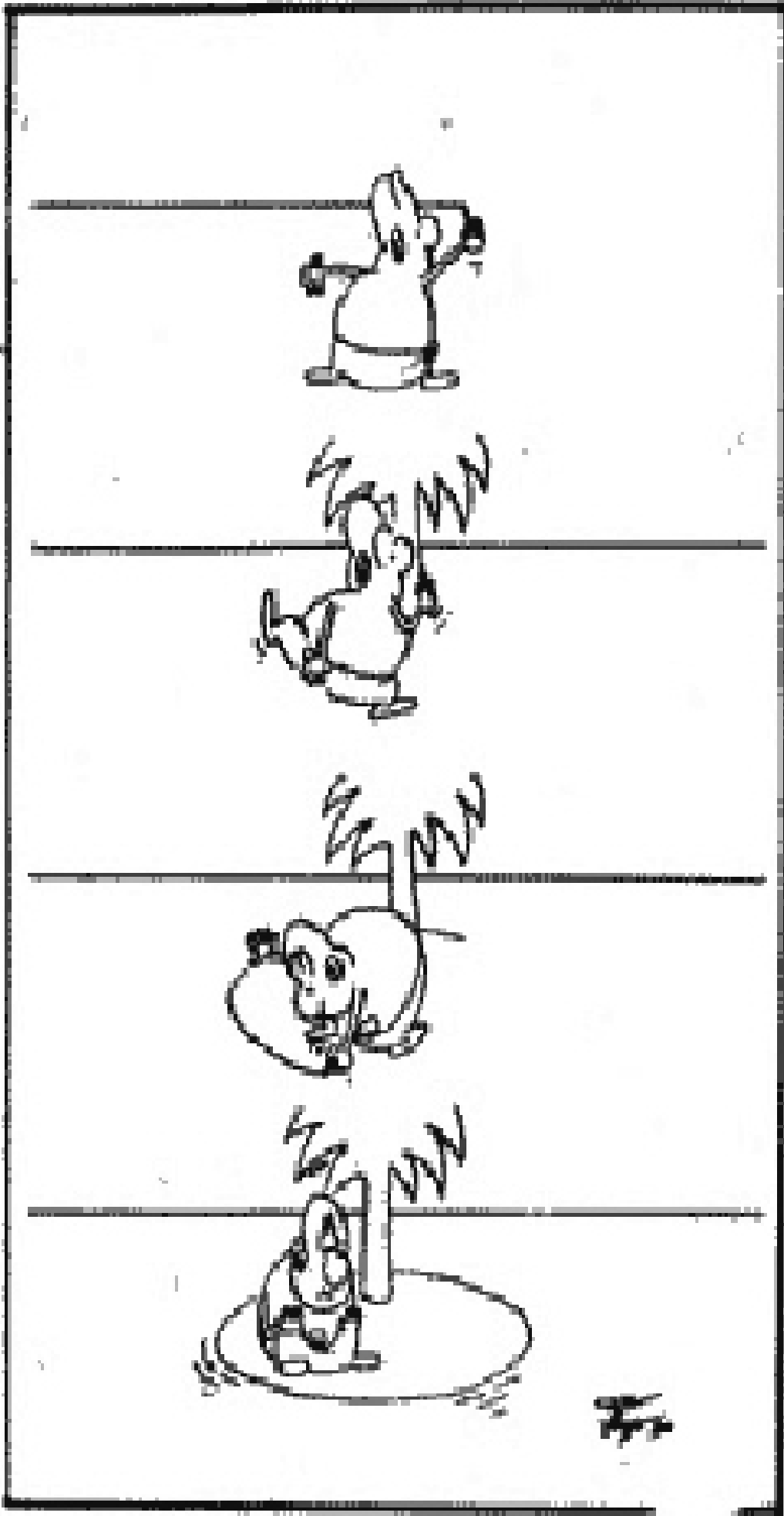
ကိုတာ
ကျမ်းကို။ ။ ဒီဘိုးနီး၏ကျမ်းများနှင့် ပီတာဆင်းဂီး၏
‘ပဉ္စမအချက်’

De Bo No & fifth Discipline by Peter Senge

(သင့်ဘဝ၊ ၁၉၉၅၊ ဇူလိုင်)

ပြောင်းလဲခြင်းအကြောင်း

၄။ ပြောင်းလဲခြင်းအကြောင်း

တစ်ဘက်ပါ အော်ပီကျယ်၏ ကာတွန်းကို ကျွန်တော် တော်တော်ကြိုက်ပါသည်။ ကိုယ့်စိတ်ကူးထဲမှာကိုယ် ကျဉ်းကျပ်သွားသော လူတစ်ယောက်အကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ ခင်ဗျားတို့တော့ အဲသလို ဖြစ်ဖူးသလား မပြောတတ်ပါ။ ကျွန်တော်တော့ ကျွန်တော့်အတွေးအယူအဆဘောင်လေး ကျဉ်းမြောင်းသွားခဲ့ဖူးပါသည်။ အဲဒီအကြောင်း ကျွန်တော် ပြောပြပါမည်။

ကျွန်တော် အထူးကုဆရာဝန်ဖြစ် သင်တန်း တက်ရောက်ရသောအခါ ကျွန်တော်တို့၏ ဆရာတစ်ချို့မှာ အင်္ဂလန်မှ ဖြစ်ပါသည်။ ရှစ်ဆယ်ခုနှစ် အစပိုင်းကာလ၌ အင်္ဂလိပ်ငွေနှင့် သင်ရသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုကာလက ခေတ်မီနေသော ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်များလည်း ဖတ်ရသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဆရာကြီး ဦးဘညွန့်တို့ကလည်း ကြပ်ကြပ်မတ်မတ် သင်ပေးသောကြောင့်လည်း ‘ကျွန်တော်တို့လည်း မဆိုးပါဘူး၊ ကျွန်တော်တို့အဆင့် ရှိပါတယ်’ ဟု

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ထင်နေပါသည်။ တစ်ချို့ကုထုံးကတော့ ဒါထက် ကောင်းချင်မှ ကောင်းနိုင်တော့မှာ'ဟု ကိုယ့်ငါးချဉ် ကိုယ်ချဉ် (Complacency) သောအခါ 'ပို၍ကျယ်ပြန့်မှ ဖြစ်မယ်' ဟူသော အတွေးအခေါ်မျိုး နည်းနည်းပဲ ရှိပါသည်။ ဒီလိုနှင့် နယ်မြို့တစ်မြို့ တွင် ကိုယ့်ဟာကိုယ် သတ်မှတ်သော 'ငါ သိပ်မဆိုးပါဘူး' ဘောင် ထဲ၌ (၇) နှစ်ခန့် ကျင်လည်လိုက်ပြီး ကံအားလျော်စွာ ကိုးဆယ်ခုနှစ် အစပိုင်း စင်္ကာပူနိုင်ငံသို့ ပညာသင်သွားသောအခါ ကျွန်တော့် ရေအိုင်ကန်ဘောင်ရိုး ကျိုးကျေသွားပါသည်။

အနောက်နိုင်ငံတွေကိုသာ အထင်ကြီးလေ့ရှိသော ရွှေမြန်မာ တို့၏ ထုံးစံအတိုင်း စင်္ကာပူ၊ မလေးရှား---နိုင်ငံတွေကတော့ ကိုယ့် ထက်သာသည့်တိုင်အောင် အများကြီးတော့ မသာပါဘူးဟု ထင်ခဲ့ရာ 'ဟာ အများကြီး ကွာသွားပြီ'ဟု ထိတ်လန့်သွားခဲ့ရပါသည်။ အရိုး ရောဂါပညာမှ ကုထုံးများဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့က တင်ဆံ့ရိုးတစ်ပိုင်း အစားထိုးကုဆဲ။ သူတို့က အကုန်အစားထိုးနိုင်သည် (THR) ။ ဒူးအစားထိုး ကုနိုင်သည် (TKR) ။ ကျောရိုးကောက် ကွေခြင်း (Scoliosis) ကို ကုနိုင်သည်။ အမ်အာအိုင် (MRI) ၊ အဆစ်ထဲသို့ မှန်ပြောင်းဖြင့်ကြည့်ခြင်း (Arthroscopy) စသည်ဖြင့်။ စင်္ကာပူတို့ အမျိုးသားတက္ကသိုလ်ကျောင်းဝင်းထဲမှာ မျိုးရိုးဗီဇ အင်ဂျင်နီယာဌာန (Geneticengineering) ရှိသည်။ ဗီဒီယိုကွန်ဖရင့် (Video Conference) လုပ်သည်။ ဇီဝအင်ဂျင်နီယာပညာ (Bio-engineering) နှီးနှောဖလှယ်ပွဲ လုပ်သည်။ ကျွန်တော့်အခန်းထဲမှာ ကွန်ပျူတာတစ်လုံး လာထားသည်။ လူတိုင်းခါးမှာ 'ပေဂျာ'တွေ ချိတ်ထားသည်။

ဒါတွေက ကျောင်းဝင်းထဲမှ အပြောင်းအလဲများ။ အပြင်မှာ ကော။ ချန်ဂီလေဆိပ်၊ စင်္ကာပူဆိပ်ကမ်း၊ ကွန်ပျူတာများ၊ မိုဘိုင်း ဖုန်းများ၊ စီဒီရွမ် (CD-ROMS) များ၊ Creative Technology မှ ဆောင်းဘလတ်စတာ (Sound Blasters) ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်စင်တာ စသည်ဖြင့်။ ကံအားလျော်စွာ ၁၉၆၅ ခုနှစ်က စင်္ကာပူမြို့ ဓာတ်ပုံကို တွေ့ရရာ ဟာ ဒါ ကျွန်တော်တို့ ၉၀ ခုနှစ် ရန်ကုန်လိုပါပဲလား။

ယခု ၉၀ ခုနှစ် စင်္ကာပူကတော့ အများသိကြတဲ့ အတိုင်းပါပဲ။
 အများကြီး ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပြီ။ သူတို့ တော်တော်ပြောင်းသွားပြီ။
 ကျွန်တော်တို့ကရော---။

* * * * *

သူတို့ လွန်ခဲ့သော အနှစ်နှစ်ဆယ် အတွင်းမှာ ပြောင်းလဲသွား
 ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပြီးခဲ့သော ၈၀-၉၀ နှစ်များမှာတော့ အပြောင်း
 လဲက အတော်ကြီး မြန်ဆန်ပါသည်။ ဖော်ကျွန်းမဂ္ဂဇင်းမှ အချက်
 အလက်များကို အောက်ပါ တင်ပြလိုက်ပါသည်။

1971	Intel မိုက်ကရို-CT ဘော့ဒ်မှာ ပေါ်ထွက်လာသည်။
1973	Intel မိုက်ကရို-CT ဘော့ဒ်မှာ လက်ထောက် စက်များ (Calculators & LCD)
1974	Intel မိုက်ကရို-CT ဘော့ဒ်မှာ ပေါ်ထွက်လာသည်။ Intel မိုက်ကရို-CT ဘော့ဒ်မှာ ပေါ်ထွက်လာသည်။ Intel မိုက်ကရို-CT ဘော့ဒ်မှာ ပေါ်ထွက်လာသည်။
1978	Genetic မှ ပထမဆုံး Recombinant DNA အချက် ရှိ လူ့အင်ဇိုင်း ထုတ်နိုင်။
1989	နို. ၁-ဆက်တော်တော် ကျွမ်းကျင်မှုပုံစံကို အခြေခံပေးရန် အပြစ် ရှားစားရခြင်း။ လူ့ပုံမှ အဆီကုန် ကို ကျွမ်းကျင်မှု ကျွမ်းကျင်မှုပုံစံ ကားထုတ်လုပ်သူ ဖြစ်လာ။

1981	1982	1984	1988	1991	1993
<ul style="list-style-type: none"> MTV (ရုပ်ရှင်) Xerox Graphical User Inter face (ရုပ်ရှင်) 3.5x8x1.4mm Floppy Disk (ရုပ်ရှင်) 	<ul style="list-style-type: none"> MCL (ရုပ်ရှင်) optic system Compact Disc Introduced First Cellular Phone license Mini Van (ရုပ်ရှင်) introduced by Chrysler 	<ul style="list-style-type: none"> Apple Computer Introduced 	<ul style="list-style-type: none"> Fax machines (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) 	<ul style="list-style-type: none"> World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) 	<ul style="list-style-type: none"> World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်) World Wide Web (ရုပ်ရှင်)

အော်ပီကျယ်၏ ကာတွန်းထဲက ကျွန်တော်သည် စင်္ကာပူမှ အပြန်တွင် ကွန်ပျူတာတစ်လုံး ဝယ်ခဲ့ပါတော့သည်။ ‘ငါ တတ်မှ ဖြစ်မယ်၊ ဒါမှမဟုတ် ငါ့သားသမီးတတ်မှ ဖြစ်မယ်’ ဟူသော အမြင် အပြောင်းအလဲကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအမြင်အပြောင်းအလဲကြီးက ကျွန်တော့်အား လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ဒီဘိုနိုးအကြောင်း၊ ပီတာဒရပ်ကားအကြောင်း၊ ဖောက်ထွက်တွေးခြင်းအကြောင်း ပြောသူ အဖြစ် ကျရောက်သွားစေပါသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေများက ‘ကိုတာနဲ့ ပြောရတာ မော-မောသွားတယ်’ ဟူ၍ ပြောကြပါ တော့သည်။ ‘မောတော့ မောတာပေါ့၊ ဒါပေမယ့် မမောဘူး၊ လုပ်ရ အောင်ဗျာ’ ဟု ပြန်ပြောမိပါသည်။

ကျွန်တော်ကတော့ အများနှင့် အပြေးပြိုင်ရသော ပြေးပွဲပြိုင်ပွဲ ကြီးမှာ ရွှေမြန်မာတွေ နောက်ကျမကျန်စေချင်ပါ။ ကျွန်တော့် ဖတ်ဖူးသော ‘ပစိဖိတ်ရာစု အနာဂတ်လှိုင်းများ၊ ကွန်ဖရင့်မှ ဗီယက် နမ်ဝန်ကြီးချုပ် ဗိုလ်ဗန်ကိယက်၏ မှတ်ချက်ကို ဝေငှလိုက်ပါသည်။ ‘သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ အပြောင်းအလဲတွေက ကျွန်တော်တို့ ဘဝတွေကို ပြောင်းပစ်နေပြီ။ နောက်ကျတဲ့ နိုင်ငံတွေကိုလည်း ဒီအပြောင်းအလဲတွေက ဖြတ်လမ်းက အမီလိုက်လာနိုင်ဖို့ အခွင့်အလမ်း တွေ ဖြစ်ပေါ်လာစေတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ပိုပြီး နောက်ကျစေ ဖို့လည်း ခြိမ်းခြောက်နေတယ်။ အပြေးပြိုင်ပွဲတစ်ခုမှာလိုပါပဲ။ အပြေးသမားတစ်ယောက်က သိပ်နှေးမယ်ဆိုရင်တော့ (၂) ပတ်၊ (၃) ပတ်လောက်အတွင်းမှာ ဘေးရောက်သွားနိုင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကတော့ ဒီပြိုင်ပွဲကနေ ဘေးရောက်မသွားဖို့ သံမိဋ္ဌာန် ချထားတယ်’

အများကတော့ ၂၁ ရာစုအတွက် ပြင်ဆင်နေကြပြီ။ ၂၁ရာစုကို ဘယ်သူလွှမ်းမည်လဲ။ အမေရိကန်လား၊ ဥရောပလား၊ ဂျပန်လား။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ နေရာလေး တစ်နေရာရလျှင်ပဲ တော်ပါပြီ။ လက်စတာသော်ရီးက အောက်ပါအတိုင်း ဝေဖန်စိစစ်ပြပါသည်။

‘သမိုင်းအရမှာတော့ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဟာ (၁) သဘာဝသယံဇာတရှိလျှင် (၂) ချမ်းသာပြီးသားဖြစ်ပြီး အရင်းအနှီးရှိလျှင် (၃) ပိုကောင်းတဲ့ နည်းပညာကို ပိုင်ဆိုင်လျှင် (၄) ယှဉ်ပြိုင်ဘက်တွေထက် ကျွမ်းကျင်မှုသာလျှင် အဲဒီနိုင်ငံဟာ ချမ်းသာတာပါပဲ။ အဲဒီသယံဇာတ၊ အရင်းအနှီး၊ နည်းပညာနဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုလေးခုကို စီမံခန့်ခွဲတတ်မှုနဲ့ ပေါင်းလိုက်နိုင်တာဟာ ကြီးပွားရေး ဖော်မြူလာပါပဲ။ (Natural Resources, Capital, Technology and Skills)

၁၉ရာစုမှာ ကျောက်မီးသွေး (သဘာဝသယံဇာတ)၊ ရေနွေးငွေ့အင်ဂျင် (Steam Engine)၊ ချည်ငင်စက် (Spinning Jenny) နဲ့ သံမဏိမီးဖို တီထွင်နိုင်မှု (Bessemer Steel Furnace) (နည်းပညာ)တွေဟာ ဗြိတိန်နိုင်ငံကို အများထက် တစ်ပန်းသာစေခဲ့တာပေါ့။ ဒါတွေကြောင့် ချမ်းသာလာပြီး အရင်းအနှီးရ၊ စက်ရုံနဲ့ စက်ပစ္စည်းတွေမှာ ပိုမြှုပ်နှံနိုင်၊ ပိုချမ်းသာလာတာဟာ စက်ဝိုင်းလိုပါပဲ (Virtuous)။

အမေရိကန် ချမ်းသာတာကိုတော့ သမိုင်းပညာရှင်တွေက မြေနဲ့ သယံဇာတ အလျှံပယ်ကြွေတာကြောင့်လို့ ထောက်ပြကြတယ်။ အမေရိကန်တွေက တခြားသူတွေထက် ကြီးကြီးစားစား ပိုပြီး စုဆောင်းတတ်လို့ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ လူဦးရေနဲ့ နှိုင်းစာလျှင် တိုင်းပြည်ကြီးက ကျယ်ပြန့်ပြီး သယံဇာတက ပေါတယ်။ သယံဇာတပေါတာကို လူတိုင်းသင်ယူရတဲ့ ပညာရေး (K-12 education)၊ ကမ္ဘာမှာ ပထမဆုံးဖြစ်တဲ့ လူထုအတွက် အထက်တန်းပညာ

ရေး (The first system of mass higher education in the world)နဲ့ ပေါင်းစပ်လိုက်တဲ့အခါ အမေရိကန်တွေဟာ ပင်ပင်ပန်းပန်း အလုပ်လုပ်တဲ့လူတွေ မဟုတ်ပေမယ့် အများတကာထက် ကျွမ်းကျွမ်း ကျင်ကျင် တတ်တတ်သိသိ လုပ်နိုင်တဲ့သူတွေ (Better skilled & Work smarter) ဖြစ်သွားတယ်တဲ့။

၂၀ရာစုနောက်ပိုင်းမှာတော့ နည်းပညာအသစ်တွေ ပေါ်ထွက်လာတာကြောင့် သမိုင်းဆိုင်ရာ ကြီးပွားအောင်မြင်ကြောင်း ပစ္စည်း (၄)ခုဟာ အရေးပါ အရာရောက်မှုမှာ ပြောင်းလဲသွားပါတယ်။ သဘာဝ သယံဇာတဟာ အရေးမပါတော့ပါ။ အစဉ်အဆက် ချမ်းသာမှုဟာလည်း နည်းနည်းပဲ အရာရောက်တော့မှာပါ။ နည်းပညာကတော့ တော်တော်အရေးကြီးပြီး Process technology က အခရာဖြစ်မှာတဲ့။ ၂၁ရာစုမှာပညာရေးနဲ့အလုပ်ကျွမ်းကျင်မှု (Education & skills of Work force)ဟာ အဓိက ယှဉ်ပြိုင်အနိုင်ယူမယ့် လက်နက်ကိရိယာ ပါပဲတဲ့။

* * * * *

‘ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခြင်း’ စာအုပ်ထဲမှာ ဆင်ခြင်စရာတွေ အများကြီးပါပါတယ်။ လာမည့်ဆယ်စုနှစ်များရဲ့ သော့ချက် စက်မှု လုပ်ငန်း (၇)ခုမှာ Microelectronic, Bioengineering, New metal science, Civil aviation, Telecommunication, Robotics- machine tool, Computer & software. မိုက်ကရို အီလက်ထရောနစ်၊ ဇီဝနည်းပညာ၊ သတ္တုသစ်နည်းပညာ၊ လေကြောင်းဆိုင်ရာ၊ ဆက်သွယ်ရေး နည်းပညာ၊ စက်ရုပ်နှင့် စက်ပစ္စည်း လုပ်ငန်း၊ ကွန်ပျူတာနှင့် အနုထည်နည်းပညာများပါတဲ့ သော့ချက်တွေ အားလုံးက ဦးနှောက်အသုံးပြုလုပ်ငန်း၊ (Brain power industries)များချည်းပဲ။ အနုထည် (Software)မှာ မြန်မာတွေ အနည်းအကျဉ်း လက်လှမ်းမီနိုင်မလား။ ပညာရေးကတော့ အရေးကြီးတာက အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ့်အတိုင်း အတာနှင့်ကိုယ် ကျွမ်းကျင်တဲ့ အလုပ်သမားများ ဖြစ်ဖို့လည်း ပညာရေးကိုကော

ဘယ်က စ,မလဲ။ ကျောင်းမတက်ရသူတွေ စာမတတ်တဲ့ကိစ္စကို နောက်အဆင့်ထားပြီး ကျွန်တော့်သဘောမှာတော့ ကျောင်းတက်ရသူ တွေ စာတတ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းကိစ္စကို ပထမအဆင့် ထားချင်ပါတယ်။

* * * * *

ပြောင်းလဲခြင်းဆိုတာ ‘အခံရခက်တတ်’ပြီး ‘အလွမ်းဝေဒနာ’ ကိုလည်း ကျော်လွန်ရပါတယ်။ ‘အမှားလုပ်မိမှာ ကြောက်ရွံ့ခြင်း’ ကိုလည်း ကျော်လွန်ရပါတယ်။ နည်းနည်းမှားသလား၊ ကိစ္စမရှိပါ။ ပြုပြင်၊ ဆက်လုပ်၊ ဒီလိုပဲဖြစ်သင့်ပါတယ်။ စိတ်ကူးအိပ်မက်တွေ (Ideas)နှင့် စိတ်ဓာတ်ခွန်အားလည်း လိုပါတယ်။ အိပ်မက်များရှိမှ စိတ်ဓာတ်ခွန်အား (Emotional Energy) ရှိတတ်ပါတယ်။ စိတ်ဓာတ်ခွန်အား ရှိတဲ့အခါမှ အပြောင်းအလဲကို အခွင့်အလမ်း (Opportunity) အဖြစ် ရှုမြင်တတ်တာပါ။ အောက်မှာ ပြောင်းလဲခြင်းအဆင့် သုံးဆင့် ဇာတ်ခန်းသုံးခန်းကို တင်ပြလိုက်ပါတယ်။

‘အသွင်ပြောင်းလဲခြင်းဇာတ်လမ်း’

ဇာတ်ဝင်ခန်း (၁)

ထိုးထခြင်း (Awakening)

အဖွဲ့

တစ်သီးပုဂ္ဂလ

(က) ပြောင်းလဲဖို့ လိုအပ်ခြင်း

(က) နိဂုံးကမ္မတ်အဆုံးသတ်ခြင်းများ

- * အပြောင်းအလဲလုပ်ဖို့ လိုအပ်လာပြီဟု ခံစားလာရ။
- * မပြောင်းလဲရန် အတိုက်အခံလုပ်ခြင်းများတွေ့မည်။
- * တစ်ပွဲထိုးမဟုတ်ဘဲ ရေရှည်

- * အတိတ်အတွေ့များမှခွဲထွက်ခြင်း
- * အတိတ်အလွမ်းကို စွန့်ပစ်ခြင်း။

ဇာတ်ဝင်ခန်း (၂)

အသစ်မြင်ခြင်း (Envisioning)

အဖွဲ့

တစ်သီးပုဂ္ဂလ

(ခ)စေ့ဆော်တိုက်တွန်းသောအမြင်အတွေး (ခ)အမြင်ပြောင်းလဲသွားခြင်း

- * ဒီလိုဖြစ်သင့်သည်ဟု မြင်လား * အတိတ်အတွေး-အလွမ်းမရှိတော့
 - * ပိုအားကောင်း၊ မြှုပ်နှံလာ အသစ်မွေးဖွားလာ
- (Mobilize Commitment)

ဇာတ်ဝင်ခန်း (၃) ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခြင်း(Rearchitecturing)

အဖွဲ့

တစ်သီးပုဂ္ဂလ

(ဂ)အဖွဲ့သစ်ဖွဲ့စည်းခြင်း

- * အဖွဲ့သစ်ဖွဲ့စည်းခြင်း
- * အဖွဲ့ဝင်များအား လှုံ့ဆော် တိုက်တွန်းခြင်း

(ဂ) အသစ်စတင်ခြင်း

- * အံဝင်ဂွင်ကျဖြစ်အောင် ပြုပြင်ခြင်း (Realignment)
- * ဇာတ်ညွှန်းအသစ် (New scripts)
- * ခွန်အားအသစ်

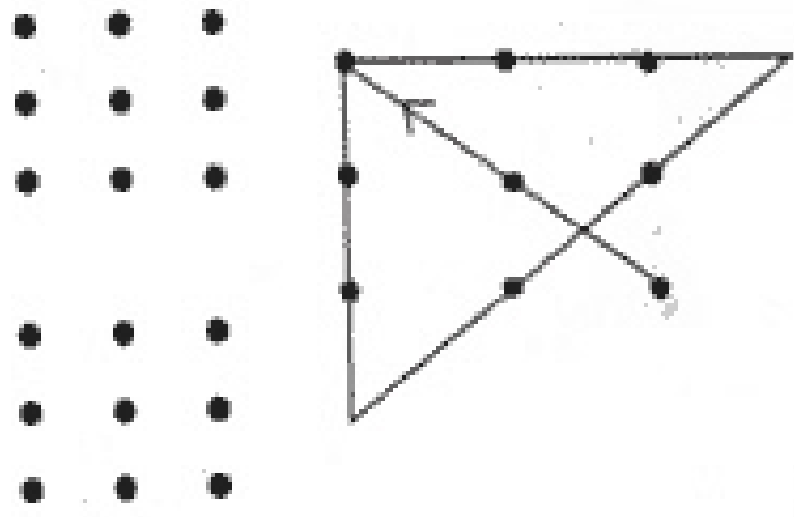
အသွင်ပြောင်းလဲခြင်းဟာ ဇာတ်ဝင်ခန်း (၃) ခန်းပါတဲ့ ဇာတ်လမ်းဖြစ်လို့ အချိန်အတော်အသင့် ယူပါလိမ့်မည်။ အချိန် ဘယ်လောက်ယူမှာလဲ။

အားစိုက်ထုတ်ရတဲ့ အလုပ်ဟူသမျှမှာ လားရာနဲ့ အမြန်နှုန်း (Direction & Speed) ဆိုတာရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ လားရာ ကတော့ လမ်းကြောင်းပေါ်ရောက်ရှိ မှန်ကန်နေပါပြီ။ အမြန်နှုန်း မည်ရွှေ့မည်မျှ ရှိသင့်သည်ကတော့ အလွန်အရေးကြီးတဲ့ စဉ်းစားစရာ တစ်ခုပါပဲ။ အတိတ် အမှားမပြေရင် ဇာတ်ညွှန်းအသစ်ရေးဖို့ ခက်ပါ တယ်။

* * * * *

ပီတာဒရပ်ကာ: (Drucker)က ဘာလင်တံတိုင်းကြီး ပြို
 သည်မှာ နည်းပညာအသစ်များ ထွန်းကားသောကြောင့်လို့ ပြောတဲ့
 အခါ ရှုထောင့်အသစ်က စဉ်းစားစရာ အသစ်တစ်ခု ရလိုက်ပါတယ်။
 သူ့လို ဖြန့်ထွက်တွေးချင်ပါတယ်။

သင် ဘယ်လောက် ဖောက်ထွက်တွေးမလဲ။ အောက်ပါ
 အစက်ကိုးစက် စမ်းသပ်နည်းကို ဖြေကြည့်ပါ။ အောက်ဖော်ပြပါ
 ပုံအတိုင်း အစက်ကလေးကိုးစက် မှတ်လိုက်ပါ။ သူတို့ကို တဆက်
 တည်းဖြစ်တဲ့ မျဉ်းဖြောင့် (၄)ကြောင်းနဲ့ရအောင် ဆက်ကြည့်ပါ။

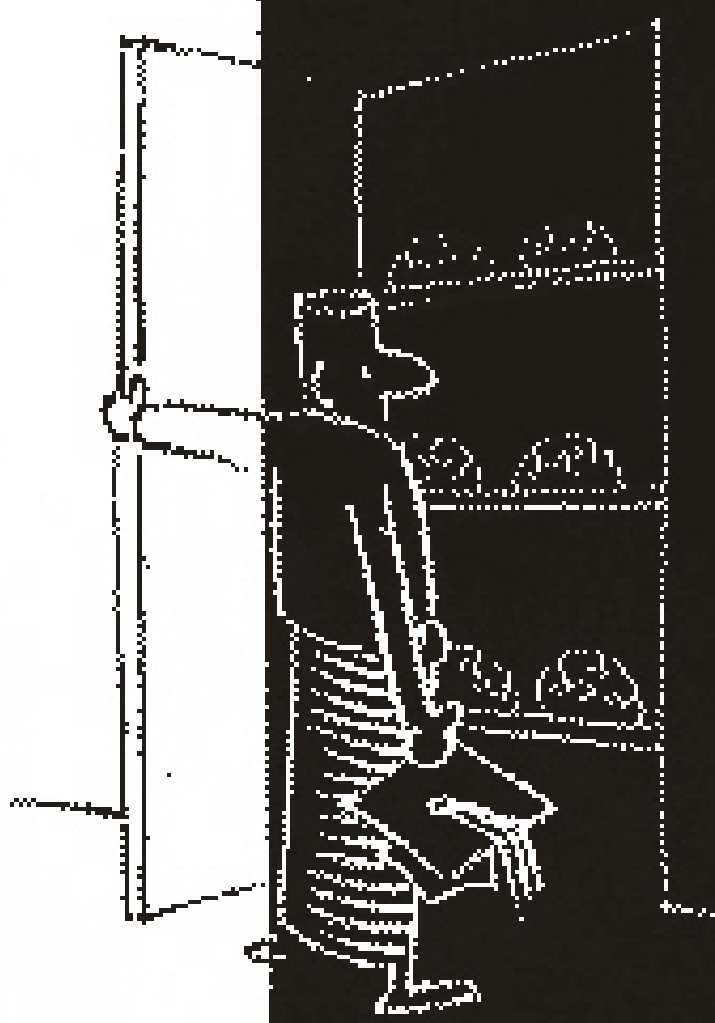

ဖောက်ထွက်မတွေးချင်တဲ့ လူ့သဘာဝကို ထင်ရှားစေချင်လို့
 ဖြစ်ပါသည်။ နည်းနည်းလေး အပြင်ထွက်လိုက်လျှင် အဖြေရမည်
 ဖြစ်ပေမယ့် လူအများစုမှာတော့ အစက်ကလေးများရဲ့ နယ်နိမိတ်
 ဘောင်ထဲမှာပဲ ကျင်လည်ကြတာပါ။

တန်ဖိုးအပြောင်းအလဲ၊ နည်းပညာအပြောင်းအလဲ၊ စီမံခန့်ခွဲမှု
 အပြောင်းအလဲများအကြောင်း အလျဉ်းသင့်ရင် ဆက်လက်တင်ပြပါ
 ဦးမယ်။

ကိုတာ
 ကျမ်းကိုး-
 'Head to Head'
 'If you cannot control your destiny, someone else
 will...'

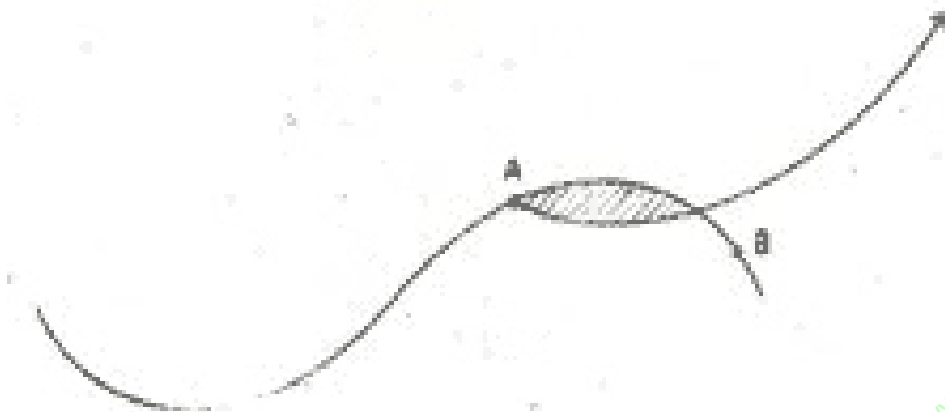
ပြောင်းလဲခြင်းအကြောင်း(၂)

၅။ ပြောင်းလဲခြင်းအကြောင်း(၂)

ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်ပြီဟု သိလိုက်သောခဏ၌ ပြောင်းလဲရန် အားထုတ်ခြင်း အစပြုပါသည်။ ဘယ်သောအခါ၌ ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်ပါသလဲ---။

ချားလ်စ်ဟန်ဒီဆိုသော အိုင်းရစ်စီမံခန့်ခွဲမှု ဂုရုကြီးက မျဉ်းကွေး (Sigmoid Curve) တစ်ခု ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

ကော်ပိုရေးရှင်းများ၊ ကုမ္ပဏီများသည် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော မျဉ်းကွေးအတိုင်း A မှ B သို့ ကျဆင်းလေ့ရှိပါသတဲ့။ ပွိုင့် A မှာ အဆင်ချောနေသော၊ ပြေလည်နေသောအချိန် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပြေလည်နေသော အချိန်တွင် မိမိကိုယ်မိမိ ပြောင်းလဲရန် လိုအပ်ပါသတဲ့။

ကမ္ဘာ့ကုမ္ပဏီကြီးများ၊ ဂျင်နရယ်အီလက်ထရစ် (GE)၊ ဖို့ဒ်စသည်တို့တွင် ဟန်ဒီညွှန်ပြနေသော ပွိုင့် A ၌ အသစ်ပြန်လည် တည်ဆောက်ရန် ကြိုးစားနေကြပါသည်။ ဥပမာ- ဖို့ဒ်တောရပ်ဆိုသော ကားသည် ယမန်နှစ်များက ရောင်းအကောင်းဆုံးသော ထိပ်ဆုံးမှကား ဖြစ်ပါသည်။ ယခုလည်း ရောင်းနေရဆဲ။ သို့သော် ထိုကား၏ ဒီဇိုင်းကို ပြောင်းပစ်ရန် ကြိုးစားနေပါသည်။ ဂျီအီးတွင်မူ အင်မတန် အဆင်ပြေနေသော အချိန်တွင်ပင် ယင်း၏ လုပ်ငန်းများကို အချို့ ရောင်းပစ်၊ အချို့ ပေါင်ပစ်၊ အချို့ ပြောင်းပစ် ပြုလုပ်နေပါသည်။ ဂျီအီးမှ ဂျက်ဝဲ (Jack Welch) ၏ နည်းမှာ-

(၁) ‘အဖြစ်မှန်ကို ရင်ဆိုင်ပါ’ (အဖြစ်မှန်ဆိုတာ မင်းဖြစ်ချင် တာနဲ့ တူချင်မှတူမယ်၊ မနေ့က မှန်တာက ဒီနေ့ရဲ့ အဖြေမှန် ဟုတ်ချင်မှဟုတ်မယ်) (Face the reality)

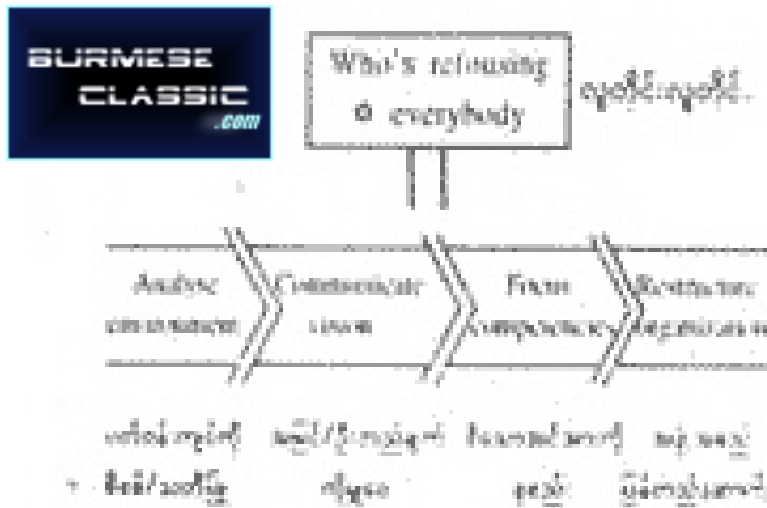
(၂) ကြိုတွေးပြီး ကြိုကြိုတင်တင် ပြောင်းပါ (Change before you have to)ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

‘ဖားကိုပြုတ်ခြင်း’ စမ်းသပ်မှုအကြောင်း ခင်ဗျားတို့ သိကြ ပါလိမ့်မည်။ ဒယ်အိုးတစ်ခုထဲက ရေပူထဲတွင် ဖားပြုတ်ကို ထည့် လိုက်လျှင် ဖားပြုတ်က ခုန်ထွက်သွားပါသည်။ ရေအေးအေးထဲတွင် ဖားပြုတ်ကို ထည့်သောအခါတွင်မူ ဖားပြုတ်ခုန်မထွက်ပါ။ ဒယ်အိုးကို ဖြည်းဖြည်း အပူပေးသောအခါ အေးရာမှ နွေးလာသော်လည်း ခုန်မထွက်ပါ။ နွေးရာမှ အလွန်ပူလာသော်လည်း ဖားခုန်မထွက်ပါ။ နောက်ဆုံး ဖားပြုတ် သေသွားပါသည်။

၂၁ရာစုအတွက် နိုင်ငံတိုင်း ပြင်ဆင်နေကြပါသည်။ ‘ပြန်တွေး၊ ပြန်တည်ဆောက်၊ ပြန်ဖွဲ့စည်း’ (Rethink, Rebuild, Recorganize)ကြဖို့ ကြီးစားနေကြပါသည်။ အသံဗလံများ သိပ်မကြားရသော ကျွန်တော်တို့ အိမ်နီးချင်း အိန္ဒိယတွင်ပင် ပြောင်းလဲခြင်း (Challenges of change)ကိစ္စကို စီးပွားရေးခေါင်းဆောင်များက ဆွေးနွေးပွဲ များ ပြုလုပ်နေကြပါသည်။

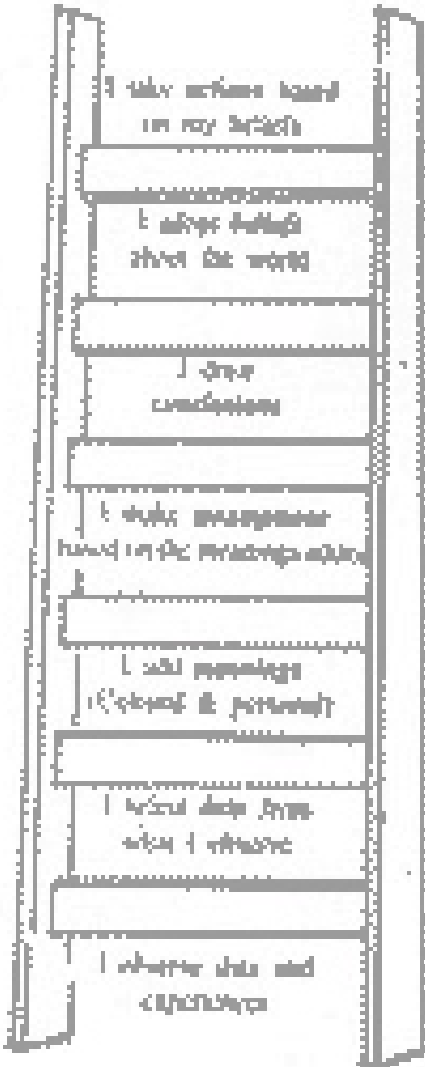
အောက်ဖော်ပြပါ ပုံပြကားချပ်မှာ အိန္ဒိယမှ ထုတ်ဝေသော Business today မှ ဖြစ်ပါသည်။

သီအိုရီအရ ကျွန်တော်တို့လည်း ပိတ်ထားသော အဖွဲ့အစည်း မဟုတ်ပါ။ ဖွင့်ထားသော လူ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်လာလျက် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အများကြီး အဆက်အဆံရှိလာပါပြီ။ သတင်းခေတ်ဖြစ်၍လည်း အပြောင်းအလဲများအကြောင်း နားနှင့်ပင် မဆံ့တော့ပါ။ ‘ပိတ်ထားသော အဖွဲ့အစည်း’ (Closed Society)မှ တွေးပုံတွေးနည်းများ၊ မြင်ပုံမြင်နည်းများ၊ ကောက်ပုံကောက်နည်းများကို စွန့်ပစ်ဖို့ လိုအပ်လာပါပြီ။

‘ပြန်လည်တည်ဆောက်ခြင်းမှာ’ အတွေးအမြင်တူဖို့ (Shared vision)က အခက်အခဲဆုံးဟု ပြောကြပါသည်။ တစ်ယောက်နှင့်

တစ်ယောက်၊ တစ်ဖွဲ့နှင့်တစ်ဖွဲ့ အတွေးအခေါ်တူလာဖို့ အတွေးတူ
 အခြေခံပလက်ဖောင်း ဘယ်လိုဆောက်မလဲ။ ဒေတာတူလျှင် ကောက်
 ချက်ချတာ တူသည်ဟု သာမန်အားဖြင့် ထင်ရပါသည်။ စဉ်းစားချင့်
 ချိန်နိုင်ရန် ပီတာဆန်ဂီ၏ ယုတ္တိလှေကားကို တင်ပြပါသည်။ ထို
 လှေကားအတိုင်း အပေါ်မှအောက်သို့ ဆင်းကြည့်ခြင်းဖြင့် နှိုင်းနှိုင်း
 ချိန်ချိန် ရှိလာနိုင်ပါသည်။

ယုံကြည်မှု အခြေခံသော
 လုပ်ဆောင်ချက်များ

ယုံကြည်ချက်များ
 မွေးစားဖြစ်ပေါ်

အယူအကောက်များပေါ်မှ
 ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်

အဓိပ္ပာယ်များမှ
 အကောက်အယူများလုပ်

အဓိပ္ပာယ်များ
 ဖွင့်ဆို

အချက်အလက်များ
 ရွေးချယ်

တွေ့ရှိ/ကြားသိ

‘ယုတ္တိလှေကား’ကို ဂရုပြုမိလျှင် ဒေတာတူတိုင်း ကောက်ယူချက် လုပ်ဆောင်ချက် မတူနိုင်ကြောင်း သတိထားမိလာပါလိမ့်မည်။ ‘ဆန္ဒ၊ ဒေါသ၊ ဘယာ၊ မောဟ’များကို ခွက်တစ်ခုထဲမှာ လွှင့်ပစ်ဖို့ ထည့်ရပါလိမ့်မည်။

ကျွန်တော့် ကောက်ယူချက်မှာတော့ ယခု အမိလိုက်ကစားပွဲကြီးတွင် (Catch-up game) ပြောင်းလဲမှုလုပ်ရန် အရေးကြီးနေသည်ဟု ထင်ပါသည်။ စီးပွားရေး၊ လုံခြုံရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုရေးစသော အရေးကြီးများ ဆောင်ရွက်ပြောင်းလဲနေသည်ကိုလည်း သတိထားမိပါသည်။ သို့သော် ထိုကိစ္စကြီးများကို အောင်အောင်မြင်မြင် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အခြေခံမှာ ပညာရေးဖြစ်ပြီး ထိုပညာရေးကြီးမှ မွေးထုတ်လိုက်သော ကျွမ်းကျင်တတ်သိသော အလုပ်အင်အားစု (Skilled work force)သာ ဖြစ်ပါသည်။ မလုပ်တတ်သောသူတွေများနေလျှင် ဘယ်လိုလုပ်၍ လုပ်ငန်းပြီးမြောက်နိုင်မည်လဲ။ နည်းပညာအပြောင်းအလဲကို စုပ်ယူနိုင်ရန် (Absorb)မှာလည်း ကျွန်တော်တို့မှာ ပညာအခြေခံ ရှိရပေလိမ့်မည်။

မြန်မာတွေကို ဖော်ရွေသော၊ ပွင့်လင်းသော၊ ရိုးသားသော၊ ကြိုးစားသောသူများ၊ တတ်လွယ်သော သင်ယူလွယ်သော သူများဟူ၍ အများက အသိအမှတ်ပြုကြပါသည်။ ပညာနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု ထည့်ပေါင်း၍ ပညာတတ်သောလူသား အရင်းအမြစ်ကြီးအဖြစ် ပြောင်းလဲပစ်နိုင်လျှင်

ဂျပန်များက အလုပ်ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်းများအား ‘တိုက်ပွဲဝင် အင်အားဖြည့်တင်းခြင်း’ (To add to effective battle strength)ဟု ပြောလေ့ရှိပါသည်။ ဥရောပအောင်နိုင်ရေး ဖော်မြူလာမှ စာသင် ကျောင်းသားများ+စက်ရုံ=အလုပ်အတွက် အသင့်ဖြစ်ခြင်း (School+Industry = work readiness)ဟူ၍ ပြောပါသည်။ အမေရိကန်တို့မှာမူ ကောလိပ်ကျောင်းများမှာ လူသားများနေပြီး အလုပ်သမားကောင်းတော့ သိပ်မထွက်ဟူ၍ ညည်းတွားနေပါသည်။ လက်စတာသော်ရိုးက အမေရိကန်ပညာရေးစနစ်ကို ဝေဖန်ရာတွင် အခြေခံပညာအထက်တန်းအောင်ပြီး ကောလိပ်မတက်နိုင်တဲ့ သူတွေအတွက် ပညာရေး (Post secondary skills of the non-collage bound)ကို ပိုပြီး ဂရုစိုက်သင့်တယ်ဟူ၍ ညွှန်ပြပါသည်။ ကောလိပ်မတက်နိုင်သူတွေရဲ့ ပညာရေးအတွက် ဗြိတိန်၊ ပြင်သစ်၊ စပိန်က အမေရိကန်ထက် (၂)ဆ သုံးစွဲ ပြီး ဂျာမဏီက (၃)ဆ၊ ဆွီဒင်က (၆)ဆ သုံးသတဲ့။ အမေရိက,က အစ-အလယ်-အဆုံး သုံးပါးမှာ အလယ်ခေါင်ပစ်မှတ်ကို ချော်နေသတဲ့။ (Missing the middle)။

စင်ကာပူမှာ ကျွန်တော်တို့ဆီက စက်မှုလက်မှုကျောင်း (G.T.I) ကဲ့သို့သော ပေါ်လီတက်ကနစ်ကျောင်းတွေ တော်တော်များပါသည်။ ကျွန်တော်တို့မှာလည်း ထိရောက်အောင် သင်နိုင်သော စက်မှုလက်မှုကျောင်းများရှိလျှင် တော်တော်ကောင်းမည်လား။ အလယ်တည့်တည့်ကို ပစ်ကြည့်ကြမလား။

အမေရိကန် ပညာရေးမှာ သိပ္ပံပညာရှင်နှင့် အင်ဂျင်နီယာများ အလုံအလောက် မွေးထုတ်နိုင်သော ပြဿနာရှိနေပါသည်။ ကောလိပ်ကျောင်းသားဦးရေ၏ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းသာ အင်ဂျင်နီယာများ၊ သိပ္ပံပညာရှင်များ ဖြစ်လာကြပါသည်။ (ဂျာမဏီနှင့် ဂျပန်မှာ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ မွေးထုတ်နိုင်ပါသည်။) (ထိုပြဿနာမှာ အထက်တန်းကျောင်းက စတင်ဖြေရှင်းရမည့် ပြဿနာဖြစ်ပြီး သိပ္ပံနှင့်သင်္ချာဘာသာရပ်များကို အထက်တန်းကျောင်းက တတ်အောင်သင်ပေးလိုက်နိုင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်းက ကောလိပ်သွားမည့်သူများအား သိပ္ပံနှင့်သင်္ချာ၊ ကောလိပ်မသွားမည့်သူများအား အလုပ်ခွင်အတွက် လိုအပ်သော ကျွမ်းကျင်မှုအခြေခံများ သင်ကြားပေးလိုက်နိုင်ရပါမည်။

အမေရိကန်၏ ပညာရေးအဟောသိကံဖြစ်မှု (High-school-dropout rate)မှာ ၂၉ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်သော်လည်း (ဂျပန် ၆ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဂျာမဏီ ၉ ရာခိုင်နှုန်း)သော်ရိုးက အဲဒါ သိပ်အရေးမကြီးပါဟု ပြောပါသည်။ ‘ကျောင်းတက်လည်း အလုပ်ခွင်ဝင်ဖို့ လေ့ကျင့်မပေးနိုင်လျှင် လူတွေအားလုံး ကျောင်းတက်အောင် လုပ်နိုင်တာဟာ အရာ မရောက်ပါဘူး။ ပထမဆုံးပစ်မှတ်က တက်တဲ့သူတွေ တတ်ဖို့ပါ။ မတက်တဲ့သူတွေရဲ့ ပြဿနာကတော့ နောက်တစ်ဆင့်မှာမှ ဖြေရှင်းရမှာပါ’ဟု ရှင်းပြသည်။ ‘ယနေ့ ကမ္ဘာမှာ လုပ်ခနဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုက တိုက်ရိုက်ဆက်နွှယ်မှုရှိနေတာ အရင်းရှင်စနစ်မှာ တော်တဲ့ဆရာကို ရချင်လျှင်တော့ ပိုက်ဆံပေးရမှာပဲ’ဟု ပြောသည်။

နိုင်ငံခြားမှ ကုမ္ပဏီများ မြန်မာပြည်ထဲသို့ အဆင့်မြင့်နည်းပညာ သယ်ဆောင်လာသောအခါ ထိုပညာရပ်များကို စုပ်ယူနိုင်ရန် ပညာရေးအခြေခံ - အင်္ဂလိပ်စာ၊ သင်္ချာ၊ သိပ္ပံ၊ ကွန်ပျူတာပညာရပ်များ ကျွန်တော်တို့ တတ်နေကြလျှင် ကောင်းမည်။ ပေါ်လီ

တက်ကနစ်များရှိပြီး ကျွမ်းကျင်မှု လိုအပ်ချက်ပြဿနာ (Skill-deficiency problem)ကို ဖြေရှင်းနိုင်မည်။ ယခု ကောလိပ်တက်နေတဲ့ ကောလိပ်ကျောင်းသားကြီးများ တော်တော်တတ်လျှင် ဒီပြည်ကြီး တော်တော်ကောင်းမှာပဲဟု လျှောက်ပြီး တွေးတောမိပါသည်။ Effetiveness ဟူသော အင်္ဂလိပ်စကားလုံးအား ‘ထိရောက်ခြင်း’ဟု ဆရာ ဦးခင်မောင်ကြွယ်က သုံးလေ့ရှိပါသည်။ ‘ထိ’တယ်၊ ‘ရောက်တယ်’၊ အလွန် အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်ဟူ၍ မကြာခဏ ပြောပါသည်။ ထိရောက်အောင်လုပ်နိုင်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ ကြိုးစားကြမှဖြစ်ပါမည်။

ကိုတာ

ကျမ်းကိုး-ဖော်ကျွန်းမဂ္ဂဇင်း
Head to head

မိုးကန်ဆံ အေကြောင်း အကန်ဆေး

၆။ ပိုက်ဆံအကြောင်း ဆက်ဆေး

ကျွန်တော့်မှာ ဝမ်းကွဲအစ်ကိုတစ်ယောက်ရှိ၍ မန္တလေး၌ ပွဲစားကြီးလုပ်လျက် ကြီးပွားနေပါသည်။ ရွာက တပေါင်းလတွင် ကိုကြီးကျော်ပွဲ ပြုလုပ်သောအခါ ရွာသူရွာသားများ ရွာသို့ စုရုံးလာကြ၍ တပေါင်းပွဲတော်၌ ပျော်ပါးကြသည်မှာ ကျွန်တော်တို့ မုံရွေးရွာသားများ၏ ထုံးစံဖြစ်သော်လည်း ကျွန်တော့်အစ်ကို လာလေ့မရှိပါ။ ပွဲစားကြီးမလာသည့်အပေါ် ကျွန်တော့်အဒေါ်များ၏ မှတ်ချက်မှာ ‘ရွာနတ်ပွဲတောင် မလာနိုင်ဘူး၊ သူက ပိုက်ဆံပဲရှာနေတာ၊ ပိုက်ဆံနောက်ပဲလိုက်နေတာ’ ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ မကြိုက်သည့်လေသံ တော်တော်ပါပါသည်။ သို့သော် သူ့ဆီကမူ နည်းနည်းလောက်ဖြစ်ဖြစ် ပိုက်ဆံချေးချင်ကြပါသည်။ အမှန်မှာ ကျွန်တော့်အစ်ကိုမှာ ပွဲရုံစာရေးလေးဘဝမှ ပွဲစားကြီးဖြစ်အောင် ကိုယ့်ဒူးကိုယ် ‘ချွန်’ခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ အလုပ်သမားနှင့် မိသားစု လူသုံးဆယ်ခန့်ကို အလုပ်ပေး၊ ထမင်းကျွေးထားရသူ ဖြစ်ပါသည်။ သူ့အလုပ်ကြီးပွားမှ လူအများကို အလုပ်ပေးနိုင်သော၊ ကြိုးစားရသော သူ၏ ကောင်းသောအဖြစ်ကို ကျွန်တော်တို့က မေ့လေ့ရှိပါသည်။

ကြွယ်ဝချမ်းသာမှုနောက်ကွယ်မှာ မကောင်းမှုရှိတတ်သည် ဟူ၍ တွေးမလား၊ ချမ်းသာတယ်ဆိုတာ ဂုဏ်ရှိတယ်၊ ကောင်းတယ် ဟူ၍ တွေးမလား။ တရုတ်ပြည်၏ ခေါင်းဆောင်ကြီး ‘တိန်ရှောင် ပင်’ကတော့ ‘ချမ်းသာသည်မှာ ဂုဏ်ရှိသည်’ (To get rich is glorious)ဟူ၍ ပြောလိုက်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ဆီမှာတော့ ‘အမြတ်ကြီးစား’ဟူ၍ ယခင်က အတိုင်း စွဲမြဲ--စွဲလျက်ပင် ရှိနေပါသေးသည်။ ‘အမြတ်ကြီးစား’ မပြောပါနှင့်၊ အမြတ်အတော်ကလေးရဖို့ပင် လွယ်သည်ဟု ထင်ပါ သလား။ ကိုယ့်ပိုက်ဆံနှင့်ကိုယ် ရင်းနှီးမြုပ်နှံ လုပ်ကိုင်ကြည့်ဖူးလျှင် သိကြပါသည်။ ငွေအရင်းအနှီးသာမက ကျွမ်းကျင်မှု၊ လာဘ်မြင်မှု၊ အဆက်အသွယ်၊ အပေါင်းအသင်း၊ စွန်းစားမှုများ၊ အချက်အလက် တော်တော်များများရှိမှ ‘အမြတ်ကလေး’ ‘ပိုက်ဆံကလေး’များ ရကြောင်း သိနိုင်လောက်သော်လည်း စီးပွားရေးသမားမှအပ လူတော် တော်များများက ဘဝင်ကျပုံ မပေါ်ပါ။ လူတစ်ယောက် အတော် အတန်ကြီးပွားလာသည်ဆိုလျှင် ဒီလူ ဘာတွေတော်ပါလိမ့်ဟူ၍ တွေးမည့်အစား ဒီလူ မဟုတ်တာ ဘာလုပ်ထားသလဲဟူ၍ တွေးတတ် ကြသည်။ ‘ချမ်းသာတာဟာ မသင်္ကာစရာ’ အတွေးအခေါ်မျိုး ပျံ့နှံ့ နေလျှင်၊ ထိုပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေမျိုးမှာ ချမ်းသာချင်သော မြန်မာပြည်သားများအတွက် မကောင်းပါ။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ် ကျောင်းသားဘဝကလည်း မွဲမှကောင်းသလို ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မွဲခြင်း နှင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း တွဲလျက် တွေးလိုက်ကြပါသည်။ ဟုတ် မှာပါ။ သို့သော် ချမ်းသာလျက်လည်း စင်ကြယ်နိုင်ပါသည်။

* * * * *

ပိုက်ဆံနှင့် စိတ်ချမ်းသာမှု ဆက်သွယ်ပုံအကြောင်း ပြောရ လျှင် ကျွန်တော့်အကြောင်း ကျွန်တော်ပြောချင်ပါသည်။ ကျွန်တော် ကျွန်တော့်ဇာတိမြို့က ဆေးရုံမှာ ပြန်၍ ဆရာဝန်လုပ်ရသောအခါ ဆရာဝန်တို့၏ ထုံးစံ ညနေမှာ ဆေးခန်းဖွင့်ရပါသည်။ ကျွန်တော့်မှာ

ဘွဲ့လွန်သင်တန်းပြီးစ စပါယ်ရှယ်လစ်ပေါက်စဖြစ်၍ ပိုက်ဆံအတော် အတန် လိုချင်နေပါသည်။ ဘွဲ့လွန်သင်တန်းတက်ဖို့ ရန်ကုန်မှာ ငါးနှစ်ကျော်ကျော် နေခဲ့ရာ ယခင်က ရှာဖွေထားသော ငွေစကြေးစ များ အားလုံးကုန်၍ ခါလီသာသာဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော့်ကိုယ် ကျွန်တော်သာ သိပါသည်။ မိန်းမရပြီး ကလေးကလည်း သုံးယောက် ရှိပါသည်။ သားအကြီးကိုလည်း ကျောင်းစထားရပါပြီ။ စပါယ်ရှယ် လစ်ဆိုတော့ ကားသေးသေးလောက်လည်း စီးချင်နေပါသည်။ အချုပ် ဆိုရလျှင် ကျွန်တော့်လူနာတွေဆီမှ ပိုက်ဆံတောင်းချင်နေပါသည်။ ကျွန်တော် ရသင့်သည်ထင်သော ကိုက်ဆံကိုသာ တောင်းချင်ရိုး အမှန်ပါ။ အများ စပါယ်ရှယ်လစ် အတိုင်ပင်ခံကြေး ငါးဆယ်ဆိုလျှင် ကျွန်တော် ငါးဆယ်ပါ။ ကျွန်တော် ခွဲစိတ်ပေးရလျှင် နှစ်ရာ၊ သုံးရာပါ။ ဒီထက်လည်း ပို၍ မလိုချင်ရိုးအမှန်ပါ။ သို့သော် အဲဒီမြို့ က ကျွန်တော့်မြို့ ဖြစ်နေပါသည်။ ကျွန်တော့်လူနာတွေကလည်း ဆင်းရဲကြ၍ ဆင်းရဲမှန်း ကျွန်တော်က အတိအကျ သိနေပါသည်။ ‘ဒေါက်တာမြင့်မောင်တို့၊ နော်မန်ဗက်သွန်းတို့’နှင့် ‘ငါ ရသင့်တာ ငါတောင်းတာ အပြစ်လား’ဆိုသော အတွေးအခေါ်မျိုး စီးချင်းထိုး သောအခါ ကျွန်တော့်မှာ နေစရာမရှိပါ။ ကံအားလျော်စွာ ကျွန်တော် တို့မြို့သို့ ရေနံရှာဖွေရန် ရောက်လာသော ပြင်သစ်ကုမ္ပဏီတစ်ခုသို့ ကျွန်တော့်အိမ်ကို ငှားလိုက်ရပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကျွန်တော့်မှာ ဆေးခန်းမှအပဖြစ်သော အခြားဝင်ငွေ ရသွားပါသည်။

ထိုအိမ်လခပိုက်ဆံကြောင့် ကျွန်တော် လွတ်မြောက်သွား ပါသည်။ လူနာတွေ ပိုက်ဆံပေးပေး၊ မပေးပေး အရေးမဟုတ်တော့ပါ။ ကျွန်တော့်စိတ်က ယခုမှ တကယ်ရှင်းလင်းပါသည်။ တော်တော်လေး ပေါ့သွားပါသည်။ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေလည်းဟုတ်၊ ဆရာသမား လည်းဟုတ်သော စာရေးဆရာကြီးအံ့မောင်နှင့် တွေ့ရာတွင်မူ လူ သာမန်သာဖြစ်သော ကျွန်တော့်ကို အတင်းဖိနှိပ်ခဲ့သော ဝတ္ထုများကို ဝေဖန်မိပါသည်။ (Idealist)စံနမူနာဖြစ်သည်မှာ အကောင်းဆုံးဖြစ်၍ မျှော်မှန်းတောင့်တစရာ ဖြစ်သော်လည်း ပကတိဘဝတွင် မဖြစ်နိုင်

သောအခါ ပင်ပန်းစရာသာဖြစ်သည့်အကြောင်း၊ တကယ့်အဖြစ်တွင် ‘ဒေါက်တာမြင့်မောင်’ မရှိနိုင်ဘူးလားဟု ဆရာအံ့က မေးသောအခါ မရှိနိုင်ပါဘူးဟု ဖြေလိုက်ပါသည်။

‘ကျွန်တော်တော့ အိပ်မက်လည်း မက်တတ်ပြီး လက်တွေ့လည်း ကျမှဖြစ်မယ်ထင်တာပဲ ဆရာရဲ့’ဟု ပြန်ပြောမိပါသည်။

* * * * *

လူတွေ ဘာကြောင့် အလုပ်လုပ်ကြသလဲဆိုသည်ကို စေ့ငှကြံဆထားသော သီဝရီတွေ ရှိပါသည်။ ပိုက်ဆံကြောင့်ချည်း မဟုတ်တာကိုတော့ ရှင်းလင်းပြီးသားပါ။ မက်စလို၊ ဟာ(စ်)ဘာ(စ်)စသည့် ပညာရှင်တွေက လူတွေမှာ လိုအပ်ချက်တွေရှိကြောင်း၊ ဇီဝကမ္မဗေဒအရ လိုအပ်ချက်ဖြစ်သော စား၊ဝတ်၊နေ၊ရေး ပြီးသည့်အခါ လုံခြုံရေး လိုအပ်ချက်၊ လူမှုရေး လိုအပ်ချက်အပြင် ပိုပြီးမြင့်လာသော အခါ အသိအမှတ်ပြုခံချင်သည့် လိုအပ်ချက် (Esteem Needs)ကြောင့် [ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းလောက်ကတော့ ကိုယ့်အိပ်မက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ချင်တဲ့ လိုအပ်ချက် (Self-actualization)ကြောင့်] လူတွေ အလုပ် လုပ်နေကြတယ်လို့ ပြောပါသည်။

ကျွန်တော့်မှာ မိတ်ဆွေဗိသုကာ ပန်းချီဆရာတစ်ယောက် ရှိပါသည်။ နာမည်ကျော် ဦးခင်မောင်ရင်ပါ။ ဦးခင်မောင်ရင်လို အနုပညာသမားကြီးတစ်ယောက် သဲကြီးမဲကြီး အလုပ်လုပ်နေတယ်ဆိုလျှင် သူ့အလုပ်လုပ်ခြင်းသည် ငွေကြောင့် မဟုတ်ဘူးဆိုတာ လူတွေ အတော်များများ နားလည်လက်ခံနိုင်ကြပါမည်။ သို့ပေမယ့် ကုန်သည်ကြီးတစ်ယောက် နေ့မီး၊ ညမီး အလုပ်လုပ်လျှင်တော့ ငွေကြောင့်လို့ပဲ သတ်မှတ်လိုက်ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ တချို့စီးပွားရေးသမားကြီးတွေနှင့် တွေ့ပြီးသည့်အခါ၊ သေသေချာချာ စဉ်းစားပြီးသည့်အခါ စီးပွားရေးသမားကြီးတွေ အလုပ်လုပ်တိုင်းသည်

ပိုက်ဆံကြောင့် မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ့်လုပ်ငန်းကို အောင်မြင်ချင်လို့ (Self-actualization) လုပ်ကြတာပဲဟု ဘဝင်ကျသည်မှာ အတော် ကြာပါပြီ။

အကြောင်းအားလျော်စွာ စင်ကာပူမှာ ပညာသင်ခွင့်ရတုန်းက ကျွန်တော် ‘ရန်းကောက်’ နှင့် တွေ့ခဲ့ရ၏။ ရန်းကောက်ဆိုသူမှာ သကြားဘုရင်ဟု ကျော်ကြားသော ရောဘတ်ကောက်၏ သားဖြစ်ပြီး နာမည်ကျော် ရှန်ဂရီလာဟိုတယ်တွေ၊ ‘ကောက်’ဆီနှင့် သီးနှံများ ကုမ္ပဏီ (Kuok oil & grains)၊ လီယိုဆောက်လုပ်ရေး (Leo property) စသည့် လုပ်ငန်းကြီးများဖြင့် အင်မတန် ချမ်းသာတဲ့လူပါ။ သူက ယိုးဒယား၊ မလေးရှား၊ စင်ကာပူ၊ အင်ဒိုနီးရှားစသော နိုင်ငံများရှိ ‘ကောက်လုပ်ငန်း’ များကို အုပ်ချုပ်ရပါသည်။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းက သူ၏ အငယ်တန်းမန်နေဂျာလေး ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းက သူချယ်ယာမင်လာမယ်ပြော၍ တွေ့ရသည့်အခါ သိမ်မွေ့သူ ဖြစ်ကြောင်း သိလိုက်ရပြီး မာနမရှိသလိုပင်။ သူက မာစီဒီးကားနဲ့ မဟုတ်။ ဗင်ကားကလေးကို သူ့ဟာသူမောင်းပြီး ခပ်ရိုးရိုး သာမန် အဝတ်အစားနှင့် လာပါသည်။ ရှန်ဂရီလာဟိုတယ်ကို ချယ်ယာမင် ပိုင်ရှင်ကြီး လာတဲ့အခါ အမှုထမ်းတွေ၊ မန်နေဂျာတွေက ပြာပြာသလဲ ကြိုမယ်ထင်ပါသလား။ ဆင်ဝင်နဲ့ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာ ရပ်ထားတဲ့ သူ့ကားလေးနားမှာ ဘယ်သူမှ မရှိပါဘူး။ သူ့ဝန်ထမ်းတွေက ကိုယ်လုပ်စရာရှိတာ ကိုယ်လုပ်။ သူက သူ့အလုပ်သာ သူလုပ်နေတဲ့ သဘောမျိုးသာ ဆောင်နေပါသည်။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာတော့ လုပ်စရာရှိတာကို လုပ်နေတဲ့လူပဲလို့ သိလိုက်ပြီး ကျွန်တော်လည်း လုပ်စရာရှိတာကို လုပ်နိုင်အောင်၊ လုပ်တတ်အောင် ကြိုးစားဖို့ ခေါင်းထဲမှာ ရောက်လာပါသည်။

* * * * *

‘ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခြင်း’ (Head to Head)ဆိုသော စာအုပ်ထဲ၌ စာရေးသူ ‘လက်စတာသော်ရီး’က ‘နိုင်ငံများ ကြွယ်ဝလာသောအခါ ဒီမိုကရက်တစ် ပိုဖြစ်လာကြသည်’ (If countries could be made rich, they would be democratic)ဟု ရေးထားလေသည်။ ဤအယူအဆက ပြောသည်မှာ “ထရူးမင်းတို့၊ မာရှယ်တို့၏ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွေက တကယ့်စိတ်ကူးယဉ်အိပ်မက်တွေပါတဲ့။ ထိုအိပ်မက် ထိုအယူအဆကို အမှီပြု၍ မာရှယ်စီမံကိန်း ပေါ်ပေါက်လာပြီး ထိုစီမံကိန်းအရ မိတ်ဆွေရော၊ ရန်သူရော နိုင်ငံတွေကို အကူအညီ ပေးပါသတဲ့။ ရုရှားနဲ့ အရှေ့ဥရောပ နိုင်ငံတွေကိုလည်း မာရှယ်စီမံကိန်းက အကူအညီပေးတာ မမေ့ပါနှင့်တဲ့။ စတာလင်က ပယ်ချလိုပါတဲ့။”

တစ်ယောက်ချင်း ကြွယ်ဝချမ်းသာရန် အလုပ်ကြိုးစားဖို့၊ ရိုးသားသော်လည်း လိမ္မာပါးနပ်ဖို့၊ ပညာတတ်ဖို့၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံတတ်ဖို့၊ စာများများဖတ်ဖို့ လိုပါသည်။ နိုင်ငံကြွယ်ဝဖို့ကတော့ နှစ်ဆယ့်တစ်ရာစု အပြိုင်အဆိုင်ထဲမှာ ဘယ်သူက အကောင်းဆုံးပစ္စည်း ထုတ်လုပ်နိုင်မလဲ။ ဘယ်နိုင်ငံက အတတ်ပညာ သုတေသနမှာ အရင်းအနှီး အမြုပ်နှံနိုင်ဆုံးလဲ။ ပညာရေး၊ စီးပွားရေး၊ အစိုးရစသည့် အဖွဲ့အစည်းတွေက ဘယ်နိုင်ငံမှာ အထက်မြက်ဆုံး ဖြစ်သလဲ။ အဲဒီ အချက်အလက်တွေပေါ်မှာ မူတည်မည်တဲ့။ ဤရာစု၏ ဆက်ဆံရေးမှာ ပြိုင်လည်းပြိုင်ဆိုင် ပူးပေါင်းလည်းပူးပေါင်း ‘The game is simultaneously competitive & cooperative’ ဆက်ဆံရေးမျိုး ဖြစ်လာမည်တဲ့။ အရင်ကကဲ့သို့ ဒီနိုင်ငံဟာ မိတ်ဆွေနိုင်ငံ၊ ဒီကတော့ ရန်သူနိုင်ငံ ထိုသို့ ဟုတ်တော့မည် မထင်’တဲ့။ ဘာဖြစ်လို့လည်း ဆိုတော့ ဘယ်သူနဲ့ပုံဖြစ်ဖြစ် ပူးလဲပူးပေါင်း တစ်ပြိုင်နက်မှာ ပြိုင်လည်း ပြိုင်နေရမှာဖြစ်လို့ပဲတဲ့...။

ချမ်းသာလာလျှင် နိုင်ငံသည် ဒီမိုကရက်တစ် ပိုဖြစ်လာသည်ဆိုသော အယူအဆမှာ သတိပြုစရာပါ။

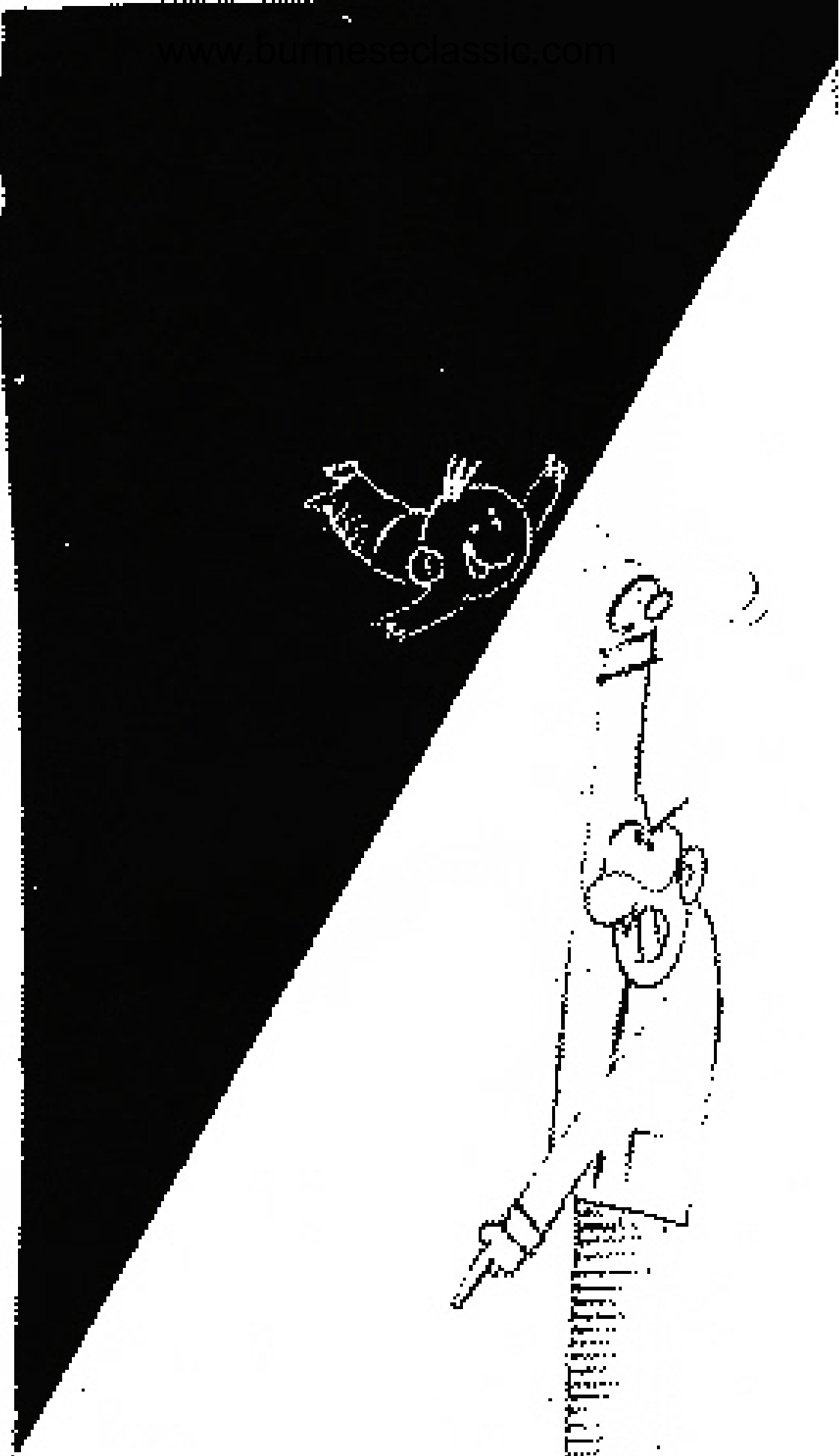
* * * * *

www.burmeseclassic.com

‘ပိုက်ဆံဟာ အရေးကြီးပါတယ်’ လို့ ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ်က ဆရာတွေ မသင်ခဲ့၊ မပြောခဲ့ကြပါ။ ပိုက်ဆံဟာ အရေးကြီးတယ် လို့ ကျွန်တော့်ကလေးတွေကို ကျွန်တော် ပြောသင့်သလား။ ပိုက်ဆံ အသုံးပြုပုံအကြောင်း၊ ပိုက်ဆံကြောင့် ရှုပ်ထွေးမှုတွေ ဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ပိုက်ဆံကြောင့် အချစ်၊ မိတ်ဆွေစစ်၊ သိက္ခာစတာတွေကို မရနိုင် ကြောင်း၊ သို့သော်လည်း ကြိုးစားမှု၊ ပညာ၊ တတ်ကျွမ်းမှု၊ အမြော် အမြင်ရှိမှု၊ စောင့်ထိန်းတတ်မှု၊ ဆက်ဆံတတ်မှုတို့နှင့်သာ ပိုက်ဆံကို ရနိုင်ကြောင်း၊ မဟုတ်တာလုပ်၍ ရသောပိုက်ဆံမှာ မတည်မြဲကြောင်း။ ချမ်းသာတာဟာ အမှန်တော့ ရှက်စရာမဟုတ်ကြောင်း စသည့် အကြောင်းကြောင်းများကိုတော့ ကျွန်တော့်သားကို ကျွန်တော် ပြောရ မည် ထင်ပါသည်။

သားကိုကျောင်းထားခြင်း

၇။ သားကိုကျောင်းထားခြင်း

ကျွန်တော်တို့ရွာက မိန်းကလေးတစ်ယောက် ဆယ်တန်းမှာ (၆)ဘာသာဂုဏ်ထူးနဲ့ အောင်ပါတယ်။ ဆင်းရဲတဲ့ (၆)ဘာသာဂုဏ်ထူးရတဲ့ မိန်းကလေး ဘယ်လိုလည်းကို လိုက်သင့်သလဲ။ ဆရာဝန်လောင်းကို လိုက်သင့်တယ်လို့ ကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီးကရော၊ ဆရာ၊ ဆရာမများနဲ့ ရွာသူရွာသားတွေကပါ ပြောကြတယ်။ ကျွန်တော်က ကွန်ပျူတာပညာရှင်လုပ်ပါလားလို့ အကြံပေးတယ်။ ‘ဆရာဝန်လုပ်ဖို့ ဝါသနာပါရင်တော့ မပြောတတ်ဘူး။ (Cost Effectiveness) စရိတ်နဲ့ ထိရောက်မှုရှိ၊ မရှိ စဉ်းစားပါဦးလားလို့’ ပြောမိတယ်။ ဆရာဝန်ဖြစ်ဖို့ အလုပ်သင်ဆရာဝန် အပါအဝင်ဆိုရင် ရှစ်နှစ်၊ ဉာဏ်ကောင်းလို့ စပါယ်ရှယ်လစ်လုပ်နိုင်ဖို့ နောက်ထပ် ငါးနှစ်။ (၁) စာအုပ်ဖိုး၊ (၂) အချိန်အကြာကြီး၊ (၃) ကိုယ့်မိဘကလည်း ဆင်းရဲ။ ဉာဏ်ကောင်းသော ကွန်ပျူတာရှင်ဆိုရင် ခြောက်နှစ်ကြာတဲ့အခါ အလုပ်ကလေး သေချာပေါက်ရနိုင်တယ်။ အဲဒါက အနာဂတ်မှာ လိုအပ်တဲ့ အလုပ်အမျိုးအစားပါ။ အခုလည်း ကွန်ပျူတာသမားတွေ အလုပ်ရကြပါတယ်။ အဲဒီမိန်းကလေးက ဘာကို ရွေးတယ်ထင်ပါသလဲ။ သူလဲ ဆရာဝန်ပါပဲ။

ပညာနဲ့ သညာကို စဉ်းစားမိပါတယ်။ ကျွန်တော် ငယ်ငယ်က ဖတ်ရတဲ့ ဒေါက်တာမောင်ဖြူးရဲ့ ကဗျာကို သတိရပါတယ်။ အဲဒီကဗျာလေးကို အများဆင်ခြင်ဖို့ တင်ပြပါတယ်။

- * ပညာနှင့်သညာ
မတူရာမလေ...။
တစ်ခါတစ်ရံ၊
အဆက်အစပ်ပင် မရှိချေ။
- * သညာရှိဟာ၊ တစ်ပါးသူ့စိတ်ကူး
အငှားအဝတ်ဖြင့်၊ ကြားဝါရွှင်မြူး...။
- * ပညာကား၊
မိမိရဲ့ပစ္စည်း... ထာဝစဉ်
ပိုင်းခြားသိမြင် စွမ်းနိုင်တော့အင်...။
- * ကုန်ကြမ်းသက်သက် သညာကို
ပညာယက္ကန်းမှာ၊ တင်ယက်ဖို့လို...။

ကျောင်းသင်တန်းက အဓိပ္ပာယ်ယတ္တ (Meaning)၊ လျော်မလျော် (Relevance)၊ ကျိုးကြောင်း အဆက်အစပ် ရှိ၊ မရှိ (Significance)၊ စတာတွေကို သိအောင်လုပ်ပေးနိုင်မှ ကောင်းပါတယ်။ အရိုးအထူးကုဆရာဝန်ကြီးတစ်ယောက်က သူပညာသင်ပေးရတဲ့ ကျောင်းသားတွေကို (We train dogs & we educatd man) ‘ကျွန်တော်တို့က လူတွေကို ပညာသင်ပေးပြီး တိရစ္ဆာန်တွေကိုတော့ လေ့ကျင့် ပေးသည်’ လို့ပြောတယ်။ ထပ်ခါတလဲလဲ လေ့ကျင့်ပြီး အဲဒီပုံသေအလုပ်ကို ပြန်အလုပ်ခိုင်းတာဟာ ပညာသင်တာ မဟုတ်ပါ။

* * * * *

ကျောင်းသင်ပညာနဲ့ အခုခေတ်က လိုအပ်တဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုဟာ အဆက်အစပ် သိပ်မရှိဘူးလို့ အရှေ့ဖျားစီးပွားရေး ဂျာနယ်ထဲက ဆောင်းပါးတစ်ခု (Wanted: Brain Power)မှာ ရေးထားပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းတွေမှာ လိုအပ်တဲ့ ‘သွက်သွက်လက်လက် ဖျတ်ဖျတ်လတ်လတ်ရှိမှု၊ လိုက်လျောညီထွေပြောတတ်မှု၊

ဖောက်သည်ကို ပြုံးပြုံးချိုချို ဆက်ဆံတတ်မှု’ ဒါတွေကို သင်ရိုး
ညွှန်းတမ်းထဲမှာ ထည့်မထားဘူးဗျလို့ ဝေဖန်တာတွေလည်း ရှိတယ်။

* * * * *

အာရှကျောင်းသားတွေ အမေရိကန်ကိုလာပြီး ပညာသင်တဲ့
အခါ အများစုက စီးပွားရေးနဲ့ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာ သင်ကြပြီး
နောက်ထပ် လူကြိုက်များတာက အင်ဂျင်နီယာ၊ သိပ္ပံနဲ့ သင်္ချာဘာသာ
ရပ်တွေဖြစ်တယ်လို့ နယူး(စ်)ဝိ(ခ်)မှာ ရေးထားပါတယ်။ လီကွမ်းယူက
‘သူသာပြန်ငယ်ခွင့်ရရင်’ ဆိုပြီး စင်ကာပူက တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား
တွေကို မိန့်ခွန်းဟောပြောတဲ့အခါ ‘သူသာဆိုရင် အင်ဂျင်နီယာလုပ်မှာ’
လို့ ပြောပါတယ်။

* * * * *

‘မြတ်သန့်ထွန်း’ အရွယ်လေးရောက်တော့ ကျောင်းထားဖို့
စဉ်းစားရပါတယ်။ ဘယ်ကျောင်းမှာ ထားရပါ့မလဲ။ မြတ်သန့်ထွန်းက
ကျွန်တော့်သား အကြီးကောင်ပါ။ ဒေါက်တာမောင်ဖြူးစာကလည်း
ကျွန်တော့်ကို တော်တော်နှိပ်စက်ပါတယ်။ ကိုယ့်သားကြီးကို ‘ပိုင်း
ခြားသိမြင်စေချင်တာ၊ အဓိပ္ပာယ်ယတ္တသိစေချင်တာ၊ ရွေးတတ်စေ
ချင်တာ’။ အလွတ်မကျက်စေချင်ဘူး။ မေ့သွားမယ့်ဟာတွေ၊ ဗဟုသုတ
က သတင်းခေတ်မှာ ပေါ်နေပြီ။ (Knowledge is cheap)။
သတင်းအချက်အလက် အလျှံပယ် (Information deluge)။ ရွေး
တတ်မှ ဖြစ်တယ်။

* * * * *

စဉ်းစားစရာ အများကြီးပါခင်ဗျာ။ ‘ကစားချိန်မှာ ကစား၊
နားချိန်မှာ နား၊ ဒါမှ ပျော်ရွှင်မှာ’လို့ ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်က
အော်ဆိုခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော် ငယ်ငယ်က ရွာကျောင်းမှာ ပညာသင်
ရတဲ့အခါ ‘မောင်ဖိုးတာ မြန်မာမှာ လက်ယာဘက်က မင်္ဂလာကွဲ့၊
ဝလုံးရေးရင်တောင် ညာဘက်က စရတယ်။ ပုဒ်မ၊ ပုဒ်ထီးချတာ၊
စည်းကမ်းကိုသိအောင် လေ့ကျင့်တာကွယံ့’စသည်ဖြင့် ကျွန်တော့်
ဆရာကြီးက ပြောပါတယ်။ သူက တမာပင်တန်းအောက် ခေါ်သွား

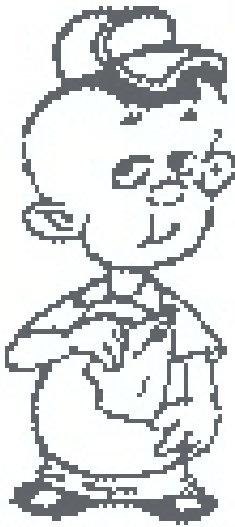

ပြီး စာသင်ပါတယ်။ (ရှန်တီနိုကေတန် တို့ကို အသက်အတော်ကြီးမှ ဖတ်ရပါတယ်) ကျောင်းစာကြည့်တိုက်က စာအုပ်မိရီလေးထဲမှာ အောက်စပိုင်တက္ကသိုလ်ပုံနှိပ်တိုက်က ထုတ်တဲ့ (Retold stories)တွေ ဖတ်ရပါတယ်။

* * * * *

ကျွန်တော့်သား ကစားနေရင် ကျွန်တော်ပျော်ပါတယ်။ ကစားတာဟာ ပညာသင်နေတာလို့ ကျွန်တော်တွေးမိတယ်။ တေဇ တွေ၊ ကာတွန်းတွေ ဖတ်နေရင် ကျွန်တော် သဘောကျနေတယ်။ Nippers ရုပ်ပုံတွေပါတဲ့ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်လေးတွေ လမ်းဘေးက တွေ့ရင် ကျွန်တော် ဝယ်လာတယ်။ နည်းနည်းကြီးရင် Ladder စာအုပ်တွေ အဖတ်ခိုင်းမယ်ဆိုပြီး ကျွန်တော်စုထားတယ်။ စာအုပ်တွေ အများကြီးနဲ့ လွယ်အိတ်ကြီးလွယ် ပြန်လာတဲ့ သားကိုတွေ့ရင်တော့ ကျွန်တော့် စိတ်မှာ ကသိကအောက် ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်သား ရှစ်နှစ်ပဲ ရှိသေးတယ်။ ကျောင်းက အချိန်ပိုသင်တော့ သူမသွားချင် ဘူးဆိုတော့ ‘အေး--အေး’ဆိုပြီး ကျွန်တော် သူမသွားတာကို သဘောတူလိုက်တယ်။ သားဟာ မအိပ်ခင်မှာ သူဖတ်ချင်တဲ့စာတွေကို ဖတ်ဖတ်နေတယ်။ ပထမအစမ်းမှာတော့ အဆင့်(၃၀)ရတော့ ကိစ္စ

မရှိပါဘူးလို့ ကျွန်တော်က အားပေးလိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော့် နည်းလမ်းဟာ မှန်မှာပါပဲလို့ အတော်ကြီးစားပြီး ဘဝင်ကျရပါတယ်။ စာတွေ အတင်းလိုက်မှတ်ပြီး (Memorize) ပြန်အံ့မထုတ်လို့၊ သူတို့သတ်မှတ်တဲ့ အဆင့်မှာနိမ့်တော့လည်း ဘာဖြစ်သလဲလို့ ဖအေကြီး အားတင်းပါတယ်။ ဘာသာစကားနဲ့ သင်္ချာတော်ရင် ကျေနပ်ပါပြီဆိုပြီး ကျွန်တော့် ညီရဲ့သူငယ်ချင်း ဒေါက်တာဘွဲ့ရ သင်္ချာဆရာ တစ်ယောက်ကို သင်္ချာ သင်ပေးပါပြောတော့ ကလေးတွေသင်ရတာ ခက်တယ်ဗျလို့ ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော့်သား ဘောလုံးကန်တယ်။ စန္ဒရားသင်ပါတယ်။ စာဖတ်ဝါသနာပါနေပြီ။ ကလေးရဲ့ အိမ်အခြေအနေ (Home environment)ကောင်းအောင်တော့ ကျွန်တော် ဂရုတစိုက်ကြီးစားပါတယ်။

* * * * *

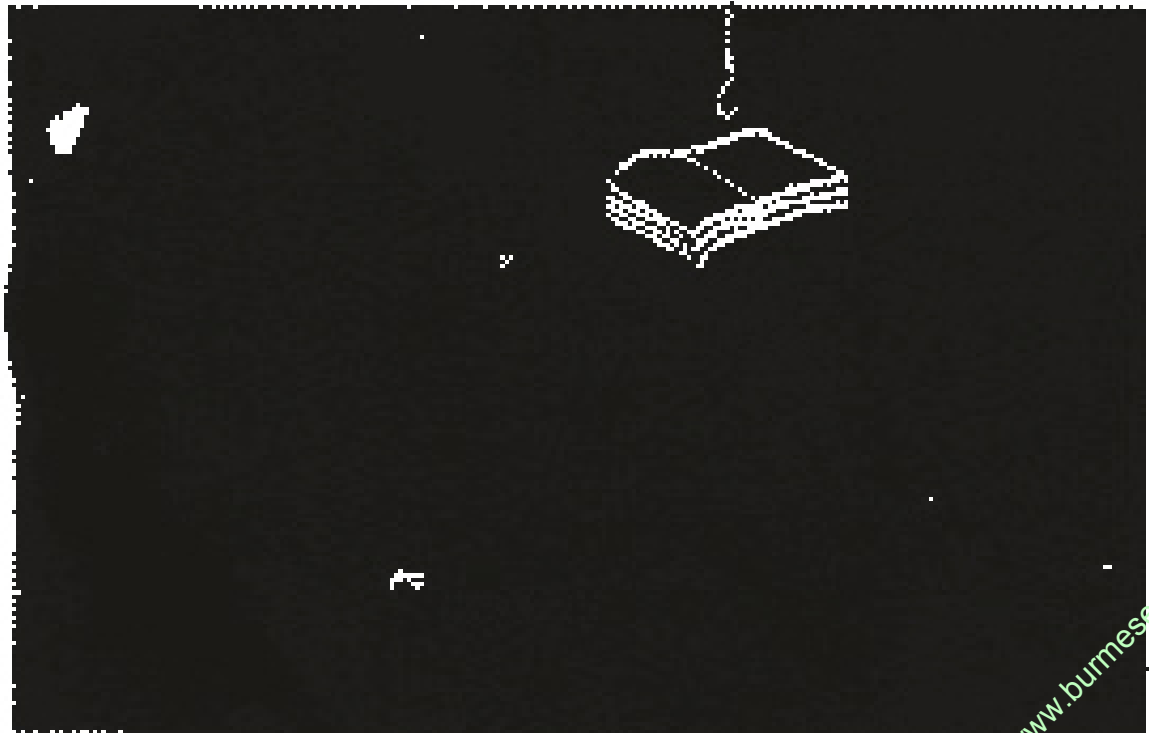
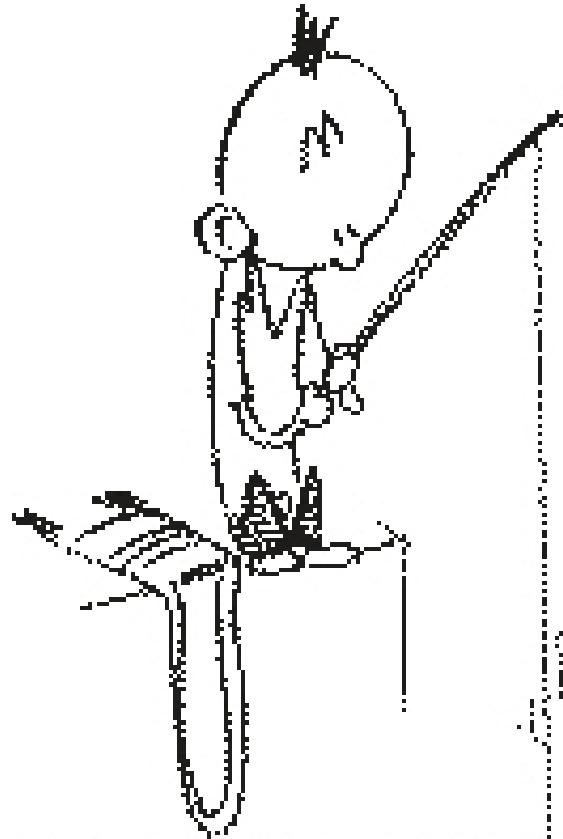
ပညာသင်ကြားခြင်းဟာ အမြတ်အများဆုံးရတဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု (Education the most profitable investment)လို့ ပြောကြပါတယ်။ အချိန်တွေ၊ ငွေတွေ၊ ပင်ပန်းမှုတွေ ရင်းနှီးကြရတယ်။ ရင်းနှီးသလောက် ရချင်ပါတယ်။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး လွတ်လွတ်လပ်လပ်

ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ရှိပါမှ ဖန်တီးတီထွင်တတ်တဲ့ ကလေးတွေဖြစ်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ တီထွင်ဉာဏ်ဟာ မှတ်ဉာဏ်ဗဟုသုတထက် ပိုအရေးကြီးတယ်လို့ လက်ခံကြပါတယ်။ အခြေခံအကျဆုံး၊ အရေးကြီးဆုံး ဖြစ်တဲ့ ဖတ်ခြင်း၊ ဂဏန်းသင်္ချာ၊ ပြဿနာဖြေရှင်းခြင်း၊ နားထောင်ခြင်း တို့ကို ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ဖြစ်တာနဲ့ ပေါင်းစပ်ပေးချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ဟာ သာမန်မိဘသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တွေ့ရတဲ့ပြဿနာ ခင်ဗျား တို့လည်း ကျွန်တော့်လို တွေ့ကြရမှာပါပဲ။ (၁) ဘယ်ကျောင်းမှာ ထားမလဲ (၂) ဘယ်လိုထားမလဲ (၃) တိုင်းပြည်က လိုအပ်တဲ့ အနာဂတ်အခြေအနေက လိုအပ်တဲ့ပညာရပ်မျိုးနဲ့ ကိုက်ညီအောင် ဘာကိုရွေးမလဲ။ ကျွန်တော် စဉ်းစားတာ၊ ကျွန်တော် လုပ်ဆောင်တာကို ‘သင့်ဘဝ’ကတစ်ဆင့် တင်ပြပါတယ်။ ဆွေးနွေးပေးကြပါ ခင်ဗျား။ အိပ်မက်လည်း မက်တတ်ပြီး လက်တွေ့လည်းဆန်တဲ့ (Idealist-Pragmatist) တွေရဲ့စကားတွေကို ကြားချင်ဖတ်ချင်လှပါတယ်။

ကိုတာ

သင့်ဘဝ၊ ဇွန်၊ ၁၉၉၅

သားကိုကျောင်းထားခြင်းနှင့် သင်ယူခြင်း

၈။ သားကိုကျောင်းထားခြင်းနှင့် သင်ယူခြင်း

အောင်မြင်သော မြန်မာစီးပွားရေးသမားတစ်ယောက်ကို ကျွန်တော် တွေ့ဖူးပါသည်။ အောင်မြင်သော စီးပွားရေးသမားများမှာ တရုတ်သွေး၊ ကုလားသွေး ပါတတ်ကြပါသော်လည်း သူကတော့ ရှားရှားပါးပါး မြန်မာစစ်စစ် စီးပွားရေးသမားတစ်ယောက် ဖြစ်ပါသည်။ ‘မိုး’ဟု ဆိုကြပါစို့။ ‘မိုး’က စီးပွားရေးနယ်ပယ် တော်တော် များများတွင် နိုင်ငံသားများရော၊ နိုင်ငံခြားသားနှင့်ပါ ယှဉ်ပြိုင် အနိုင်ချလေ့ ရှိပါသည်။ ‘ထိရောက်အောင်’၊ ‘ဖြစ်မြောက်အောင်’ သူလုပ်ဆောင်လေ့ ရှိပါသည်။ ‘ကျွန်တော် ဘွဲ့မရပါဘူး’ဟု သူ ပြောသောအခါ ‘ထိရောက်မှု (Effectiveness)ဟာ ဉာဏ်ရည် ဉာဏ်သွေး တို့၊ ဗဟုသုတရှိမှုတို့နဲ့ သိပ်အဆက်အစပ်ရှိတာ မဟုတ်ဘူး’ ဟူသော ပီတာဒရပ်ကား၏ စကားကို သွား၍ သတိရပါသည်။ ‘ကျွန်တော် စာတော့ဖတ်ပါတယ်၊ စာအုပ်ဆိုင်တွေမှာ ကျွန်တော် အချိန် တော်တော်ယူတယ်’ဟူ၍ သူက ပြောပါသည်။ ‘ဟားဗတ်

တက္ကသိုလ်က မသင်နိုင်တာတွေ’ ဟူသော စာအုပ်အနီလေးကို သူ့ကိုင် ထားတတ်ပါသည်။ အန်ထော်နီရော်ဗင်၏ ‘ကြီးကျယ်သော ခြေလှမ်းများ’ စာအုပ်ကိုဖတ်ရန် ကျွန်တော့်အား တိုက်တွန်းတတ်ပါသည်။ ဟားဗတ်စာအုပ်ကိုတော့ ကျွန်တော့်အား လက်ဆောင်ပေးပါသည်။

ပီတာဒရပ်ကားပြောသော ‘ထိရောက်မှုဆိုတာ သီးခြားကိစ္စ တစ်ခုပဲ’ ဟူသော စကားမှာ ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲက မထွက်ပါ။ ‘မိုး’က စာသင်ကျောင်းမှာ စာသိပ်မသင်ခဲ့သော်လည်း အပြင်မှာ အမြဲတမ်း သင်ယူနေပါသည်။ ထိရောက်အောင်မြင်ခြင်းနှင့် သင်ယူခြင်းကတော့ အဆက်အစပ်ရှိပါသည်။ အမြဲတမ်း ထိရောက်နေရန် အမြဲတမ်း သင်ယူနေရပါမည်။ တရစပ် မရပ်မနား ပြောင်းလဲနေသော ကမ္ဘာတွင် အမြဲမသင်ယူနေလျှင် အမြဲထိရောက်အောင်မြင်နေရန် အကြောင်းမရှိလှပါ။ စာသင်ကျောင်းမှာ အဆင်မပြေခဲ့သော်လည်း အပြင်မှာ သင်ယူနေလျှင် အောင်မြင်နိုင်တာပဲဟု တွေးယူနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် သင်ယူခြင်းကို အသက်နှင့် ကန့်သတ်မထားသင့်ပါ။ ကျောင်းမှာမှ မဟုတ် ကိုယ့်ဟာကိုယ်လည်း သင်ယူ၍ ရသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။

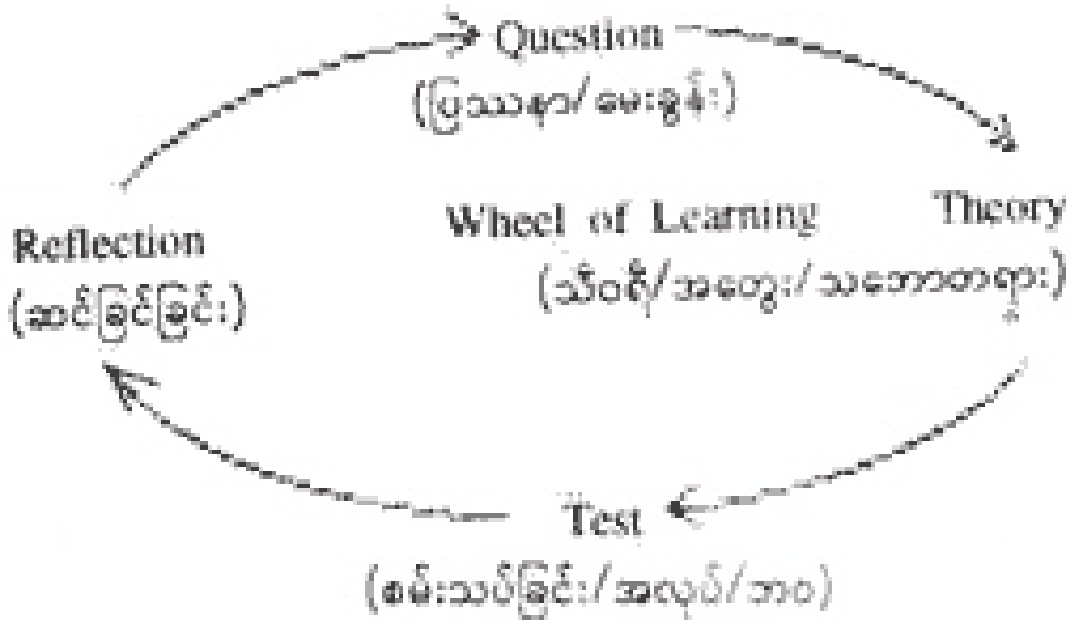

သင်ယူခြင်း (Learning) သိဝရီများ ရှိပါသည်။ ‘ဘိတ်ဆန်’ နှင့် ‘ရွန်’ စသူတို့၏ သင်ယူခြင်း သိဝရီများမှာ ‘သင်ယူခြင်းဟူသည်မှာ ပြဿနာဖြေရှင်းရန်ဖြစ်၍ ထိုပြဿနာ ဖြေရှင်းနည်းကို သင်ယူရန် သင်ယူတတ်သော အကျင့်ဝသီဖြစ်အောင် လေ့ကျင့်ခြင်း’ ဟူ၍ ပြောပါသည်။ ရီဗင်၏သိဝရီမှာ ‘အလုပ်နှင့် သင်ယူခြင်း (Action Learning) ဖြစ်ပြီး အကောင်းဆုံးသင်ယူခြင်းမှာ တကယ့်ဘဝတွင် တကယ်ပြဿနာနှင့် တွေ့ဆုံသင်ကြားခြင်းဖြစ်၍ စာသင်ခန်းထဲမှာ မဟုတ်ပါ’ ဟု ပြောပါသည်။ ဂျူဝီကမူ ‘သင်ယူခြင်းဟူသည် တွေ့ရှိခြင်းဖြစ်စဉ် (Process of Discovery) ဖြစ်ပြီး မိမိဘာသာ ရှာဖွေ တွေ့ရှိမည်ဖြစ်၍ မည်သူကမျှ ကိုယ့်အတွက် လုပ်ပေးနိုင်မည် မဟုတ်’ ဟု ပြောပါသည်။ စကင်နာကတော့ ‘သင်ယူခြင်းဟူသည်မှာ လေ့ကျင့်ပေးခြင်း (Conditioned Response) ကြောင့် အလို

အလျောက် တုံ့ပြန်မှု (ဥပမာ-အိုအိုခေါ်လျှင် ခွေးကလေးပြေးလာသော တုံ့ပြန်မှု)မျိုး ဖြစ်လာစေရန် ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ‘စကင်နာ သီဝရီ’ များနေသလား မသိပါ။ ကျွန်တော်ကတော့ ‘ဘိတ်ဆန်’တို့၊ ‘ဂျူဝီ’တို့ကို ပို၍ကြိုက်ပါသည်။

ဆရာမက အတန်းရှေ့မှာရပ်ပြီး အိကွေးရှင်းတစ်ခု ရေးလိုက်ပါသည်။ ထွန်းထက်အောင်တို့က စာအုပ်ထဲမှာ လိုက်ကူးပါသည်။ သုံးလကြာသောအခါ စာမေးပွဲတစ်ခု၌ အဖြေလွှာထဲတွင် အထက်ပါ အိကွေးရှင်းကို ပြန်ရေးလိုက်ပါသည်။ ဒုတိယအကြိမ် ရေးသောအရာနှင့် ပထမအကြိမ်ရေးသောအရာတို့ တူညီသွားလျှင် ထွန်းထက်အောင်တို့ ‘ထိုအရာကို သင်ယူလိုက်ပါပြီ’။ သင်ယူခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော ကျွန်တော်၏ ပထမဆုံးသညာ ဖြစ်ပါသည်။ ပုစ္ဆာ (ပြဿနာ)များ၏ အဖြေမှာ စာအုပ်နောက်ပိုင်းတွင် (သို့မဟုတ်) ဆရာမ၏ ခေါင်းထဲတွင်ရှိပြီး ထွန်းထက်အောင်တို့အဖို့ သင်ယူခြင်း ဟူသည်မှာ ကူးယူခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော် အနည်းငယ် ခပ်ဖိဖိ ပြောမိကောင်း ပြောမိပါလိမ့်မည်။ ယခုဖြစ်ပျက်နေသော ‘သင်ယူခြင်း’ မှာ အတော်စဉ်းစားစရာ ကောင်လှပါသည်။

ဟန်ဒီ (Charles Handy)၏ သင်ယူခြင်းလှည်းဘီးကို အောက်တွင် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

‘သင်ယူခြင်းလှည်းဘီး’သည် ‘ပြဿနာဖြစ်ခြင်း၊ အဖြေရှာလိုခြင်း’မှ စ၍ လိမ့်ပါသည်။ မေးခွန်း၊ ပြဿနာမှာ မိမိနှင့် သက်ဆိုင်မှု အရှိန်မြန်မြန်ရပါသည်။ ဥပမာ ကဗျာတစ်ပုဒ် ကျောင်းတွင် ကျက်ရသည် ဆိုပါစို့။ မိမိအတွက် မခံစားရ၊ အသုံးမကျလှ၍ စာမေးပွဲပြီးလျှင် မေ့သွားတတ်ပါသည်။ မိမိဘဝမှာ ပြဿနာတွေ့လျှင် အားတင်းစရာ၊ ကိုယ့်နှလုံးသားစောင်းကြိုးကို လာထိသောကဗျာများကိုတော့ မမေ့တတ်ကြပါ။ ဘဝ၏ မေးခွန်းမှာ စာသင်ခန်းမှ မေးခွန်းမျိုး မဟုတ်ပါ။ တကယ့်အဖြေတွေ့ရန် လိုအပ်သော မေးခွန်းမျိုးသာ ဖြစ်ပါသည်။ ‘အတွေးများ၊ သဘောများ၊ သီဝရီများ’က ထိုအဖြေများကို ပေးပါသည်။ ထိုသဘောများ၊ သီဝရီများကို စာအုပ်များ၊ မိတ်ဆွေများ၊ တစ်ခါတစ်ရံ မိမိအတွေးများမှ ရပါသည်။ အတွေးများ၊ သီဝရီများကို လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်ရပါသေးသည်။ အချို့သာ

အလုပ်ဖြစ်၍ အချို့အလုပ်မဖြစ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့် အလုပ်ဖြစ်၊ မဖြစ်ကို ‘ဆင်ခြင်ခြင်း’ အဆင့်မှသိပါသည်။ ထိုသို့ဖြင့် ‘သင်ယူခြင်းဘီးကြီး’ လိမ့်သွားပါသည်။

‘သင်ယူခြင်းဘီး’မှာ တစ်ခါတစ်ရံ ရပ်သွားတတ်ပါသည်။

(၁) တစ်ခါတစ်ရံ ပထမအဆင့်ဖြစ်သော မေးခွန်းထုတ်သောအဆင့်တွင်ပင် ရပ်နေတတ်ပါသည်။ တချို့မှာ မေးခွန်းပင် မရှိပါ။ ရောင့်ရဲ၍၊ ပျင်းရိ၍ မေးခွန်းပင် မထုတ်ပါ။ လူတိုင်း အဖြေရှာလိုကြသည် မဟုတ်ပါ။

(၂) သီဝရီအဆင့်၊ အတွေးအခေါ် အဆင့်မှာပင် ရပ်သော သူများလည်း ရှိပါသည်။ ဗဟုသုတရှာသော သီဝရီသာ ထုတ်သော ပညာတတ်များ၊ အချက်အလက်ရှာသူများ (Fact-Collectors)မှာ ထိုဒုတိယအဆင့်တွင်ပင် အချိန်ကြာနေတတ်ကြပါသည်။

(၃) စမ်းသပ်ခြင်း၊ လုပ်ကြည့်ခြင်းအဆင့်တွင် မွေ့လျော်နေတတ်ကြသူများလည်း အများကြီး ရှိပါသည်။ ‘ရှိတာနဲ့ ကောက်လုပ်သော အက်ရှင်လူ(Action Man)၊ လက်တွေ့ တော်တော်ဆန်သူများမှ တွေးခြင်း (ဒုတိယအဆင့်)၊ ဆင်ခြင်ခြင်း (စတုတ္ထအဆင့်)များ လုပ်ရန် အချိန်မပေးကြပါ။ ထို့ကြောင့် တစ်ခါတစ်ရံ မှားမှန်း မသိကြပါ။ အလုပ်စွမ်းအင်က အရာရာကို အောင်မြင်မည်(Energy Conquers all)ဟု ထင်ကြပါသည်။

(၄) ‘ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း’ကို အချိန်အကြာကြီး လုပ်သော သူများလည်း ရှိပါသည်။ အတိတ်ကို ပြန်ကြည့်ရန် ဝါသနာပါသော၊ သမိုင်းမှ ပိုကောင်းမည်ထင်သော အခြေအနေများကိုသာ ရွေးချယ်နေသောသူများ၊ ကျွန်တော်တို့ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အများကြီး ရှိပါသည်။

ရောင့်ရဲသူများ၊ သီဝရီသမားများ၊ စွတ်လုပ်သူများ၊ သမိုင်း
 သမားများ စသည်ဖြင့် သူသန်ရာ၊ သူပျော်ရာတွင် ကြန့်ကြာနေတတ်
 ၍ ‘သင်ယူခြင်း’မှာ မထိရောက်တတ်ပါ။ ခင်ဗျားတို့တော့ မပြော
 တတ်ပါ။ ကျွန်တော့်မှာတော့ သီဝရီသမား၊ အချက်အလက်၊
 ဗဟုသုတရှာအဆင့်တွင် ကြန့်ကြာနေတတ်ပါသည်။

သင်ယူခြင်းဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များကို ဆင်ခြင်နိုင်
 ရန် တင်ပြအပ်ပါသည်။

- * သင်ယူခြင်းမှာ အဖြေကို သိရုံမျှနှင့် ရပ်မနေသင့်ပါ။
 အဖြေကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရပါသည်။
- * သင်ယူခြင်းကို စာမေးပွဲနှင့် တိုင်းတာရန် မသင့်လှပါ။
 စာမေးပွဲနှင့် တိုင်းတာခြင်းဖြင့် အမှန်ကို မသိနိုင်ပါ။
 စာမေးပွဲများမှာ သီဝရီအဆင့်ကိုသာ တိုင်းတာ၍ ရနိုင်
 ပါသည်။
- * သင်ယူခြင်းမှာ အလိုအလျောက်ဖြစ်သောကိစ္စ မဟုတ်
 ပါ။ အင်အား၊ အတွေး၊ သတ္တိစသော အထောက်အပံ့
 များကို ရင်းရပါသည်။
- * သင်ယူခြင်းကိစ္စမှာ ပညာရှင်များ၏ ကိစ္စသက်သက်
 မဟုတ်ပါ။ ပညာတတ်များမှာ အတွေးသဘော အဆင့်
 ဌိသာ တောက်ပထူးချွန်တတ်ကြပါသည်။ တကယ့်
 ဘဝတွင် စွန့်စားရန် လိုအပ်သောအခါ တွန့်တတ်ကြပါ
 သည်။

* * * * *

မုံရွာမှ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း ရှေ့နေကြီးတစ်ယောက်က သူ့သားငယ် မောင်ဖြိုးအကြောင်း ပြောပြပါသည်။ ကိုဖြိုးငယ်ငယ် လသားအရွယ်တွင် ငှက်ဖျားဖြစ်ကြောင်း၊ အဆုတ်တီဘီလည်း ဖြစ်ခဲ့၍ ငယ်ငယ်ကချူချာရာ ယခုလည်း မှတ်ဉာဏ်မကောင်းလှ၍ ကျောင်းစာကျက်ရာတွင် အခက်အခဲတွေ့ကြောင်း၊ သူကတော့ ကလေးငယ် ကျန်းမာလျှင်၊ လိမ္မာလျှင် တော်ပြီဟုသာ သဘောထား ရတော့ကြောင်း စသည်ဖြင့် သနားစဖွယ် ပြောပြပါသည်။

သူ့အား ကျွန်တော်ဖတ်မိသော ဉာဏ်စွမ်းရည်များ အကြောင်း ပြန်ပြောပြရပါသည်။ ဟိုးဝဒ်ဂါဒနာဟူသော ဟားဘတ် ပညာရေးကျောင်းမှ ပါမောက္ခကြီးက တိုင်းတာ၍ရသော ဉာဏ်စွမ်းရည် (၇)မျိုးရှိသည်ဟု ပြောကြောင်း။ ထိုခုနစ်မျိုးမှာ-

- ၁။ ပထမတစ်မျိုးမှာ **ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနိုင်စွမ်းရည် (Analytical Intelligence)**ဖြစ်ပြီး စာမေးပွဲများ၊ အိုင်ကျူများနှင့် တိုင်းတာကြောင်း။
- ၂။ ဒုတိယတစ်မျိုးမှာ **ပုံဖော်နိုင်စွမ်းရည် (Pattern Intelligence)**ဖြစ်ပြီး အရာဝတ္ထုများ၏ သဏ္ဍာန်ကိုသိခြင်း၊ ပုံသဏ္ဍာန်ကို တီထွင်နိုင်ခြင်းများ ဖြစ်ကြောင်း။ သင်္ချာပညာရှင်များ၊ ကွန်ပျူတာ ပရိုဂရမ်မာများ၊ အနုပညာရှင်များ၌ရှိသော စွမ်းရည်မျိုးဖြစ်ကြောင်း။ သူတို့မှာ ပုံဖော်စွမ်းအင်၌ စွမ်းရည်မြင့်မားလှသော်လည်း သာမန်အတန်းတင်စာမေးပွဲများ၌ ကျနိုင်ကြောင်း။
- ၃။ တတိယတစ်မျိုးမှာ **ကာယစွမ်းရည် (Physical Intelligence)**ဖြစ်ပြီး ဘောလုံးသမားများ၊ ရေကူးသမားများ၊ ဂေါက်သမားတို့တွင် ရှိတတ်၍ သူတို့တွင် အခြားစွမ်းရည် ရှိချင်မှရှိမှာ ဖြစ်ကြောင်း။

၅။ ပဉ္စမတစ်မျိုးမှာ လက်တွေ့စွမ်းရည် (Practical Intelligence)ဖြစ်ပြီး တိစွဲတစ်လုံးကို လမ်းညွှန်လွှာမပါဘဲ ဖြုတ်၍ ပြန်တပ်နိုင်သော စွမ်းရည်မျိုးဖြစ်ကြောင်း၊ အစိတ်အပိုင်းနာမည်ကို ခေါ်တတ်ချင်မှ ခေါ်တတ်မှာ ဖြစ်ကြောင်း။

၆။ ဆဋ္ဌမတစ်မျိုးမှာ ခံစားသိနိုင်စွမ်းရည် (Intrapersonal Intelligence) ဖြစ်ပြီး ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် နေတတ်၊ မျှဝေခံစားတတ်၍ ကဗျာဆရာများ၊ အတိုင်ပင်ခံ (Counsellors)များ ဖြစ်လာတတ် ကြောင်း။

၇။ သတ္တမတစ်မျိုးမှာ သဟာယစွမ်းရည် (Interpersonal Intelligence) ဖြစ်ပြီး အများနှင့်လုပ်တတ်၊ နေတတ်၊ ကိစ္စပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်တတ်သော မန်နေဂျာ များတွင် ရှိရမည့် စွမ်းရည်မျိုး ဖြစ်ကြောင်း။

ထို (၇)မျိုးမှာ လူ့ဘဝတွင် သူ့နေရာနှင့်သူရှိသော၊ သူ့နေရာနှင့်သူ အသုံးကျသော စွမ်းရည်များချည်းဖြစ်ကြောင်း၊ စာသင်ကျောင်းများက ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနိုင်စွမ်းရည်ကိုသာ စစ်ဆေးအသိအမှတ်ပြုနေကြောင်း၊ ကိုဖြိုးမှာ ကျန်သောစွမ်းရည်များ ရှိနိုင်ကြောင်း ပြောပြမိပါသည်။ ‘ကိုဖြိုးက လူတွေနဲ့တော့ အဆင်ပြေတယ်ဗျ။ တယ်လီဖုန်းပြောတတ်၊ ဧည့်သည်လာရင် ဧည့်ခံတတ်နဲ့။ ဒါမျိုးကျတော့လည်း တော်တယ်ဗျ’ဟု ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းက ပြန်ပြော၍ သူ့မျက်နှာလည်း ဝင်းလက်သွားပါသည်။ သူ ဘဝင်ကျပုံ ရပါသည်။

စင်ကာပူမှ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း၏ သားသမီးများမှာ ECA ဟုခေါ်သော (Extra Curriculum Activities)သင်ရိုးပြင်ပလုပ်ငန်းများနှင့် အလုပ်ရှုပ်နေတတ်ကြပါသည်။ တစ်ပတ်တစ်ခါ ရေကူးကြရသည်။ စန္ဒယားသင်တန်း၊ တယောသင်တန်းများ တက်ကြရသည်။ ကွန်ပျူတာသင်တန်းလည်း တက်ကြရသည်။ အကသင်တန်း တက်

ကြသည်။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာစွမ်းရည်မှ အပဖြစ်သော ကျန်သောစွမ်းရည်များရှိအောင် သို့မဟုတ် ထိုစွမ်းရည်များမှ ကိုယ်နှင့်လျော်သော စွမ်းရည်ကို ရွေးချယ်၍ ထက်မြက်အောင် သင်ကြားပေးကြပါသည်။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာစွမ်းရည်မှာ အရေးကြီးလှသော်လည်း လက်တွေ့ဘဝတွင် သဟာယစွမ်းရည်မှာ ပိုအရေးကြီးလျှင် ကြီးနေတတ်ပါသည်။

ချားလ်စ်ဟန်ဒီက ၂၁ရာစုမှာ ကျောင်းသားတွေရဲ့ စွမ်းရည်ကို ခွဲခြမ်းနိုင်တဲ့ စွမ်းရည်တစ်ခုတည်း (စာမေးပွဲတစ်ခုတည်း)နဲ့ ဆန့်ကာချနေတဲ့ ကိစ္စကတော့ 'တယ်မနိပ်လှဘူး' ဟု ပြောပါသည်။

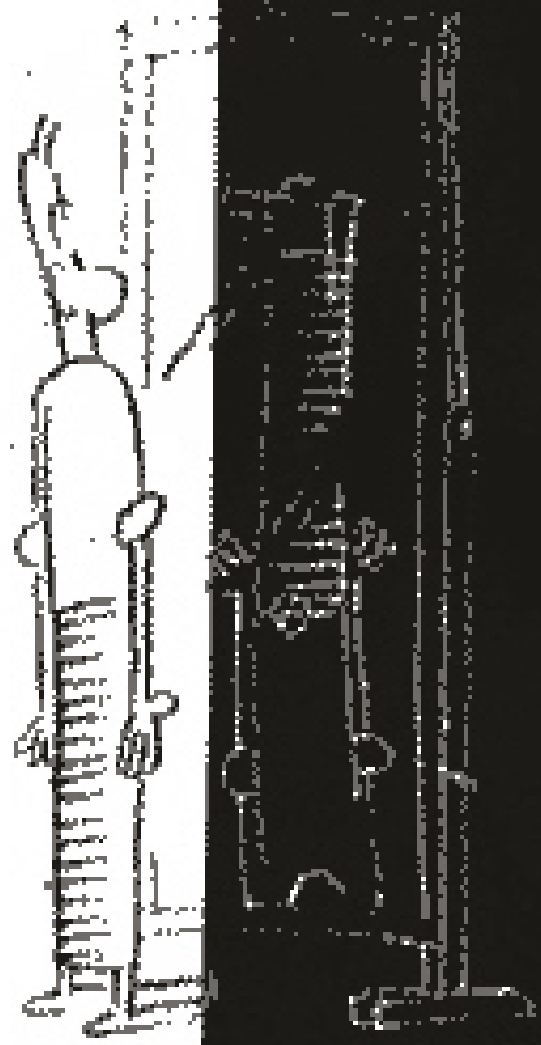
ကျွန်တော်ကတော့ ကျွန်တော့်တပည့်များဖြစ်သော အချို့အရိုးကုဆရာဝန်များအား စာမေးပွဲက အရေးမကြီးကြောင်း၊ အောင်မြင်သော ဆရာဝန်ဖြစ်ခြင်းနှင့် စာမေးပွဲမှာ အဆက်အစပ် နည်းနည်းသာရှိကြောင်း၊ ဆုံးဖြတ်တတ်မှု၊ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာမှုကသာ ပို၍ အရေးကြီးကြောင်း၊ အမြဲသင်ယူနေသော အဖွဲ့အစည်း (Learning Organization) ကို အပြောများနေကြပြီဖြစ်ကြောင်း၊ စာအမြဲဖတ်နေရမှာဖြစ်ကြောင်း၊ အမြဲသင်ယူနေရမှာဖြစ်ကြောင်း စသည့်စကားများကို သာ ကျွန်တော့်တပည့်များကို ပြောလေ့ရှိပါသည်။

ကိုတာ

ကျမ်းကိုး - The Age Of Unreason

နက်(စ်)ကော်ဖီမှတစ်ဆင့် စဉ်းစားမိခြင်း

၁၀။ နက်(စ်)ကော်ဖီမှတစ်ဆင့်.....
စဉ်းစားမိခြင်း

၁။ ဒီလထုတ်သင့်ဘဝ (ဒီဇင်ဘာလ - သင့်ဘဝ)မှာ
နေဝင်းမြင့်ရဲ့ ‘နက်(စ်)ကော်ဖီကို ဖတ်ရပါတယ်။ ဖတ်ပြီးတဲ့အခါ
ချက်ချင်း သူပေးတဲ့ Message ကို မရပါ။ ကျွန်တော့်တပည့် တစ်

ယောက်က အရိုးစွဲအောင် ‘ဒီတစ်ခုလေး’ ကို မလွတ်တမ်း ဆုပ်ထားတာ ကို ပြောချင်တာ ဆရာရဲ့လို့ပြောမှ၊ ငြိမ် ဒါကိုးလို့ ကျွန်တော် သဘောပေါက်ပါတယ်။

၂။ ဇီးချဉ်ကုန်းသင်္ချိုင်းမှာ ချန်ထွန်းအောင်ရဲ့ လက်ဖျံရိုး အရိုးစုဟာ နက်(စ်)ကော်ဖီပုလင်းကို မလွတ်တမ်းစုပ်ကိုင်ထားတုန်းမှာပဲ ဇီးချဉ် ကုန်းရွာထဲက ကိုအိကွန်းလက်ဘက်ရည်ဆိုင်မှာ နက်(စ်)ကော်ဖီ ရနေပြီ။ မာတိုဗာရနေပြီ။ မိုင်လိုရနေပြီ။ ဟောလစ်ရနေပြီ။ တီးမစ်၊ ကော်ဖီမစ် ရနေပြီ။ ဘာသောက်ချင်သလဲ အကုန်ရနေပြီ’ တဲ့။ ချန်ထွန်းအောင်ဟာ နက်(စ်)ကော်ဖီကို ဆုပ်ထားတဲ့အတွက် ဟောလစ် မသိတော့ဘူး။ တီးမစ် မသိတော့ဘူး။ ‘မုံရွာ ဦးလေးခန့်’ ပြောလေ့ရှိတဲ့ ‘ထန်းလျက်နဲ့ အချိုကုန်’ သွားတယ်။ **အကောင်းဟာ အကောင်းဆုံး ရဲ့ရန်သူ** (‘The good is the enemy of the best’) ဖြစ်သွား။

‘ပညာဆိုသည်ကား

**အမှတ်တွေ၊ အစွဲတွေ၊ အယူအဆတွေ၊
ဒိဋ္ဌိတွေ၊ ဝိပုလ္လာသတွေ၊ ဥပါဒါန်တွေကင်းပြီး
အမှန်တရားကို မျက်မှောက်ပြုသိခြင်းဖြစ်လေသည်’**

‘ခပ်သိမ်းကလျာ...’ ထဲက ဆရာတက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်ရဲ့ စကားကို လည်း သတိရလိုက်တယ်။ အစွဲတွေ၊ အယူတွေရဲ့ ကြောက်စရာ ကောင်းပုံကို ဆင်ခြင်မိတယ်။

၃။ ဆိုရှယ်လစ်အမူးမပြေခြင်း (Socialist hangover)ဟာလည်း အစွဲတွေ၊ အယူတွေပါပဲ။ အာရှမန်နေဂျာ (Asian manager)ဆိုတဲ့ ဂျာနယ်တစ်စောင်မှာ ဖိလစ်ပိုင်စာရေးဆရာ တစ်ယောက် က ရေးထားတယ်။ ‘ဘာလီမှလုပ်တဲ့ ပစိတ်ဖိတ်ကမ်းခြေနိုင်ငံများ ဆွေးနွေးပွဲမှာ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ၂၁ရာစုကတော့ အာရှ ရာစုနှစ်ပါပဲလို့ ပြောသွားလိုက်ကြပေမယ့် ဘယ်သူကမှ ဖိလစ်ပိုင် ဆိုတဲ့နာမည်ကို ထည့်မပြောကြဘူးတဲ့။ လူတိုင်းက တရုတ်ပြည်၊ လူတိုင်းက ဗီယက်နမ်၊ ငါတို့ဖိလစ်ပိုင်လည်း ကမ္ဘာမြေပေါ်မှာ ရှိပါ

တယ်တဲ့။ **အန်တိုနီယိုဆမ်ဆန်**ဆိုတဲ့ ဖိလစ်ပိုင်စာရေးဆရာရေးတဲ့ ထဲက ကျွန်တော် မှတ်မိသလောက်ကတော့ အဲဒီတိုင်းပြည်တွေမှာ စွန့်ဦးတီထွင် စီးပွားရေးသမားဆိုရင် သူရဲကောင်းတွေလို အရေးပေးသတဲ့။ အတုခိုးစရာလို့လဲ သဘောပေါက်ကြသတဲ့။ အမြတ်ရအောင် လုပ်တယ်ဆိုတာ သဘာဝပါပဲ။ အမြတ်မရဘူးဆိုရင် တစ်ခုခုမှားနေပြီတဲ့။ အမြတ်ကြီးစား အစွဲဖျောက်နေကြပြီတဲ့။

၄။ အစွဲတွေ၊ အယူတွေ၊ ဥပါဒါန်တွေ ပျောက်အောင်လုပ်တဲ့နည်းကတော့ တွေးတောဆင်ခြင်နည်းတွေပါပဲ။ ဘာကြောင့် ဒီလိုဖြစ်ခဲ့သလဲ။ ဘာဖြစ်လို့ ဒီလိုစဉ်းစားရသလဲ။ တခြားနည်းလမ်းတွေကော ရှိသေးသလား။ အရင်က မှန်ပေမယ့် အခု မှန်ပါ့မလား။

‘ပန်းကန်ပြားတွေဟာ ဘာလို့ဝိုင်းရသလဲ’

အဖြေ ၁။ ဟိုတုန်းက အိုးထိန်းသည်ရဲ့ ဘီး (Potter’s wheel)ပေါ်မှာ တင်လုပ်ရလို့။

အဖြေ ၂။ လူတွေက ပန်းကန်ပြားဆိုရင် ဝိုင်းတာပဲလို့ အကျင့်ဖြစ်နေကြလို့။

အဖြေ ၃။ ပန်းကန်ပြားဝိုင်းတွေကို စားပွဲပေါ်မှာ ဘယ်လိုစီချချချလိုရတယ်။ လေးထောင့်ဆိုရင် အစီအစဉ်လေး နည်းနည်းလိုမယ်။

နောက်ဆုံးအဖြေက အားနဲ့နဲ့ပျော့ပြီး အဖြေနံပါတ်တစ်ကသာ မှန်ကန်တဲ့အဖြေပါ။ အခုခေတ်မှာတော့ အိုးထိန်းသည်ရဲ့ ဘီးပေါ်မှာ လှည့်ပြီးလုပ်တာ မဟုတ်ဘဲ မို(Mold)နဲ့လုပ်တော့ ပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးနဲ့ ဖြစ်နိုင်ပါပြီ။ ပန်းကန်ပြားတိုင်း ဝိုင်းစရာ မလိုပါ။

၅။ ‘ဒီဘိုးနိုး’က ‘ဖြန့်ထွက်တွေးခြင်း’ (Lateral thinking) ဆိုတဲ့ စကားရပ်တစ်ခု တီထွင်ခဲ့ပါတယ်။ ဖြန့်ကျက်ပြီးလဲတွေးတယ်။ ဖောက်ထွက်ပြီးလဲတွေးပါတယ်။ ကိုတင်မောင်သန်းက ဖောက်ထွက်တွေးခြင်းလို့ ပြန်တယ်ထင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ဖြန့်ကျက်တာလည်း ပါသင့်တယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ စင်ကာပူမှာ လီကွမ်းယူဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ဆယ်နှစ်လောက်က ဒီဘိုးနိုးကို ဖိတ်ပြီး တက္ကသိုလ်ကဆရာတွေ၊ ပါမောက္ခတွေ၊ စက်ရုံက မန်နေဂျာတွေ၊

အင်ဂျင်နီယာတွေကို ဟောပြောခိုင်းပါတယ်။

ဖြန့်ထွက်တွေးခြင်းရဲ့ အလွယ်ဆုံးပုံစံတွေကတော့ အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။

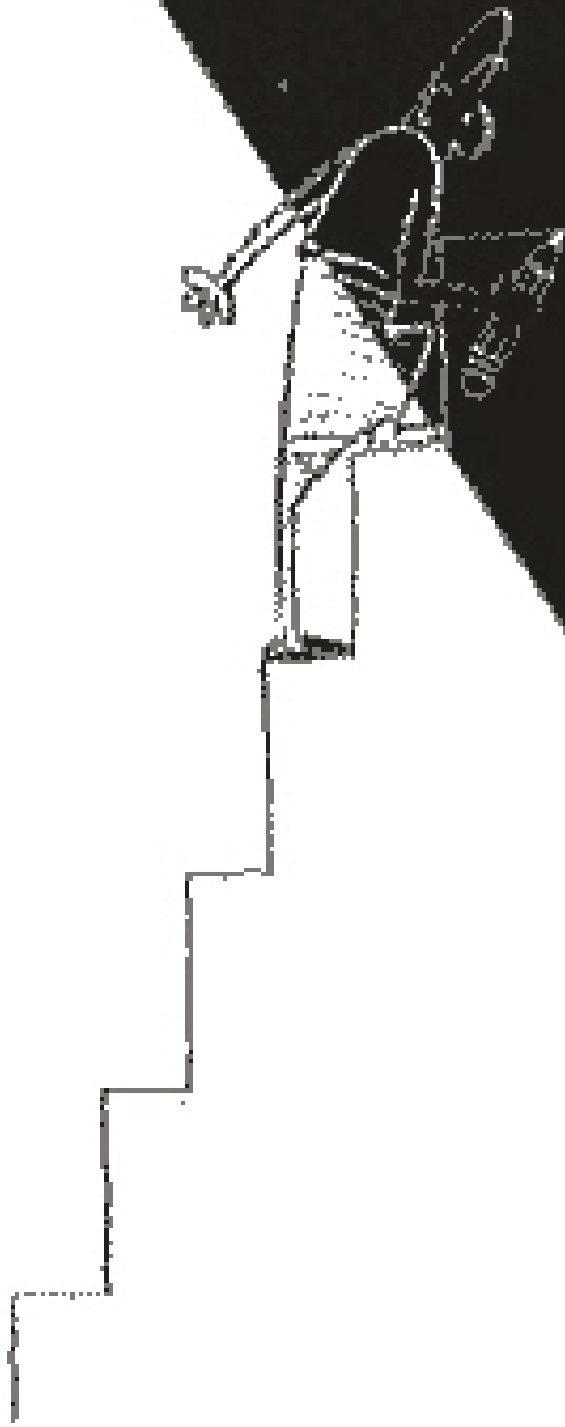
(က) ရေတွင်းတစ်တွင်းကို ပိုပြီးနက်အောင် ထပ်ခါထပ်ခါ တူးနေရင် နောက်ရေတွင်းတစ်တွင်း တူလို့မရပါ။

(ခ) အမေကြီး သိုးမွေးထိုးနေဆဲမှာ ၃ နှစ်သမီး မြေးစုဆန်က သိုးမွေးလုံးတွေနဲ့ ဆော့နေတော့ အမေကြီးမှာ သိုးမွေးကောင်းကောင်း မထိုးနိုင်ရှာဘူး၊ အမေလုပ်သူက စုဆန်ကို ကလေးထားတဲ့ ဝက်ခြံထဲ ထည့်ထားလိုက်လဲ ရတာပါပဲလို့ အကြံပေးတယ်။ အဖေလုပ်သူက အမေကြီးကိုပဲ ဝက်ခြံထဲမှာ ထည့်လိုက်ပါလားလို့ ပြောတယ်။

၆။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ကြည့်တာဖြစ်ဖြစ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကြည့်တာ ဖြစ်ဖြစ် အင်မတန်ကြီးကျယ်တဲ့အလုပ် ဖြစ်ပါတယ်။ နည်းပညာ အပြောင်းအလဲ (Technology change)၊ တန်ဖိုးအပြောင်းအလဲ (Value change)နဲ့ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေ အပြောင်းအလဲ (Circumstance change)ကြီးမားတဲ့ အရှိန်အဟုန်နဲ့ ပြောင်းလဲနေ ချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ ဆင်ခြင်ကြဖို့ပါ။

ကျေးဇူးတင်စွာဖြင့် ...
ကိုတာ
သင့်ဘဝ၊ ၁၉၉၅၊ ဒီဇင်ဘာ

ကျွန်တော်နှင့် ကျွန်တော်၏ ကျောင်းသားများ

၁၁။ ကျွန်တော်နှင့်
ကျွန်တော်၏ ကျောင်းသားများ

ကျွန်တော် အရိုးကုဆရာဝန်ကြီးအဖြစ် နယ်မှ မြောက်ဥက္က
လာပဆေးရုံကြီးသို့ ပြောင်းရွှေ့လာရာ ထိုဆေးရုံကြီး၌ ဘွဲ့လွန်
ဆေးကျောင်းသားများအား စာသင်ရလေသည်။ အများသိတော်မူကြ

သည့်အတိုင်း ဆေးကျောင်းသားများ၌ ဖတ်ရန်၊ မှတ်ရန်စာက အတော်များပါသည်။ ဘွဲ့လွန်သင်တန်းများ ဖြစ်သောကြောင့် ဖတ်ရန်၊ မှတ်ရန်များ ပို၍များပါသည်။ ဘွဲ့လွန်ကြီးများမှ နေ့ဂျူတီ၊ ညဂျူတီများ၊ ၂၄ နာရီဂျူတီများလည်းရှိ၍ ခွဲရန်၊ စိတ်ရန် ခွဲခန်းဝင် ရသောအချိန်များလည်း ပေးရပါသည်။ ဝဒ်ရောင်း (Ward Round) များလက်ချာများလိုက်ရသည့်အပြင် သင်တန်းနှစ်နှစ်အတွင်း ကျမ်းငယ်များလည်း ပြုစုရရာ ခများမှာ ယား၍မှ မကုတ်အားရှာကြပါ။ စာဖတ်ရာ၌လည်း ဆေး(၂)ပါမောက္ခကြီးများက ဒါတွေသိရမည်ပြော၍ ဒါတွေဖတ်နေစဉ်၊ ဆေး(၁)ပါမောက္ခကြီးက ဟိုဟာက ပိုအရေးကြီးသည်ဟု ပြောပြန်သောကြောင့် ဟိုဟာကို ပြောင်းဖတ်ကြရပြန်သည်။ အရိုးဆေးရုံမှ လက်ချာရာက သူပြောသည့်အတိုင်း **၏၊ သည်** မလွဲဖြေမှ ကြိုက်၍ မန္တလေးဆေးကျောင်းက ပါမောက္ခကြီးက အကျိုးအကြောင်းနှင့်ဖြေမှ ပိုကြိုက်သည်။ တချို့က ဆီလျော်လျောက်ပတ်ရာ ရွေးတတ်ခြင်း (Relevance)ကို သဘောကျ၍ ရန်ကုန်ဆေးရုံကြီးမှ ဆရာကြီးက ပြည့်စုံခြင်း (Completeness)ကို သဘောကျသည်။ စာအုပ်များ၌လည်း ရောဂါတစ်ခုတည်းကို ကုနည်းမျိုးစုံ ရှိကြသည်။ ထိုအခါ ဉာဏ်ရည်အားဖြင့် သာမန်ထက်တော့ပိုကြသည်ဟု အများက အထင်ရှိကြသော ဘွဲ့လွန်ကြီးများမှာ ဘာလုပ်ရမှန်းမသိဘဲ စိတ်ညစ်ကြပါသည်။ ၂နှစ်မျှသော သင်တန်းချိန်မှာလည်း အတော်နည်းရာ ခများမှာ အချိန်ကိုခန့်ခွဲခြင်း (Time management) ပြဿနာလည်း တက်နေပါသည်။ သူတို့နှင့် ကျွန်တော်ဆွေးနွေးကြသော အကြောင်းများကို သင့်ဘဝပရိသတ်အား ဖော်သည်ချချင်ပါသည်။

‘ဆရာ’ ဟူသည်ကို ဝိဂြိုဟ်ပြုရာတွင် **ဆ-ရာ** နှိုင်းနှိုင်းချိန်ချိန်ရှိသော၊ ချိန်ချိန်ဆဆရှိသော အနက်ကို သဘောကျသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော့်အနေနှင့် **‘ဆရာငယ်’**မျှသာဖြစ်ရာ ဒီဟာကိုလုပ်၊ ဟိုဟာကို မလုပ်နှင့်ဟူသော အော်ဒါလုပ်ခြင်း၊ ညွှန်ကြားခြင်း (Directing)နည်းများအစား ဆွေးနွေးခြင်း (Discussion)က ပို၍

သင့်လျော်မည်ဟု ထင်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်သင်သော လက်ချာများတွင် ဆွေးနွေးခြင်းနည်းကို ပို၍သုံးပါသည်။

* * * * *

၁။ရွေးချယ်ခြင်း

ဘွဲ့ကြိုသင်တန်းများနှင့် ဘွဲ့လွန်သင်တန်းများ မတူသည်မှာ ဘွဲ့လွန်သင်တန်းများတွင် **ပြဿနာတစ်ခု၌ အဖြေမှန်တစ်ခုတည်းသာ ရှိမည်မဟုတ် ဟူသောအချက်ကို** ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဥပမာ လက်ဖျံရိုးကျိုးသည် ဆိုကြပါစို့။ ဘွဲ့ကြို သင်တန်း၌ လက်ဖျံရိုးကျိုးလျှင် ငွေပြားနှင့်ဆက်သောနည်းကို အသုံးပြု လေ့ရှိသည်ဟု အကျဉ်းအားဖြင့်သာ သင်ကြားသော်လည်း ဘွဲ့လွန်များ ကိုမူထိုအရိုးကျိုးလျှင် (၁) ကျောက်ပတ္တီးစီးခြင်း၊ (၂) ငွေပြားနှင့် ဆက်ခြင်း၊ (၃) အရိုးထဲ၌ သံမဏိချောင်းထည့်ခြင်း၊ (၄) ပြင်ပ အရိုးဆက်ကိရိယာသုံးခြင်း၊ (၅) ဝါးစည်းခြင်း၊ (၆) နေရာမရွေ့လျှင် ဘာမျှမလုပ်ဘဲ သူ့အတိုင်းထား၍ ကောင်းစေခြင်း၊ (Non- Treatment Treatment) စသည့်နည်းများကို ကာလ-ဒေသ- ပယောဂလိုက်၍ ရွေးချယ်ကုသနိုင်သည်ဟူ၍ သင်ရပါသည်။ ကုထုံးတစ်ခုချင်း၏ အကျိုးများ၊ အပြစ်များ၊ ငွေကုန်ကြေးကျများမှုများ၊ ကန့်သတ်မှုများကို ရှင်းပြရပါသည်။ ကျွန်တော်က ကုထုံးတစ်ခုကို ပို၍ကြိုက်လျှင် ကျွန်တော်ဤကုထုံးကို အဘယ်ကြောင့်ကြိုက်ကြောင်း၊ ကမ္ဘာကျော်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဦးဘယ်သူကလည်း ထိုကုထုံးကိုသုံးကြောင်း ကျွန်တော့် အတွေ့အကြုံကလည်း ဘယ်သို့ရှိကြောင်း စသည့် ကျိုးကြောင်း ဆင်ခြင်မှုများကို ပြောပြရပါသည်။

ဘွဲ့လွန်သင်တန်းသားများက ဤမျှအထိလိုက်၍ မှတ်သားနိုင်ကြပါသည်။ သို့သော်- အခြားဆရာကြီးတစ်ယောက်က သူကတော့ ထိုကုထုံးကို မကြိုက်ကြောင်း၊ တခြားကုထုံးကို ပိုကြိုက်ကြောင်း။ နောက်တစ်ယောက်ကလည်း နောက်တစ်မျိုးကိုပိုကြိုက်ကြောင်း စသည်ဖြင့် တစ်ယောက်တစ်မျိုး ပြောကြသောအခါ မေးခွန်းတစ်ခုတည်းတွင် အဖြေသုံး-လေးမျိုးဖြစ်သဖြင့် ခများများမှာ ‘ဆရာ ကျွန်တော်တို့ စာမေးပွဲမှာ ဒီမေးခွန်းကို နှုတ်ဖြေဖြေရလျှင် ဘယ်လိုဖြေရမလဲ’ ဟု ပြန်မေးရှာကြပါသည်။ သူတို့က သူတို့ဆရာများထံမှ ဒီလိုမေးလျှင် ဒီလိုဖြေ၊ ဟိုလိုမေးလျှင် ဟိုလိုဖြေဟူသော တိတိကျကျအဖြေမျိုးကို လိုချင်နေကြပါသည်။ ထိုသို့ တိတိကျကျမရသောအခါ သူတို့ခေါင်းထဲမှာ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး ဖြစ်နေဟန်တူပါသည်။

ကျွန်တော်ဆွေးနွေးသည်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည် ပြဿနာအများစုမှာ အဖြေမှန်တစ်ခုထက် ပို၍ရှိကြောင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း ဆိုသည်မှာ ရွေးချယ်ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း၊ အမှားအမှန်ရွေးချယ်သည်မှာ လွယ်ကူသော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံ အမှန်ဘက်မှ ပို၍သင့်လျော်သော၊ ပို၍အဆင်ပြေသောနည်းကို ရွေးချယ်ရကြောင်း။ ထိုသို့ ‘ပို၍သင့်လျော်သော’ ကို ရွေးရသည်မှာ အလွန်ခက်ကြောင်း။ ကာလ၊ ဒေသ၊ ပယောဂကို ကြည့်ခြင်းဆိုသည်မှာလည်း မလွယ်ကူလှကြောင်း။ ထို့ကြောင့် တွေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အလွတ်မကျက်မှတ်ရကြောင်း။ ဘွဲ့ကြိုထိသင်တန်းများတွင် သင်ကြားနေသည်မှာ ‘မေးခွန်းတစ်ခုတွင် အဖြေမှန်တစ်ခုတည်းသာ ရှိသည်။’ ဟူသော ယူဆချက်များစွဲအောင် လုပ်သလိုဖြစ်နေကြောင်း။ တကယ့်ဘဝမှာမူ ထိုသို့မဟုတ်ကြောင်း။ သင့်လျော်သည်ကို ရွေးချယ်ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြရပါသည်။ ငယ်ငယ်က အဖြေမှန်ဆိုသည်မှာ ဆရာထံတွင် သို့မဟုတ် အဖြေစာအုပ်နောက်ကျောတွင် ရှိကြောင်း၊ ကြီးပြင်းလာသော ယခုအခါတွင် အဖြေမှန်မှာ မိမိ၌သာ တည်ကြောင်း ရှင်းပြသည်။ ‘ကိုယ့်အဖြေနှင့် ဆရာအဖြေ မတူလျှင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ’ ဟူသောမေးခွန်းကိုမူ ‘အကျိုးအကြောင်း ဆီလျော်လျှင် အဖြေမကူ

လည်း လက်ခံနိုင်ရမှာပေါ့။ အယူအဆမတူလည်း ညီနိုင်တာပါပဲ (Unity in Diversity)။ လူနာ မထိခိုက်စေရဟူသော ဘောင်းထဲမှာ ရှိနေလျှင် ဖြစ်တာပါပဲ။ ဆရာကလည်း လက်ခံရမှာပါပဲ’ ဟူ၍ ပြန်ဖြေပါသည်။

ကျွန်တော့်ကျောင်းသားများအား ရွေးချယ်တတ်စေရန် ‘စဉ်းစားခြင်း’ကို ဖိ၍ အလုပ်ခိုင်းပါသည်။ စဉ်းစားနိုင်ရန် စာကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အဖတ်ခိုင်းပါသည်။ စာအုပ်များ ရှာပေးပါသည်။ စာကြည့်တိုက် ထူထောင်ကြပါသည်။

မေးခွန်းတစ်ခု၌ အဖြေမှန် အများအပြား ရှိနိုင်ကြောင်းကို မူ ‘အတွေးအမြင်’ စာစောင် တစ်ခုမှ ဆရာဒေါက်တာခင်မောင်ဝင်း၏ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကို ကိုးကား၍ ပြောရပါသည်။ ၅ ဂဏန်းတစ်ခု ရရန်အဖြေတွေ အများအပြားရှိကြောင်း။

- ၅ = ၃+၂
- ၅ = ၄+၁
- ၅ = ၅+၀
- ၅ = ၁၀-၅ etc.....

ဂဏန်းသင်္ချာတွင်သာ မဟုတ်ပဲ ဂျီဩမေတြီပုံများ၌လည်း ပုံတစ်ခုတည်း၌ အဖြေမှန်များ အမြောက်အများရှိကြောင်းကို ဒီဘိုနိုဇီ၏ စာအုပ်အား ကိုးကားပြန်ပါသည်။

လူနာအတွက် အကောင်းဆုံးအဖြေကို ပေးနိုင်ရန်မှာ.....

(၁) အချိန်ကို ကြည့်တတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း.....။ ဥပမာ လူနာ နောက်ကျလျှင် ကုထုံးတစ်မျိုး၊ အချိန်စောလျှင် ကုထုံးတစ်မျိုး၊ အချိန်ကိုက်မှု (Timing) မှာ အရေးတော်တော်ကြီးကြောင်း၊ ပထမ လုပ်စရာကို ပထမလုပ်ရန် (Put first things first) ဖြစ်ကြောင်း။

(၂) အခြေအနေ.....။ ယခင်ခေတ်နှင့် ယခုခေတ် မတူတော့ကြောင်း။ ယခင်က အပြင်ဈေးထဲတွင် ဘာမျှမရှိ။ ယခုအချိန်၌ ပစ္စည်းများကို ဈေးထဲမှာရှာလျှင် ရနိုင်သည့်ကို စဉ်းစားသင့်ကြောင်း။ ဖြစ်သလို လုပ်သည့်အတွေး။ ရှိတာနှင့်လုပ်သည့် အတွေးများနေရာ၌ (Availa

ရက်အကြောင်း အများအပြားပြောကြားပါ။

၅ = ၃+၂

၅ = ၄+၁

၅ = ၅+၀

၅ = ၁+၄

ကတည်းကမျက်စိကပ်ထားရက်က ကြုံပေးကြည့်ရမှာပဲလည်း။ ပုံတစ်ခုတည်းပဲ အကြောင်းများ အပြောင်းအလဲပြုကြောင်းကို စိတ်ချမ်းသာစေရန်အား ကိုကားအမြဲပြန်ပါသည်။

ပုံ ၄(၁)

(A)ပုံရိပ်

(B)အောက်ပိုင်းအောက်ပိုင်းတွင်ကြိုးတစ်ခု ထပ်ထားသောပုံ

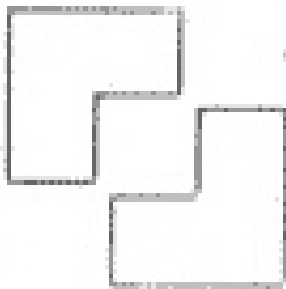
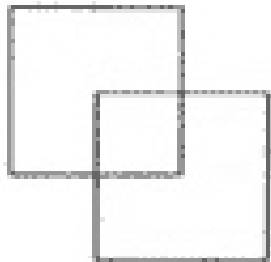

(C)ဝိုင်းအောက်ပိုင်း ခြစ်ထားသော အတွင်းပိုင်း

(D)အောက်ပိုင်း အောက်ပိုင်းအောက်ပိုင်း

ပုံ ၄(၂)

(၁)အတွင်းပိုင်း ၂ခုထပ်နေတာ

(၂)အတွင်းပိုင်း ၃ခု

(၃)အောက်ပိုင်းရှိသော အတွင်းပိုင်းအောက်ပိုင်းကို အောက်ပိုင်းပိုင်းမှ ချိတ်ဆက်ထားတာ

bility oriented or = appropriate technology ဈေးကွက်မှာ ရှာရင်ရမလား (Beyond availability oriented approach) အတွေးမျိုး စဉ်းစားရန်နှင့် နေပြီဖြစ်ကြောင်း။

(၃) ဗဟုသုတ၊ အတွေ့အကြုံ.....။ သီဝရီနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု တိုးတက်ရန် အမြဲကြိုးစားနေရမည်ဖြစ်ကြောင်း။ Continous Educa- toin သို့မဟုတ် Learning organizatino အကြောင်းများကို

ဆွေးနွေးဖြစ်ပါသည်။ ‘**ပြောင်းလဲခြင်းသာ အမြဲတည်တံ့သောအရာ ဖြစ်ကြောင်း**’။ ပြောင်းလဲခြင်းကို အမှီလိုက်နိုင်ရန်မှာ အမြဲသင်ယူ နေသော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ရန် လိုအပ်ကြောင်း။ ဘွဲ့ရပြီးလျှင် သင် စရာမလိုတော့၊ လုံလောက်ပြီဟူသော အတွေးမှာ မမှန်ကြောင်း.....။

(၄) သဘောထား.....။ ကိုယ့်မိဖ၊ ကိုယ့်သားမယားဆိုလျှင် ငါဘယ်လို ကုမလဲဟူသော ပေတံနှင့်သာ တိုင်းလိုက်ရန်။ ကိုယ့် စိတ် (Conscience) သန့်ရှင်းကြည်လင်လျှင် ကိုယ့်ဆုံးဖြတ်ချက် မှန်မှာပါ။ ကျန်သောကိစ္စများမှာလည်း ထိုကြည်လင်မှုကို ပေတံ အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း၊ စသည်ဖြင့် ဆွေးနွေးပါသည်။

* * * * *

၂။ အချိန်ကို အသုံးပြုခြင်း (Time Management)

မင်းဆွေဇော်က ‘ကျွန်တော်အချိန် မရဘူးဆရာ’ဟု ပြောလေ သည်။ ‘ဒီသင်တန်းတက်တာနဲ့ မိန်းမနှင့်ကလေးတွေကို ပစ်ထား ရတယ်။ သူတို့အတွက်လည်း အချိန်နည်းနည်း ရချင်တယ်။ မနက် ဆေးရုံဝင်ရောင်းမှာ ဆရာမျိုးမေးတော့ ကျွန်တော် နည်းနည်းပဲဖြေ နိုင်တယ်။ ကျွန်တော် စိတ်ညစ်တယ်’။

‘သိပ်စိတ်ပင်ပန်းတယ်’

‘လုပ်စရာနဲ့ တတ်စရာတွေချည်းပဲ’

‘ဘာကို ရွေးရမလဲ’

‘ကျောင်းမှာလည်း ဖြစ်မြောက်ချင်တယ်’ ဆေးခန်းအတွက် လည်း အချိန်ရချင်တယ်’

‘ဘယ်လိုလုပ်မလဲ’

အချိန်ကနည်းနေ၍ လုပ်စရာက များနေသောအခါ ကျွန် တော်ကျောင်းသားများ အချိန်ကို အသုံးပြုတတ်မှဖြစ်မည်ဟု စဉ်းစား လာရသည်။

ခင်ဗျားတို့ ‘အရေးပေါ်’ (Urgent) နှင့် ‘အရေးကြီး’ (Important)ကို ခွဲလိုက်ပေါ့ဟူ၍ အကြံပေးမိပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ‘အရေးပေါ်တာက ‘အရေးကြီး’တာနဲ့ တခြားစီပဲဟု ပြောမိပါသည်။ ဆရာဝန်ဘဝမှာ ‘အရေးပေါ်’ တာတွေကတော့ တော်တော်များတာပဲ။ ဒါပေမယ့် အရေးကြီးတာတွေကို လုပ်ဖြစ်အောင်လုပ်ရမယ်။ အဲဒါ ဆိုရင် **စိတ်ပင်ပန်းတာလဲ ရောသွားမယ်။**

တဖြည်းဖြည်းလည်း ဖြစ်မြောက်အောင်မြင်သွားမယ်ဟု ရှင်းပြ မိပါသည်။ ကျွန်တော်ဖတ်မိသော စတီဗင်ကိုဗေး၏ အချိန်စီမံခန့် ခွဲမှု သဘောတရားများကို ပြောပြပါသည်။

အရေးကြီး	အရေးပေါ် (၁)	အရေးပေါ်မဟုတ် (၂)
	ချက်ချင်းဖြေရှင်းရမည့်ပြဿနာများ၊ အရေးတော်ပုံများ (Crises)၊ ဒီနေ့ပြီးရမည့်ကိစ္စများ၊ တွေ့ရမည့်လူများ၊ အစည်းအဝေးများ၊ အရေးပေါ်ခွဲစိတ်ခြင်း၊	ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ကာကွယ်ခြင်း၊ တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း၊ စီမံချက်၊ မိတ္တူဗလ၊ စာကြီးပေကြီးဖတ်ခြင်း၊ အနားယူခြင်း၊ နှင်းအပ်လုပ်ဆောင်စေခြင်း၊ (Empowerment)
အရေးမကြီး	(၃)	(၄)
	တယ်လီဖုန်းခေါ်သံများ၊ အချို့စာရွက်စာတန်းများ၊ အချို့အစည်းအဝေးများ၊ အချို့သာရေးကိစ္စများ၊ အချို့လူမှုရေးကိစ္စများ၊	အသေးအဖွဲ့အလုပ်ရှုပ်မှုများ၊ အပေါ်စားသုတစာအုပ်များဖတ်ခြင်း၊ အပေါ်စားဝတ္ထုများဖတ်ခြင်း၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်ခြင်း၊ အိမ်လည်ခြင်း၊ တီဗွီကြည့်ခြင်း၊

အထက်ပါပုံစံဇယား၌-
 အမှတ် (၁) အကွက်မှ ကိစ္စများမှာ အရေးပေါ်လည်းဖြစ်၍ အရေးလည်းကြီးသောကြောင့် ယင်းတို့အတွက် အချိန်ကို သုံးရမည် မှချဖြစ်လေသည်။

အမှတ်(၂)အကွက်မှာ အရေးပေါ်မဟုတ်သော်လည်း အဖိုးတန် (Quadrant of Quality) အချိန်များဖြစ်လေသည်။ ကာကွယ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ စိတ်ကို ကျယ်ပြန့်စေသော စာဖတ်ခြင်း၊ ကျွမ်းကျင်မှု တိုးတက်အောင်လုပ်ခြင်း၊ အများနှင့် ဆက်ဆံရေး ပြေပြစ်အောင် ကြိုးစားခြင်း စသည်များအတွက် အချိန်ကို သုံးသင့်သည်။ ထိုသို့ သုံးလာသောအခါ အရေးပေါ်ပြဿနာများ နည်းလာ၍ အမှတ် (၁) အကွက်မှ ကိစ္စများအတွက် သုံးရသောအချိန် တဖြည်းဖြည်း လျော့ လာနိုင်သည်။

‘ရေရှည်’ အတွက် အလုပ်သင့်ဆုံးမှာ အမှတ်(၂)အကွက်မှ ကိစ္စများပင် ဖြစ်လေသည်။

အမှတ်(၃)အကွက်မှာ အမှတ်(၁)နှင့် ဆင်ဆင်ဖြစ်သော်လည်း တကယ် အရေးမကြီးလှပါ။ သို့သော် အရေးကြီးဟန် ဆောင်နေ ပါသည်။

အမှတ်(၄)မှာမူ ဖြုန်းတီးခြင်း (Quadrant of waste) သက်သက်သာ ဖြစ်၍ ရှောင်ကြဉ်ဖို့သင့်ပါသည်။ အိမ်လည်အတင်း ပြောခြင်း၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင် လေပန်းခြင်း၊ အချို့ အပေါစား ဗွီဒီယိုကြည့်ခြင်းများကို ‘စိတ်ဖြေလျော့ရန်’ဟု လျော့လျော့ပေါ့ပေါ့ တွေးနိုင်သော်လည်း တကယ်တမ်းမှာ အချိန်အတော်ကုန်ပါသည်။

သေသေချာချာစဉ်းစားကြည့်လျှင် ပြဿနာမှာ အကွက်အမှတ် (၂)မှ ကိစ္စများအတွက် အချိန်ကို ရှာဖွေရန်သာဖြစ်ပါသည်။

အမှတ်(၄)မှကိစ္စများမှ အချိန်

ဖြုန်းမှုသက်သက်သာဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ အမှတ် (၁)မှ အရေးလည်းကြီး အရေးပေါ်လည်းဖြစ်သော ကိစ္စများမှာလည်း အလုပ်မဖြစ်ဟု လူတိုင်း သဘောပေါက်ပါသည်။ သော့ချက်မှာ အမှတ် (၂)မှ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်း၊ စာကြီးပေကြီး များဖတ်ခြင်း၊ ကျွမ်းကျင်မှု တိုးတက်အောင် လေ့ကျင့်ခြင်းကိစ္စများ အတွက် အချိန်ကို အမှတ် (၃)မှ ရွှေ့ယူရန်သာဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ဆောင်ဖွယ်ကိစ္စများကို **ဘဝမျှော်မှန်းချက်အတွက် အရေးကြီးခြင်း** ပေတံနှင့် တိုင်းတာပြီးလျှင် အရေးကြီးဟန်ဆောင်သော်လည်း အမှန်တကယ်မူအရေးမကြီးလှသော အချို့အစည်းအဝေးများ၊ အချို့ လူမှုရေးများ၊ အချို့ဘာသာရေးများကို မသွားရန်၊ အချို့စာအုပ်များကို ဖတ်ရန်သာဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော့်ကျောင်းသားများအား **ကုသိုလ်၊ ပညာ၊ ဥစ္စာ၊ ကျန်းမာပျော်ရွှင် ပြုနေစဉ်** ဟူသော ဆောင်ပုဒ်လေးအား ရွတ်ပြ ပါသည်။ တကယ်တော့ ဘဝအတွက် အရေးကြီးသောကိစ္စများမှာ တစ်ပွဲထိုးများ မဟုတ်ကြပါ။ ထို့ကြောင့် တစ်ပွဲထိုး (Quick-Fix) လုပ်၍ မရပါ။ စိတ်ရှည်၊ လက်ရှည် ဇွဲရှိရှိပြုကြရန်သာဖြစ်၍ မင်း ဆွေဇော်တို့အား ‘ကုသိုလ်၊ ပညာ၊ ဥစ္စာ၊ ကျန်းမာ’ ချိန်ခွင်လျှာညီရန် (Balance) လိုအပ်ကြောင်း အကြံကောင်းပြုလိုက်ပါသည်။ (‘ကုသိုလ်၊ ပညာ၊ ဥစ္စာ’ဆောင်ပုဒ်ကို ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေကြီး မန္တလေး ဦးထွန်းကြည်ထံမှ မှတ်သားခဲ့ရပါသည်။)

ကိုတာ

ကျွန်တော်နှင့် ကျွန်တော်၏ ကျောင်းသားများ (၂)

၁၂။ ကျွန်တော်နှင့် ကျွန်တော်၏ကျောင်းသားများ(၂)

ဝဒ်ရောင်း (Ward Round) များတွင် ကျောင်းသားများအား စာသင်ရသည်မှာ ဆေးပညာသင်ကြားရေး၏ ထုံးစံဖြစ်ပါသည်။ ရောဂါရာဇဝင်ကို ကျောင်းသားများက တင်ပြ၊ ဆရာက နားထောင်။ ဘယ်သို့ကုရမည်။ ဘယ်သို့ ခွဲစိတ်ရမည် စသည်များကို တိုင်ပင်လေ့ ရှိပါသည်။ ဆရာ စိတ်လက် ကြည်ကြည်သာသာရှိလျှင် တပည့်များ လည်း ရီရီမောမောနှင့် ကိုယ်ထင်ရာကုထုံးများကို ပြောဝံ့ကြပါသည်။ တစ်ခုသော **ဝဒ်ရောင်း**တွင် ကျွန်တော်က သိုင်းဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ဘွဲ့လွန်ကြီးများအား ပြောပြပါသည်။ (ဘွဲ့ကြိုများအား ထိုသိုင်းဝတ္ထုကို ပြောပြလေ့မရှိပါ) အတိုင်ပင်ခံဆရာဝန်ကြီးက သိုင်းဝတ္ထု ဖတ်သည်၊ ပြန်ပြောမည်ဆိုတော့ သူတို့မျက်နှာပေးမှာ မချိုမချဉ်များ ဖြစ်နေကြ ပါသည်။ သိုင်းဝတ္ထုမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

‘တစ်ခါက ရွာတစ်ရွာမှာ သိုင်းဆရာကြီးတစ်ယောက် ရှိ တယ်။ သူ အိုမင်မစွမ်းဖြစ်တော့ သူ့အရိုက်အရာကို သားသုံးယောက်

ထဲက တစ်ယောက်ယောက်ကို လွဲအပ်ရတော့မယ်။ သားသုံးယောက် လုံးက အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှာ ပညာရှာနေကြတယ်။ သိုင်းဆရာကြီးက သားတွေကို ပြန်လာကြဖို့ လူတွေကို အခေါ်လွှတ်လိုက်တယ်။ ဘယ်သူ့ကို လွဲအပ်ရမလဲဆိုတာ သိုင်းဆရာကြီးမှာ ဆုံးဖြတ်ချက် မချနိုင်သေးဘူး။ သူ့သားတွေလာမှ သူတို့အခြေအနေကို ကြည့်ရှု အကဲခတ်ပြီး ရွေးမှာဖြစ်တယ်။ ဒါနဲ့ ခန်းမကြီးတစ်ခု ပြင်ဆင်ထားပြီး ဆရာကြီးနဲ့ သူ့တပည့်တွေ စောင့်နေကြပါတယ်။

ပထမဆုံး သားကြီးရောက်လာပါတယ်။ သားကြီးရောက်လာတော့ အဝင်တံခါးမကြီးက ခပ်ဟဟ (ပိတ်ထားတာလဲမဟုတ်၊ ဖွင့်ထားတာလဲမဟုတ်) ဖွင့်ထားတာတွေ့ရပါတယ်။ တကယ်တော့ လုံးဝဖွင့်ပြီး ကြိုဆိုရမှာ တစ်ခုခုအကြောင်းရှိလို့ ဒီလိုလုပ်ထားတာ နေမှာလို့ သားကြီးက တွေးမိသတဲ့။ တွေးတတ်တောတတ်တဲလူကိုး။ ဒါနဲ့ တံခါးကို သေသေချာချာကြည့်လိုက်တော့ တံခါးရွက်ပေါ်မှာ ရေအိုးတစ်လုံးတင်ထားတာ တွေ့တယ်တဲ့။ ဒါနဲ့ ရေအိုးကိုအောက်ချပြီးမှ တံခါးကိုဖွင့်ဝင်ခဲ့သတဲ့။ အထဲရောက်မှ ရေအိုးကို တံခါးဘောင်ပေါ် ပြန်တင်ခဲ့တာပေါ့။

ဒုတိယရောက်လာတဲ့ သူကတော့ သားလတ်ဖြစ်ပါတယ်။ သူကတော့ တံခါးခပ်ဟဟထားတာကို တစ်စုံတစ်ရာ မတွေးမိဘဲ တိုးဝင်လိုက်သတဲ့။ ဒါပေမယ့် သတိတော့ တော်တော်ကောင်းသတဲ့။ တံခါးရွက်ပေါ်က ရေအိုးပြုတ်ကျလာတော့ အချိန်မီ ကမန်းကတမ်း ဖမ်းလိုက်နိုင်တယ်။ နည်းနည်းတော့ အိမ်ခြေပျက်သွားတာပေါ့။ သူလည်း ရေအိုးကို ပြန်တင်ခဲ့ပြီး အခန်းထဲကို လျှောက်လာခဲ့သတဲ့။

ညီအငယ်ဆုံးလေးကျတော့ ကမူးရှူးထိုး ဝင်လာလိုက်တာ ရေအိုးက သူ့အပေါ်ပြုတ်ကျလာပါတယ်။ သူက သိုင်းသမားကောင်း ကျွမ်းကျင်သူဆိုတော့ ရုတ်တရက်ဓားထုတ်လိုက်နိုင်ပြီး ခေါင်းပေါ်ကျလာတဲ့ ရေအိုးကို ဓားနဲ့ခုတ်လိုက်နိုင်သတဲ့။ သူက သိပ်လျင်တော့ ရေအိုးကွဲတွေလည်း သူ့အပေါ် မကျဘူးတဲ့။ ဒါပေမယ့် ရေတော့ ရွံသွားတာပေါ့။ ပြီးမှ အခန်းထဲလျှောက်လာပြီး အစ်ကိုတွေ နားမှာ

ဝင်ထိုင်သတဲ့။

အဲဒီအဖြစ်အပျက်အကုန်လုံးကို သိုင်းဆရာကြီးနဲ့ သူ့တပည့်တွေက စောင့်ကြည့်နေကြပါတယ်။ ပြီးမှ သူ့တပည့်တွေကို သူ့အရိုက်အရာဆက်ခံမဲ့သူဟာ ဘယ်သူ့အသင့်တော်ဆုံးလဲလို့ မေးပါသတဲ့။

ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်တပည့်တွေကို တွေးစေချင်လို့ ဒီပုံပြင်ကိုပြောပြတာပါ။ ‘တွေးတာ၊ တောတာ၊ စဉ်းစားတာက လျှောက်လုပ်နေတာထက် ပိုကောင်းတယ်’ လို့ သိစေချင်လို့ပါ။ လူ့လောကမှာ (Action man)တွေကို လူတွေက ပိုပြီးအထင်ကြီးတတ်ကြတယ်။ တကယ့်အစစ်က အက်ရှင် မဟုတ်ပါဘူးလို့ ပြောချင်လို့ပါ။ ကျွန်တော့်ကျောင်းသားတွေက တင်ပဆုံရိုးကျိုးလို့ ဝက်အူနဲ့စုတ်တာကို ခွဲတတ်ချင်နေတယ်။ သံမဏိချောင်းနဲ့ အစားထိုးတာက ပိုကောင်းမလား အရင်ကမရှိပေမယ့် အခုမှာလျှင် ရနိုင်ပြီပဲ။ ဝက်အူနဲ့စုတ်တာတို့၊ သုံးမြောင့်သံချောင်း (SP- Nain) ထည့်တာတို့က (Appropriate Technology) သင့်တော်သော နည်းလမ်းတစ်ခုပဲ။ အကောင်းဆုံးမှ မဟုတ်ဘဲ။ ရှိနေတာနဲ့တင် ပြီးမနေဘဲ တခြားနည်းလမ်း အများအပြားကို (Alternative ways) စဉ်းစားစေချင်တာပါ။ ရှိတာနဲ့ဖြစ်အောင် လုပ်တာကို အမွမ်းတင်ချင်တယ်။ နည်းဟောင်းကို ပိုကောင်းအောင်လုပ်တာဟာ အကောင်းဆုံးတော့ ဟုတ်ချင်မှဟုတ်မယ်။ (ပိတ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်း ထဲမှာပေါ့ Appropriate technology ပေါ့။ ပွင့်တဲ့အဖွဲ့အစည်းထဲမှာတော့ အဲဒီတက်ခလိုနီချိုကို သိပ်နေရာပေး မစဉ်းစားစေချင်ဘူး။) ကျွမ်းကျင်မှု (Skill) က အရေးကြီးသော်လည်း တွေးတောစဉ်းစားပုံ (Concept Attitude) ကကျွမ်းကျင်မှုကို လမ်းကြောင်းမှန်ပေါ် တင်ပေးတယ်လို့ ကျွန်တော်ယူဆပါတယ်။

ဆရာက သိုင်းဝတ္တု ဖတ်သလားလို့ ကျောင်းသားတွေက မေးတော့ တစ်ခါတစ်ရံတော့ဖတ်ကြောင်း ပြန်ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆရာကြီး ဒေါက်တာမောင်မောင်စိန်ကတော့ သူ့တပည့်တွေ

ကို သူဟာ ခွဲစိတ်ကုပညာကလွဲလျှင် ကျန်တဲ့စာအုပ်တွေ အကုန်
 ဖတ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ဆရာကြီးက ခွဲစိတ်ကုပညာမှာ **အင်္ဂ်**
အာစီအင်္ဂ်ဘွဲ့ သုံးထပ်နဲ့ **အမ်စီအိတ်ချ် (Mch)** လို့ခေါ်တဲ့
 ခွဲစိတ်ပညာ မာစတာဘွဲ့ရတဲ့ ဆရာကြီးပါ။ ခုဆေးလောကမှာရှိတဲ့
 ဆရာကြီး၊ ဆရာလေးအားလုံးလိုလို သူ့တပည့်တွေဖြစ်ပါတယ်။
 ကျွန်တော်တို့ ဘွဲ့လွန်သင်တန်းတက်စဉ်က ဆရာကြီးပြောတာကို
 နားမလည်ခဲ့ပါ။ တဖြည်းဖြည်း အသက်ရလာမှ လူ့လောကထဲမှာ
 နေတတ်၊ ထိုင်တတ်ဖြစ်ဖို့ ဆေးပညာစာအုပ်များနဲ့ချည်း မလုံလောက်
 ကြောင်းသိလာပြီး ဆရာကြီးပြောတာကို သဘောပေါက်လာခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော့်ကျောင်းသားတွေကို တော်သော၊ တတ်သောသူ
 တွေ၊ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသော၊ အောင်မြင်သောသူတွေ ဖြစ်စေချင်
 ပါတယ်။ ကိုယ်ဆရာလုပ်လာရတဲ့အခါမှာ ကိုယ့်ဆရာတွေရဲ့ ဂုဏ်
 ကျေးဇူးတွေကို ပိုလို့အောက်မေ့မိပါတယ်။ ဟိုတုန်းက (Mg
 Thant Lwin you learn from two things; You learn from
 other people's mistakes and learn from your own
 mistake.) မောင်သန့်လွင် မင်းနှစ်နေရာက သင်ယူရမယ်။ သူများ
 အမှားတွေကလည်း ပညာသင်။ မင်းကိုယ်တိုင်ရဲ့အမှားတွေကလည်း
 ပညာသင်လို့ ဆရာကြီး**ဦးဘညွန့်** ဆုံးမခဲ့တာကို ကျွန်တော့်
 တပည့်များအား ပြောပြမိပါတယ်။ ဆရာကြီး **ဦးဘညွန့်**က
 အခုဩစတြေးလျမှာ ရောက်နေပါတယ်။ သူ ကျွန်တော့်ကို ပြောခဲ့
 တာကတော့ ရန်ကုန် ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီး **ဝဒ်ရောင်း** တစ်ခုမှာပါ။
 ကျွန်တော် ကျောက်ပတ္တီးစည်းတာ အမြီးအမောက်မတည့်လို့ ဆရာကြီး
 ပြောခဲ့တဲ့ စကားပါ။ အဲဒီတုန်းက ညဂျူတီကျပြီး တညလုံး မအိပ်ရ
 ပေမယ့် နောက်တစ်နေ့ နံနက် ၈နာရီ **ဝဒ်ရောင်း**မှာ ညက ကိုယ်ခွဲစိတ်
 ခဲ့တဲ့ လူနာတွေကို ဆရာကြီးအားရှင်းပြရတယ်။ အဲဒီဝဒ်ရောင်းတွေ
 ဟာ ကျွန်တော်တို့ အမှားလုပ်မိခဲ့လျှင် ပြန်ပြင်ဆင်တဲ့ အမှားထဲက
 ပညာယူတဲ့ အမှန်တွေကို မှတ်သားတဲ့ အချိန်တွေပါပဲ။
 ကျွန်တော်တို့တစ်တွေဟာ ဆရာကြီးကို အလုပ်ချိန်မှာ အင်မတန်
 ကြောက်ကြရပါတယ်။ နိုင်ငံခြားကညွှန်ပါမောက္ခ ရောက်လို့ဖြစ်ဖြစ်၊

အရိုးဆရာဝန် ညီလာခံ လုပ်လိုဖြစ်ဖြစ်၊ ဒင်နာ ပါတီတွေမှာတော့ ဆရာကြီးဦးဘညွန့်က ‘ငါ့တပည့်တွေ တယ်သောက်နိုင်တာပဲ’ ဆိုပြီး သူ့တပည့်တွေ အရက်သောက်တာကိုကြည့်ပြီး သူလည်းပျော်နေလေ့ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အလွန်အကျွံ မည်သူမျှ မသောက်ကြပါ။ အလုပ်ချိန်မှာလည်း မသောက်ကြပါ။ စိတ်လွတ်၊ ကိုယ်လွတ်ဖြစ်တဲ့ အခါ တစ်နှစ်မှာမှ နှစ်ခါ၊ သုံးခါ၊ သူငယ်ချင်းအများအပြား ဆုံသော အခါမျိုးတွင်သာ သောက်ကြပါသည်။ အလုပ်ချိန်မှာ စည်းကမ်း တင်းကြပ်သော်လည်း ပျော်စရာ ကောင်းသောအလုပ်ချိန်ပြင်ပ ဆရာ၊ တပည့်ဆက်ဆံရေးလို့ ကျွန်တော့်တပည့်များအား ပြောပြ မိပါတယ်။

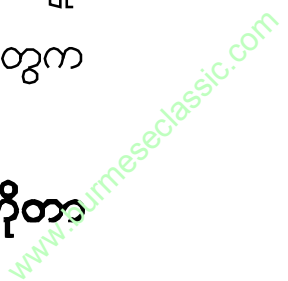
ဆရာကြီးဦးမောင်မောင်စိန် ပြောသလို အကယ်ဒမစ်ပြင်ပက စာတွေ ဖတ်ဖို့ကတော့ ကျွန်တော် အမြဲတမ်းတိုက်တွန်းနေတဲ့ ကိစ္စ ပါ။ သေသွားတဲ့ ကျွန်တော့်အဖိုးက **‘ငါ့မြေး နေတတ်အောင်နေ’** လို့ သူ့ကို ကန်တော့တဲ့အခါတိုင်းမှာ မှာကြားလေ့ရှိပါတယ်။ ငယ် ငယ်ကတော့ မသိဘူးပေါ့။ ကြီးလာတဲ့အခါမှာမှ နေတတ်ဖို့ဆိုတာ သိပ်မလွယ်ဘူးလို့ သိလာတာ။ စာကြီးပေကြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖတ်။ ဖတ်ရုံတင်မကဘဲ ပြန်လည်စဉ်းစားဆင်ခြင်ရင်တော့ နေတတ် လာမယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ စတီဗင်ကိုဗေးရေးတဲ့ ‘Seven habits for highly effective people’ ကို သူတို့ကို အဖတ်ခိုင်းပါတယ်။ ၂၈ လမ်း က အဟောင်းဆိုင်မှာ တစ်ခါတစ်ရံ National Geographic တွေ ရတတ်တယ်လို့ ပြောရတယ်။

သူတို့ စာမေးပွဲကျမှာကို သိပ်ကြောက်နေတဲ့အခါမှာတော့ ကိုယ်ဖတ်ဖူးတဲ့ ‘ကျောင်းအတွက် စာသင်တာမဟုတ်ဘူး၊ ဘဝအတွက် သင်ယူတာ’ လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတဲ့ (Non schola sed vita discimus) လက်တင်စကားကို ကိုးကားရတယ်။ သူတို့က အထူးကုဆရာဝန် ကြီးတွေ ဖြစ်တော့မှာပဲ။ အောင်ရုံအောင်ပြီး မတတ်လျှင် ကိုယ်လည်း မကောင်းဘူး။ လူနာတွေကတော့ ပြောမနေနဲ့တော့။ စာမေးပွဲကျ လို့ ခြောက်လပိုကြာသွားလည်း ကောင်းကောင်းတတ်ပြီးမှ အောင်လျှင် ကိုယ့်ကိုကိုယ်လဲ ယုံယုံကြည်ကြည်ရှိ။ လူနာတွေ ဆေးကုတဲ့အခါ

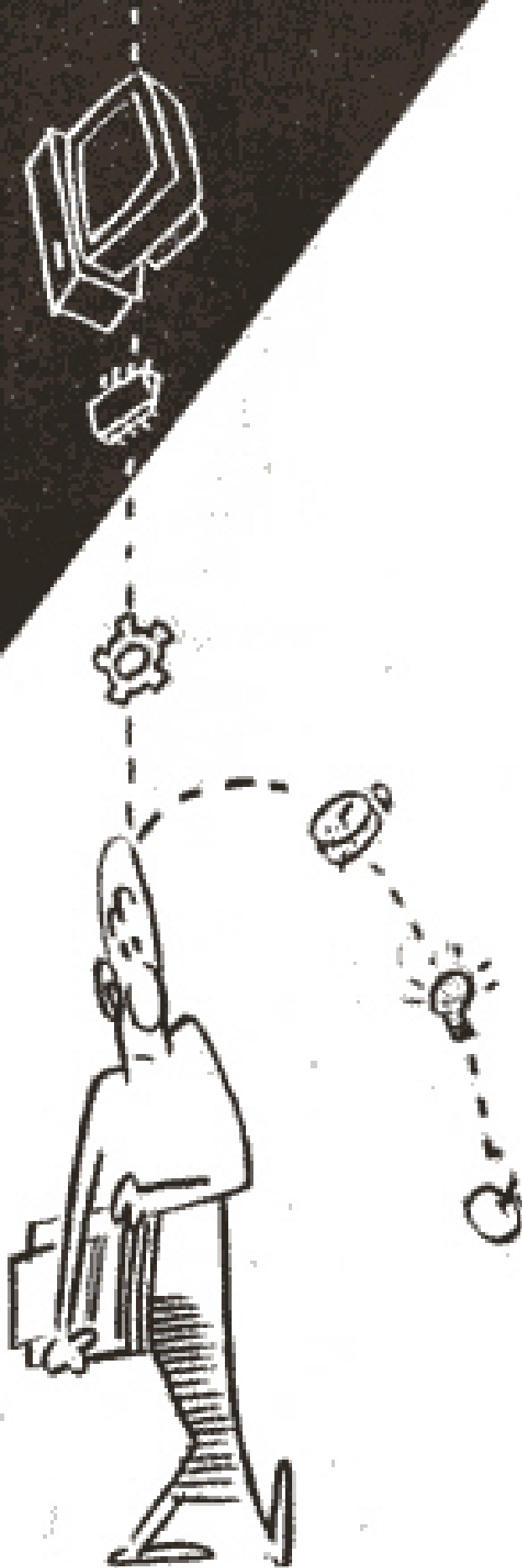
လည်း အောင်အောင်မြင်မြင်ဖြစ်၊ ကိုယ့်အချင်းချင်းကလည်း လေးစား
 မှာပါ။ (ဆေးလောကမှာ မကုတတ်၊ မခွဲတတ်လျှင်သာ အထင်သေး
 တတ်ကြတာပါ။ ‘ဟိုဆရာကြီး စာမေးပွဲကျဖူးတယ်’ဆိုပြီး အထင်
 မသေးတတ်ကြပါ။) တတ်တာက အောင်တာထက် အရေးကြီးတာ
 ပေါ့လို့ ပြောရပါတယ်။ ဘယ်လိုပြောသော်ငြား ကျောင်းသားဆို
 တော့ စာမေးပွဲကို အတော်အောင်ချင်ရှာကြပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က
 ကိုယ့်ဘွဲ့လွန်ကြီးတွေကို ‘**ရေရှည်**’အတွက်ကြည့်ပြီး သင်ကြ၊ ပြော
 ကြရပါတယ်။

စာမေးပွဲဆိုလို့ ဘွဲ့လွန်ဆေးပညာ စာမေးပွဲတွေအကြောင်း
 ကျောင်းသားတွေကို နည်းနည်းပြောရသေးတယ်။ ဟိုတုန်းက ကျွန်
 တော်တို့ဆရာတွေက **ကြီးတန်းလေး (Bench marking)**လုပ်
 ထားလေ့ ရှိတယ်။ ‘ကြီးတန်းလေးတစ်ခု တန်းထားမယ်။ ဒီကြီး
 တန်းလေးကို လွတ်အောင်ခုန်။ မခုန်နိုင်လျှင်ကျမှာပဲ’ဟု ပါမောက္ခ
 ဦးမျိုးမြင့်က ပြောလေ့ရှိတယ်။ ကြီးတန်းဆိုတာ အဆင့်အတန်းတစ်ခု
 ပေါ့။ အထူးကုဆရာဝန်ဖြစ်ဖို့ ဒီအဆင့်အတန်း ရှိရမယ်ပေါ့။ အဲဒီ
 ခေတ်က ဆရာကြီးတွေကတော့ ကြီးတန်းကို နှိမ့်မချကြဘူး။
 ကျတဲ့သူများလျှင် များပစေ။

စာမေးပွဲမှာ အင်တာဗျူးလဲ လုပ်ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေ
 ဘယ်လိုမှ မမျှော်မှန်းတတ်တဲ့ မေးခွန်းတစ်ခု၊ နှစ်ခု မေးလေ့ရှိတယ်။
 ဘဝမှာ မမျှော်မှန်းနိုင်တဲ့ကိစ္စတွေတွေ့မှာ ဓမ္မတာပဲတဲ့။ ဆေးကုရင်
 လည်း မမျှော်လင့်တာတွေ တွေ့မှာပဲတဲ့။ အဲဒီအခါမှာ အတိုင်ပင်ခံ
 ဆရာဝန်ကြီးတစ်ယောက် အနေနဲ့ ဘယ်လိုဖြေရှင်းမလဲဆိုတာ သူတို့
 သိချင်တယ်တဲ့။ တုန်လှုပ်နေမှာလား။ ရဲရဲရင့်ရင့် ရှိမှာလား။ ကျိုး
 ကြောင်းဆင်ခြင်တုံတရား ရှိနေသလား။ ကျွန်တော့်ကျောင်းသားတွေက
 ကျွန်တော်ပြောတာတွေကို ငေးပြီးနားထောင်နေကြပါတယ်။

အမြိုင်ယူနေသော အဖွဲ့အစည်း

အမြဲသင်ယူနေသော အဖွဲ့အစည်း LEARNING ORGANIZATION

ဆေးလောကမှာတော့ ‘စဉ်ဆက်မပြတ် ဆေးပညာသင်ယူခြင်း’ (Continuing Medical Education)ကို ပြောလေ့ရှိကြပါတယ်။ ကုထုံးတွေကလည်း ပြောင်းလဲနေတယ်။ ဆေးအသစ်တွေကလည်း ပေါ်နေတယ်။ ကိရိယာပစ္စည်း အသစ်တွေကလည်း အမြဲတမ်း တိုးတက်ပြောင်းလဲနေတယ်။ အကယ်၍ ဆရာဝန်တစ်ယောက်ဟာ အမြဲတမ်း စာဖတ်မနေလျှင်၊ ပြောင်းလဲနေတဲ့ နည်းပညာတွေကို မလေ့လာလို့ရှိရင် သူဟာ နောက်ကျကျန်နေခဲ့လိမ့်မယ်။ အဆက်မပြတ် ပညာသင်ယူခြင်းကို ပြောနေကြပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ အဆက်မပြတ် သင်ယူနေပါသလား?

ကျွန်တော် နယ်ကပြန်ရောက်တော့ မြောက်ဥက္ကလာပဆေးရုံကြီးက အရိုးကုသဆောင်မှာ ဆရာကြီးဦးသန်းထွန်းအောင်နဲ့ တစ်ခန်းတည်း အတူနေရတယ်။ ဦးသန်းထွန်းအောင်ဆိုတာ သမိုင်းပညာရှင်ဒေါက်တာသန်းထွန်းရဲ့ညီပါ။ သူက ‘ဝါးစည်း၍ အရိုးကုခြင်း’ အတတ်ကို တရုတ်ပြည်သွားပြီး သင်လာခဲ့သူပါ။ ခုထိသူ ဒီ ‘ဝါးစည်းကအရိုးကုခြင်း’ကို တစိုက်မတ်မတ် လေ့လာနေဆဲပါ။ နှစ်မြှုပ်ပြီး လုပ်နေတဲ့သူပါ။

ကျွန်တော်နဲ့သူဟာ ခေတ်မီအရိုးပညာ (Orthopaedics Update) စာစောင်လေးတစ်ခုကို တစ်လတစ်ကြိမ် ထုတ်ဝေကြပါတယ်။ အရိုးကုဆေးပညာရှင်တွေ ဖတ်ဖို့ပေါ့ခင်ဗျာ။ နိုင်ငံခြားက

ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းတွေပို့ပေးတဲ့ ဆေးပညာစာအုပ်တွေထဲက စာတမ်းတွေ ထည့်တယ်။ အရိုးနဲ့ အဆစ်ခွဲပညာစာစောင် (Journal of Bone & Joint Surgery)တွေစုပြီး လုပ်ထားတဲ့ စီဒီရိုမံ (CD-Rom)ထဲကနေပြီး တော့လည်း စာတမ်းတွေ လိုက်စုတယ်။ တခြားကောင်းနိုးရာရာ အကျိုးရှိမယ်ထင်တာတွေလည်း စုပါတယ်။ ပါမောက္ခ၊ ကထိက ဆရာကြီးတွေရဲ့ စာမူတွေနဲ့ ကျွန်တော်စုထားတဲ့ စာတမ်းတွေ အကုန်ပေါင်းပြီး စာစောင်လေးလုပ်ပါတယ်။ လစဉ်ထုတ် အဲဒီခေတ်မီ အရိုးပညာစာစောင်လေးကို တစ်လတစ်ခါ စာတိုက်ကနေပြီး နယ်ဘက်က အရိုးဆရာဝန်တွေဆီ ပို့ပေးပါတယ်။ ပို့ခပါပေါင်းမှ တစ်နှစ်ကို ဘွဲ့လွန်ကျောင်းသား (Joc)ကျပ်၊ အတိုင်ပင်ခံဆရာဝန်ကြီးဆို (၅၀၀)ကျပ်ပဲကျပါတယ်။ ကျွန်တော်က ဘာဖြစ်လို့ အဲဒီလိုလုပ်သလဲ လို့မေးလျှင် ကျွန်တော်ကုသိုလ်ရမှာပဲ။ ပညာပါရမီရမှာပဲလို့ နှစ်နှစ်ကာကာယုံကြည်တဲ့အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်ချင်းစာစိတ်ကြောင့်လည်း ပါ,ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့တုန်းက စာအုပ်တစ်အုပ်လိုချင်ရင် တော်တော်လေး ရှာယူရပါတယ်။ ဖတ်စရာ စာအုပ်စာတမ်းကရှားတော့ တစ်နေရာမှာ ကျွန်တော်တို့ လိုချင်တဲ့ စာအုပ်ရှိတယ်ဆိုရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဆီသွားပြီးတော့ အောက်ကျို့ရတယ်။ မျက်နှာချိုသွေးရပါတယ်။ ကျွန်တော့်စာစောင်လေးကို နယ်ကဆရာဝန်ကြီးတွေ၊ ကျွန်တော့်ကျောင်းသားတွေ အငမ်းမရဖတ်ကြမှာပဲလို့ ထင်ခဲ့ပါတယ်။ ခင်ဗျားရော ဘယ်လိုထင်ပါသလဲ။ ခင်ဗျားထင်တာ မှားသွားမှာ အမှန်ပါ။ ကျွန်တော့်ကျောင်းသားများ သိပ်မဖတ်ကြပါဘူး။

ဘာများ မှားနေသလဲလို့ ကျွန်တော်တွေ့ကြည့်ပါတယ်။ နောက် ကျွန်တော်စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဖတ်လိုက်ရပါတယ်။ အမြဲသင်ယူသောအဖွဲ့ (Learning Organization) အကြောင်းကို ရေးထားတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်ပါ။ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်က **ပီတာဆင်ဂီး** ရေးတဲ့ **‘ပဉ္စမနိဿရည်း’ (Fifth Discipline)**ဆိုတဲ့ အဲဒီစာအုပ်ကို ဖတ်လိုက်ရမှ ဘာကြောင့်လည်းဆိုတာကို သဘောပေါက်ခဲ့ရတယ်။ လူတွေ မသင်ယူကြတဲ့အကြောင်းအချက် (Learning Disabi-

lities)တွေ ရှိပါတယ်တဲ့ခင်ဗျ။ အဲဒီအကြောင်းတွေကို ဆွေးနွေးချင်ပါတယ်။

၁။ အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်သော်လည်း ကြောင်းကျိုး ဆက်သွယ်မှုဟာ ဝေးကွာတတ်တယ်တဲ့။

အကျိုးသက်ရောက်မှုက ချက်ချင်းမဖြစ်ဘူး။ ဒီနေ့လုပ်လို့ မနက်ဖြန်ခါ မဖြစ်ဘူး။ အကြောင်းက တစ်ခါတစ်ရံ မမြင်သာဘူး။ ကျွန်တော့်တပည့်တွေ ဆိုပါတော့။ သူတို့ကဘွဲ့လွန်နှစ်နှစ် တက်ပြီးရင် ချက်ချင်းအရိုးကုပညာ တတ်သွားမယ်။ နေရာရမယ်။ လူတွေက ချက်ချင်းအထင်ကြီးသွားမယ် စသည်ဖြင့် ဘွဲ့လွန်မတက်မီက တွေးခဲ့ကြပါလိမ့်မယ်။ တကယ့်အဖြစ်မှန်ကျတော့ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး။ ပညာရဲ့ သဘောက ချက်ချင်းမတတ်ဘူး။ ကျွမ်းကျင်မှုလည်း အချိန်အများကြီး ယူရတယ်။ တစိုက်မတ်မတ် ကြိုးစားခြင်းကလွဲလို့ ဖြတ်လမ်းမရှိဘူး။ ဘယ်တော့မှန်းမသိတဲ့အခါ အကျိုးသက်ရောက်မှုက ချက်ချင်းမမြင်ရတဲ့အခါ စာသိပ်မဖတ်တော့ဘူး။ (မှတ်ချက်။ Career Pathway ရှိရင်တော့ ဒီထက်စာပိုဖတ်ကြမယ် ထင်ပါတယ်။ ဘယ်အချိန်မှာ ဘာဖြစ်မယ်ဆိုတဲ့ အခွင့်အရေးမျိုး သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေး ကြရင် ကျွန်တော့်ကျောင်းသားတွေ စာပိုကြိုးစားကြမှာပါ။)

၂။ ဒုတိယတစ်ချက်ကတော့ ပြင်ပ,ပယောဂတွေပါ။ ("Enemy is out there." Syndrome.)

ဘာကြောင့်ဘဲ၊ ဘာကြောင့်ဘဲဆိုပြီး ပြင်ပအခြေအနေတွေကို လွဲချတတ်တဲ့ဝသီကလည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို တိုးတက်အောင်လုပ်တဲ့ ကိစ္စကို အဟန့်အတားဖြစ်စေပါတယ်။ ကျွန်တော့်ကျောင်းသားတွေက စာအုပ်စာတမ်း ရှားပါးလို့၊ ခွဲခန်းမှာ ပစ္စည်းမရှိလို့၊ တစ်ပတ်မှာ တစ်ရက်ပဲ ခွဲခွင့်ရလို့၊ လခနဲ့မလောက်တာကြောင့် ဆေးခန်းထိုင်ရတဲ့အခါမှာ စာဖတ်ဖို့အချိန်မရှိတာ စတဲ့ ပြင်ပ,ပယောဂတွေကို ပြောကြပါတယ်။ ကိုယ်လုံလောက်အောင် မကြိုးစားတာကို အဲဒီပြင်ပပယောဂကိစ္စတွေကို လွဲချကြပါတယ်။

၃။ ငါဟာ ငါ့နေရာ (I am my position) ဆိုတဲ့ အယူအဆ ကလည်း သင်ယူခြင်းကို တားမြစ်ပါတယ်။ ‘**ပညာရှာ ပမာသူဖုန်းစား**’ ကို လူတိုင်း ကြားဖူးပေမယ့် ကထိကကြီး၊ ပါမောက္ခကြီး၊ ဘွဲ့လွန်ကြီးမို့ သူဖုန်းစားမလုပ်တော့ပါဘူး။ ငါ ဒါဖြစ်ပြီးပြီပဲ။ ငါ ဖတ်စရာ မလိုတော့ပါဘူးဆိုပြီး တစ်ချို့လည်း မသင်ယူတော့ပါဘူး။ ဆရာကြီးဆိုတဲ့ ‘**နေရာ**’ကြောင့် ဆွေးနွေးပွဲတွေမှာ အဝေဖန်လည်း မခံတော့ပါဘူး။

၄။ အတွေ့အကြုံကနေ အစဉ်အမြဲပညာမရနိုင် (Delusion of Learning from experience)ဘူးဆိုတာကိုလည်း သတိပြုရမှာပါ။ သင်ယူနိုင်ခြင်းမိုးကုတ်စက်ဝိုင်း (Learning Horizon)ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ တစ်ချို့ကိစ္စတွေရဲ့ အကျိုးအပြစ်တွေဟာ ချက်ချင်းသိရတာမျိုး မဟုတ်ပါ။ မိုးကုတ်စက်ဝိုင်းကိုကျော်သွားပြီး မမြင်နိုင်တော့လျှင် ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံကနေ သင်ယူနိုင်တယ်ဆိုတာ အမြဲတမ်း မှန်ချင်မှမှန်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ‘**တစ်ခါသေဖူး ပျဉ်ဖိုးနားလည်**’ဆိုတာကိုသာ စဉ်းစားကြည့်ပါ။

၅။ လွယ်တာကိုလိုက်ပြီးလုပ်ချင်တဲ့သဘော ကလည်း ပညာ သင်ယူခြင်းကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ပါတယ်။ လွယ်တဲ့ဆီကပဲ လွယ်လွယ်ကူကူရချင်တဲ့သဘောပါ။ **ပုံပြင်လေးတစ်ခု** ရှိပါတယ်။ အရက်သမားတစ်ယောက်က အရက်မူးပြီးတော့ ဓာတ်တိုင်အောက်မှာ တစ်စုံတစ်ရာကို ရှာဖွေနေပါတယ်။ ဘာရှာတာလဲလို့ မေးတဲ့အခါမှာ သော့ရှာတာလို့ ပြောပါတယ်။ ဘယ်မှာကျခဲ့တာလဲလို့ မေးတော့ သူ့အိမ်ရှေ့တံခါးမှာကျတာပါလို့ ပြောပါတယ်။ အိမ်ရှေ့တံခါးမှာ ကျတာ ဘာဖြစ်လို့ ဒီမှာလာရှာသလဲလို့ မေးတဲ့အခါ ဒီမှာမှ မီးရောင်ရှိတာလို့ ဖြေပါသတဲ့။ ကျွန်တော်တို့လည်း ရှည်ရှည်ဝေးဝေး တွေးတောမနေတော့ဘဲ တစ်ခါတစ်ရံထင်ရာလွယ်ရာ လိုက်လုပ်ကြတာ ပဲလား။

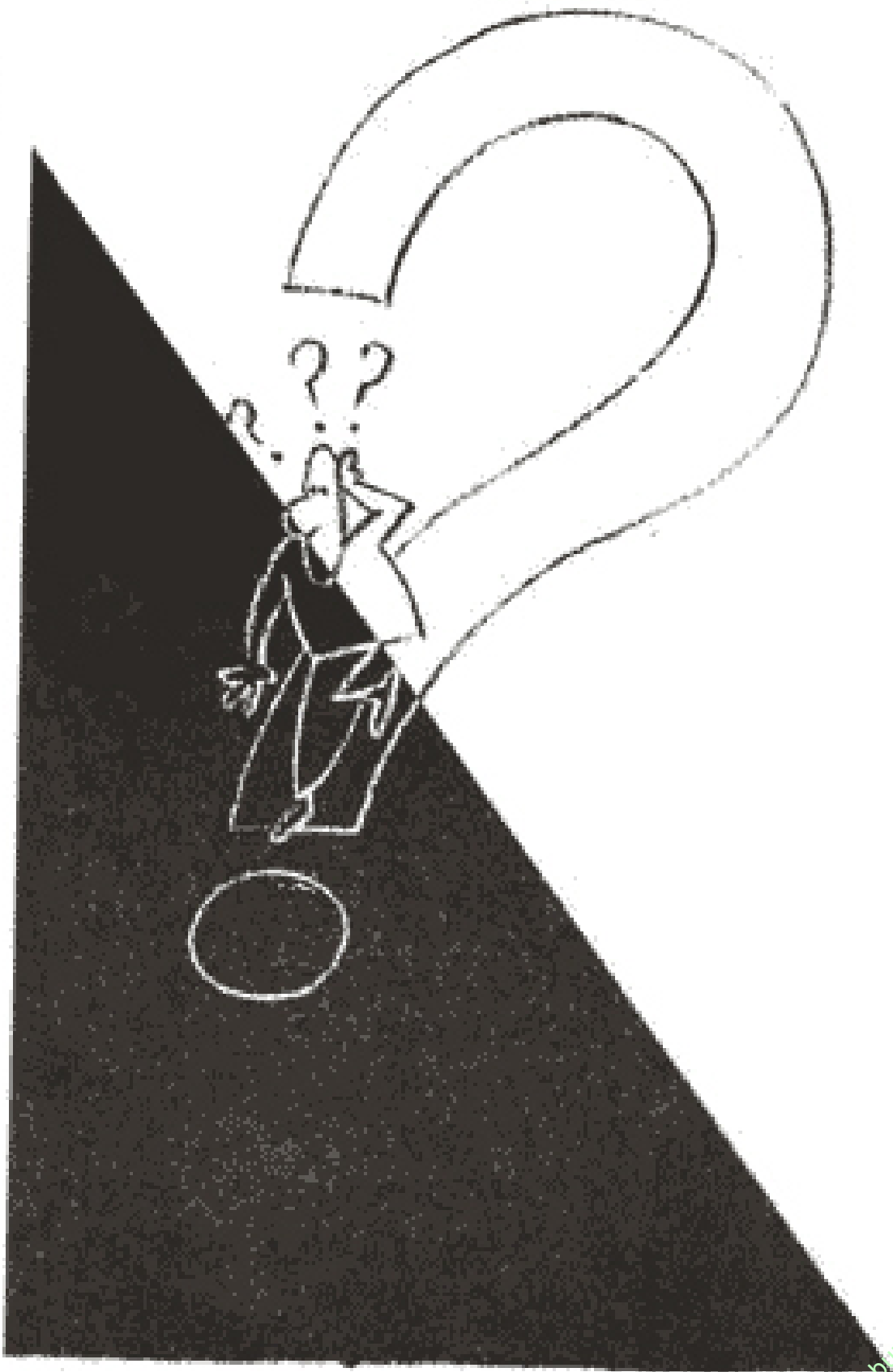
ကျွန်တော့်ကျောင်းသားတွေ မသင်ချင်ကြတာဟာ အထက်ကအကြောင်းတွေအပြင် ‘**ပညာဆိုတာ ဆရာကသင်မှ**’လို့ သဘော

ထားနေလို့လဲ ဖြစ်တယ်ခင်ဗျ။ ဘွဲ့လွန်ကြီးတွေဖြစ်နေပြီး ဆရာတွေကို လက်ချာပေးစေချင်ကြတယ်။ အမှန်ကတော့ ဆရာဆိုတာ ကူညီတဲ့ သူပါ။ တကယ့်အစစ်က ကိုယ်လုပ်ရမှာ။ အခု သတင်းခေတ် မှာ စာသင်ခန်းထဲမှာ ဆရာတွေရဲ့ ညွှန်ကြားမှုကိုသာ ခံယူချင်နေတဲ့ အတွေးမျိုးက ခေတ်နောက်ကျတော့မှာပါ။ ပညာရဲ့သဘော ဆုံးတယ် လို့မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ကိုတော့ ဆရာကြီးဦးဘညွှန်က အဲဒီ သဘောကိုသိအောင် လုပ်ပြီးမှ စာမေးပွဲအောင်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ဘွဲ့လွန်နောက်ဆုံးနှစ်မှာ သီအိုရီလက်တွေ့အောင်ပြီးတဲ့အခါ အင် တာဗျူးလုပ်လေ့ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆရာကြီးတွေက ကျွန်တော် တို့ကို ချွေးတွေပြန်ပြီးတော့ မဖြေနိုင်တော့တဲ့အထိ မေးပြီးမှအင်တာ ဗျူးကို ရပ်လေ့ရှိပါတယ်။ **ဟာ ငါမသိတာတွေ အများကြီးရှိသေး တယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကူးမျိုး စွဲမြဲသွားအောင်လုပ်ရတာပဲလို့ နောက်မှ ရှင်းပြပါတယ်။** ‘အထူးကု ဆရာဝန်ကြီးတွေ၊ အထူးကု သမားတော် ကြီးတွေဖြစ်မယ့် ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ပညာရဲ့သဘောကို သိမှဖြစ်မှာပေါ့။ ပညာဟာ ဘယ်လောက်ကျယ်ပြန့်တယ်။ ကိုယ်မသိတာတွေ ဘယ် လောက်အများကြီး ရှိနေတယ်။ ကိုယ်အမြဲတမ်း ကြိုးစားနေရမှာပါ လားဆိုတဲ့ အတွေးမျိုးပေါက်မှ ဖြစ်မယ်တဲ့’ ခင်ဗျ။

ကျွန်တော့်ဆရာရင်းတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဆရာဦးမျိုးမြင့် ပြောတာ ကိုလည်း ကျွန်တော့်ကျောင်းသားတွေကို ဖောက်သည်ချရတယ်။ ဆရာက သူဆရာဝန်ကြီးဖြစ်ခါစမှာ သူတော်တော်သိတယ် လို့ ထင်ခဲ့ပါတယ်တဲ့။ ဆရာဝန်ကြီးဖြစ်ပြီး နောက်အနှစ် (၂၀)နီးပါး ကြာတဲ့အခါမှာတော့ သူသိတာဟာ လက်တစ်ချောင်းတောင် မပြည့်တော့ဘူးတဲ့။ သူက ‘ကျွန်တော်အနုခွဲစိတ်ပညာကိုတော့ သိ တယ်ဗျ’လို့ ပြောပါတယ်။ တော်တော်လေးစဉ်းစားပြီးမှ ‘ခြေဖနောင့် ရိုးကျေတဲ့အကြောင်း’လည်း တော်တော်သိပါတယ်တဲ့။ ‘ခါးနာခြင်း’ အကြောင်းကတော့ တော်တော်ရှုပ်ထွေးတယ်။ သိစရာတွေ လိုနေ သေးတယ်တဲ့။

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြုပြင်ခြင်း

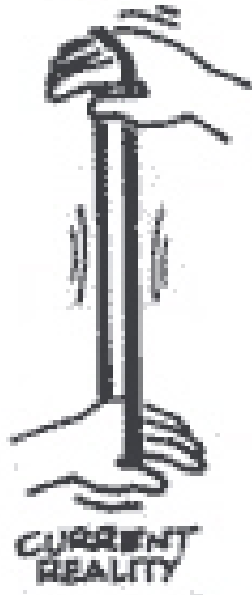

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြုပြင်ခြင်း ငါသာလျှင်ငါ၏အရှင်သခင်

Personal mastery ဟူသော စကားကို ကိုတင်မောင်သန်း တို့၏ မျက်နှာဖုံးဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်တစ်ခုအတိုင်း **‘ငါသာလျှင် ငါ၏အရှင် သခင်’**ဟူ၍ ယူလိုက်ရမလားဟု တွေးမိပါသည်။ သက္ကတဘာသာ မာ(Mah)ဟူသော စကားရပ်မှာ ‘ပို၍ကြီးမားသော ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ် ရှိပါသည်။ လက်တင်နှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှ မာစတာဆိုသည်မှာ **‘အခြားတစ်ခုပေါ်မှာ လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်နိုင်သော’** (I am your master) ဟူ၍ အနက်ရပါသည်။ ဆင်တူသော ပြင်သစ်စကားမှာ (maitre) ဖြစ်ပြီး **‘တတ်သိသော ကျွမ်းကျင် ပိုင်နိုင်သော’ (a master of a craft)** ဟူ၍ အနက်တစ်မျိုး ထွက်ပါသည်။

ဤဆောင်းပါး၌ ကျွန်တော်လိုချင်သောအနက်မှာ **‘ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်ခြင်း’** အနက်နှင့် ပိုနီးစပ်ပါသည်။ ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်လျှင် ဝန်သိပ်မလေးတော့ပါ။ သက်တောင့်သက်သာရှိ၍ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ဖြစ်နေရပါမည်။ ဝန်လေးနေ၍ အင်မတန်ကြိုးပမ်းနေရလျှင် **မာစတာ (Personal mastery)** သိပ်မဟုတ်သေးဟူ၍ ယူရမည် ထင်ပါသည်။ ဝန်လေး၊ အင်မတန်ဟူသော စကားရပ်များကို သတိပြုစေချင်ပါသည်။

ပိုင်နိုင်ရန်အတွက် ကြိုးစားအားထုတ်မှု လိုသည်ကိုတော့ လူတိုင်းသိနိုင်ပါသည်။ ဝန်မလေးရန်အတွက်မူ ချိန်ခွင်လိုပါသည်။ ကိုယ့်အိပ်မက်၊ ကိုယ့်ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ကိုယ့်အခြေအနေ၊ အဖြစ် အပျက် လျော်အောင်ကြည့်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

မိမိအိပ်မက်၊ ရည်မှန်းချက်နှင့် လက်ရှိ မိမိအခြေအနေကို သားရေကြိုးတစ်ခုနှင့် ဆက်၍ထားပါသည်။ ရည်မှန်းချက်က အခြေအနေကို ဆွဲတင်နိုင်ရန် သားရေကြိုး၌ တင်းအားလိုပါသည်။ လိုအပ်သောတင်းအားမှာ **‘စိတ်တင်းအား’** ဖြစ်ပါသည်။ ‘စိတ်တင်းအား’ ကောင်းရန်မှာ အိပ်မက်ကို သိပ်နိမ့်လိုက်၍ မရပါ။ ‘အိပ်မက်’ ဘာဆိုတာထက် အဲဒီအိပ်မက်က ဘာလုပ်လိုက်သလဲဆိုတာက ပိုအရေးကြီးတယ်’ ဟူသော အချက်ကိုလည်း သတိထားမိရန် လိုပါသည်။

ကျွန်တော့်အထင်၌ လူအများမှာ ဘာလုပ်ရမည်ကို သိကြသော်လည်း ဘယ်လိုနှင့် ဘယ်အချိန်၌ ပြဿနာဖြစ်နေကြပါသည်။ အောက်အပိုဒ်၌ ကျွန်တော် ဖတ်မိသော စကားအပြောအဆို ဆင်ခြင်မိစေသော (ဝါ) ကောင်းစွာ စကားပြောသောနည်းတစ်ခုအား ဝေငှပါသည်။ ဤနည်း၏အမည်မှာ **‘သိနေသောအချိန်များ’ (Moments of Awareness)** ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာမှ **‘သတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဓမ္မ ဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်’** စသည်ဖြင့် သမထ၊ ဝိပဿနာအားထုတ်ကျင့်ကြံ ကြသူများအတွက်မူ အထူးအဆန်း မဟုတ်ပါ။ လက်တွေ့တွင်လည်း ခက်ခဲမည်ဟု ထင်ပါသည်။ ကျွန်တော့်မှာတော့ နှုတ်ကြောင့် မကြာ ခဏ ပြဿနာတက်ကာ **‘ပညာရှိ သတိယွင်းကွက် မာနပျက်’** ဟူ၍ မေးငေါ့ခံရခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခံရခြင်းများ များစွာဖြစ်နေသူပီပီ ဒါလေးတော့ စမ်းကြည့်ရင် ကောင်းမှာပဲဟု စဉ်းစားထားပါသည်။

* * * * *

သိနေသောအချိန်များ

ဤစာကိုဖတ်နေသော ခင်ဗျားတို့လည်း ကျွန်တော့်လိုပင် ပြောမိပြီးမှ ဆင်ခြင်သူများ (လူမိုက်နောက်မှ အကြံရသူများ) ဖြစ်မည်ဟု ထင်ပါသည်။ ငါ့ခုနစ်ပြောတာကို ဘာလို့ပြောလိုက်မိပါလိမ့်။ အဲလိုမပြောဘဲနှင့် တစ်မျိုးပြောင်းပြောမိရင် ကောင်းမှာ၊ သတိထား လိုက်နိုင်ရင် ဘယ်လောက်ကောင်းမလဲဟူ၍ ခဏခဏ နောက်မှ

အကြံရကြပါလိမ့်သည်။ ‘သိ’လေ့ကျင့်ခန်းမှာ ဖြစ်နေသောအချိန်၌ တုံ့ပြန်ရန် ခဏရပ်၍ ကိုယ့်ကိုယ်ကို (Current reality) ကြည့်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤလေ့ကျင့်ခန်းကို မှန်မှန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် မပြောသင့် တာမပြောမိရန်နှင့် လူအများကို အဆင်ပြေစွာ၊ ထိရောက်စွာ ဆက် ဆံတတ်သော အရည်အချင်း ရရှိလာရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ဤလေ့ကျင့်ခန်း၏ အဓိကလျှို့ဝှက်ချက်မှာ တကယ်လိုအပ် သောအချိန် (Stressful moment)၌ ဤလေ့ကျင့်ခန်းကို လုပ်မိဖို့ ဖြစ်ပါသည်။

အတွေးခဏရပ်၍ ကိုယ့်ကိုယ်ကို မေးကြည့်ပါ။

၁။ ယခု ဘာဖြစ်နေသလဲ?

မင်း---ယခုဘာလုပ်နေသလဲ?

မင်း---ယခုဘာခံစားနေရသလဲ?

မင်း---ယခုဘာတွေးနေလဲ?

၂။ ယခုဘာဖြစ်ချင်နေသလဲ?

တစ်နည်းအားဖြင့် ယခုပြောဆိုနေတာ ဘာအတွက် ပြော နေရတာလဲ?

တတိယမေးခွန်း ဆက်မေးလိုက်ပါ။

၃။ ယခု ကိုယ်ပြောနေတာ ကိုယ်ဖြစ်ချင်နေတာအတွက် အဟန့် အတား ဖြစ်နေမှာလား?

၄။ မေးခွန်းတွေကို ကိုယ့်ကိုယ်ကို မေးပြီးလျှင် အသက်ပြင်း ပြင်း ရှုလိုက်ပါ။ ပြီးမှ ဆက်ပြောပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ အခြားအကြောင်း ပြောင်း၍သာ ပြောလိုက်ပါတော့--။

‘သိ’ လေ့ကျင့်ခန်း နမူနာတစ်ခုကို အောက်မှာဆက်၍ ဖတ်ရှုရန်ပါခင်ဗျား။

ကျွန်တော်ဦးဆောင်ဆွေးနွေးရသော အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲ တစ်ခု၌ တက်ရောက်သူတစ်ဦးက **‘ခင်ဗျား (၂)ရက်လောက် ပြော ခဲ့တာတွေကို အကျဉ်းချုပ် ပြောပြစမ်းဗျာ’** ဟု ထရပ်၍ ရှုတည်တည် ပြောရာ ကျွန်တော် စိတ်တော်တော်ပျက်သွားသည်။ ဒေါသလည်း နည်းနည်းထွက်သွားလျက် ‘ကောင်းကောင်းတော့ နားမထောင်ဘဲ တကယ့်လုပ်’ ဟူ၍ ပြန်ပြောမိသည်။ ကျွန်တော် **‘သိ’** ကို သတိရ လိုက်မိ၍ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အောက်ပါအတိုင်း ဆင်ခြင်မိသောအခါ-
၁။ ‘ဘာဖြစ်နေတာလဲ’-- ‘ကိုယ့်ကို ဆန့်ကျင်တာနဲ့ တွေ့နေတာ’

‘မင်း-- ဘာလုပ်နေတာလဲ’

‘ငါ--ပြန်ငြင်းမလို့၊ ဒီကောင်ကို ပြန်တီးထည့်မလို့’

‘မင်း-- ဘာခံစားနေရသလဲ’--

‘ငါ--စိတ်ပျက်နေတာ၊ သေသေချာချာ ရှင်းပြလျက်နဲ့ ငါစိတ်လဲတိုနေတယ်’

‘မင်း--ယခု ဘာတွေးနေသလဲ’-- ‘ဒီကောင်--အသုံးမကျတဲ့ အကောင်၊ ဉာဏ်နည်းတဲ့အကောင်’

၂။ ‘မင်း--ဘာဖြစ်ချင်နေတာလဲ’

ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဒုတိယမေးခွန်းကို မေးမိသောအခါ ကျွန်တော် ‘မဖြစ်ချင်တာကို’ တွေ့လိုက်သည်။ လူအများရှေ့မှာ စိတ်ပျက်ပျက်ပုံစံနှင့် ရပ်မနေသင့်ဘူး။ ဒီကောင် ပါးစပ်ပိတ်သွား လျှင် လျှာမရှည်လျှင်ကောင်းမယ်။ မဟုတ်သေးပါဘူး။ ငါ--သူ နားလည်အောင် ရှင်းပြသင့်တယ်။ ဒီကောင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသွားလျှင် ပိုကောင်းတယ်။ ဒီကိစ္စက ရှင်းပြဖို့ ခက်တာကိုး။ သူ့ မေးခွန်းကို ပြန်ဖြေဖို့ ခက်သွားတာနဲ့ ငါဒေါသထွက်သွားတာ၊ ငါ အခက်အခဲ တွေ့လို့ ငါ ဒေါသထွက်တာ။ တဖြည်းဖြည်း ကိုယ့် မပြည့်စုံမှု၊ ကိုယ့်စိတ်မရှည်မှုပါပဲဟု သတိထားလိုက်မိသည်။

‘ခင်ဗျားက ကောင်းကောင်းနားမထောင်တာဘဲ’ ဟု ပြန်တီး မည့် အစား ကျွန်တော်ရှင်းပြတာ သိပ်မဟုတ်လို့ ထင်ပါရဲ့လို့ ပြန် ဖြေလိုက်လျှင် ပိုကောင်းမည်။

ဟုတ်ပြီ။ အသက်ပြင်းပြင်း တစ်ချက်ရှိက်လိုက်သည်။
 ပြောစရာရှိသည်ကို ဆက်ပြောသည်။ သိနေသော ခဏများ၊ သိလိုက်
 သော စက္ကန့်များအတွင်းမှာ ကျွန်တော့်စိတ်ကူးများ ပြောင်းသွားသည်။
 ကျွန်တော့်အပြုအမူများက ပြောင်းလဲသွားသည်။

* * * * *

ဤနည်းမှာ ရိုးရိုးလေးသာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် လိုသော
 အချိန်၌ အသုံးပြုမိရန်မှာ လေ့ကျင့်ယူရပါမည်။ ကျွန်တော့်မှာတော့
 ယခင်ကနှင့် နှိုင်းစာလျှင် တဖြည်းဖြည်း **‘သတိပြုမှု’** တိုးတက်လာ
 ပါသည်။ **‘သတိယွင်းကွက်--မာနဖျက်မှုများ’** ယခင်က တော်တော်
 များများ ရှိနေ၍ ကျန်တော့ကျန်ပါသေးသည်။ ကျွန်တော့်ဆရာ
 ဒေါက်တာဦးခင်မောင်ကြွယ်ကမူ ‘ခင်ဗျား တကယ့်အချိန်မှာ အသက်
 ကိုသာ ပြင်းပြင်းရှုလိုက်ပါ’ဟု ပြောဖူးပါသည်။ အမှန်မှာလည်း
 ယခုနည်းအတိုင်း **‘လိုက်၍စဉ်းစားဖို့’** ခက်ခဲမည်ဟု ထင်ပါသည်။
 ‘သိ’စကားလုံးလေး ခေါင်းထဲရောက်လာလျှင်ပင် အလုပ်ဖြစ်မည်
 ထင် ပါသည်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ထိန်းသိမ်းစေသော ပြုပြင်စေသော
 ကိစ္စများကို ကျွန်တော် ဖတ်မိသမျှ ဝေငှရန် စိတ်ကူးထားပါသည်။
 Moment of Awareness = Ma = သိ

ကျမ်းကိုး - Fifth Discipline Fieldbook.

ကိုတာ

